

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
В Л А Д А
МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СЛИВА АКУМУЛАЦИЈЕ „ПРВОНЕК”**

НАЦРТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

ИНСТИТУТ ЗА АРХИТЕКТУРУ И УРБАНИЗАМ СРБИЈЕ
INSTITUTE OF ARCHITECTURE AND URBAN & SPATIAL PLANNING OF SERBIA

У Београду, фебруар 2018. године

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СЛИВА АКУМУЛАЦИЈЕ „ПРВОНЕК”
Нацрт Просторног плана

Носилац израде:

МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ

Наручилац:

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
Републичка Дирекција за воде

Извршиоци:

ИНСТИТУТ ЗА АРХИТЕКТУРУ И УРБАНИЗАМ СРБИЈЕ

Директор

др Саша Милијић

GeoGIS konsultanti d.o.o.

Директор

Борђе Нинков

У Београду, фебруар 2018. године

РАДНИ ТИМ ЗА ИЗРАДУ
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СЛИВА АКУМУЛАЦИЈЕ „ПРВОНЕК”

Руководни тим - одговорни планери:

др Саша Милијић, број лиценце 100 0007 03 МП

др Никола Крунић, број лиценце 100 0189 11 МП

<i>Синтезни тим:</i>	др Саша Милијић, дипл. просторни планер др Никола Крунић, дипл. просторни планер мр Зоран Мирјанић, дипл. просторни планер Олгица Бакић, дипл. просторни планер др Небојша Стефановић, дипл. просторни планер
<i>Шири радни тим:</i>	
<i>КОНЦЕПТ ОДРЖИВОГ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ</i>	др Никола Крунић, дипл. просторни планер др Саша Милијић, дипл. просторни планер мр Зоран Мирјанић, дипл. просторни планер др Небојша Стефановић, дипл. просторни планер др Марија Максин, дипл. инж. арх. Татјана Цветковић, дипл. инж. арх. Јелена Здравковић, дипл. просторни планер
<i>ДЕТАЉНА РАЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА</i>	др Никола Крунић, дипл. просторни планер Олгица Бакић, дипл. просторни планер мр Зоран Мирјанић, дипл. просторни планер Светозар Теофиловић, дипл. инж. грађ. МА Александра Гајић, дипл. просторни планер др Божидар Манић, дипл. инж. арх.
<i>ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, ПРЕДЕЛА И НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА</i>	Божидар Васиљевић, дипл. географ др Марина Ненковић-Ризнић, дипл. просторни планер др Бошко Јосимовић, дипл. просторни планер МА Марија Трикић, дипл. инж. пејзажне арх.
<i>РАЗВОЈ ТУРИЗМА И ПРИВРЕДЕ</i>	др Саша Милијић, дипл. просторни планер
<i>РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА</i>	МА Александра Гајић, дипл. просторни планер
<i>ЗАШТИТА И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА (пољопривреда, шумарство и експлоатација минералних сировина)</i>	Божидар Васиљевић, дипл. географ МА Љубиша Безбрадица, дипл. инж. шум. др Јелена Живановић Миљковић, дипл. просторни планер мр Јасмина Крунић, дипл. просторни планер
<i>МРЕЖА НАСЕЉА, СТАНОВНИШТВО И СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ</i>	МА Александра Гајић, дипл. просторни планер

<i>ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ</i>	<p>мр Јасмина Крунић, дипл. просторни планер Олгица Бакић, дипл. просторни планер Радован Јовановић дипл. инж. телеком др Марина Ненковић-Ризнић, дипл. просторни планер</p>
<i>КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ЗА ОДБРАНУ И У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА</i>	<p>др Никола Крунић, дипл. просторни планер</p>
<i>СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА</i>	<p>др Небојша Стефановић, дипл. просторни планер др Никола Крунић, дипл. просторни планер мр Зоран Мирјанић, дипл. просторни планер др Божидар Манић, дипл. инж. арх др Марија Максин, дипл. инж. арх др Саша Милијић, дипл. просторни планер</p>
<i>ПРОСТОРНА БАЗА ПОДАТАКА (ГИС) И РЕФЕРАЛНЕ КАРТЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА</i>	<p>Олгица Бакић, дипл. просторни планер МА Александра Гајић, дипл. просторни планер др Никола Крунић, дипл. просторни планер мр Зоран Мирјанић, дипл. просторни планер</p>

САДРЖАЈ НАЦРТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	4
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ	6
1. ПОЛОЖАЈ, ПРОСТОРНИ ОБУХВАТ И ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ГРАНИЦЕ ЦЕЛИНА И ПОТЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	6
1.1. ПОЛОЖАЈ И ОСНОВНЕ ОДЛИКЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА	6
1.2. ТЕРИТОРИЈАЛНИ ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	8
1.3. ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	8
1.4. ГРАНИЦЕ ЦЕЛИНА И ПОТЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	9
1.5. ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	10
2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА	10
2.1. ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, („Службени гласник РС“, 88/10).....	10
2.2. УРЕДБА О УТВРЂИВАЊУ РЕГИОНАЛНОГ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	11
ЈУЖНОГ ПОМОРАВЉА, („Службени гласник РС“, 83/10.).....	11
2.3. УРЕДБА О УТВРЂИВАЊУ ПРОГРАМА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА ПЕРИОД ОД 2016. ДО 2020. ГОДИНЕ („Службени гласник РС“, број 104/16).....	11
2.4. ОСТАЛИ РЕЛЕВАНТНИ ДОКУМЕНТИ	11
2.4.1. Стратегија управљања водама на територији Републике Србије, („Службени гласник РС“, број 3/17)	11
3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	12
3.1. ПОСЕБНА НАМЕНА ПОДРУЧЈА – ВОДОПРИВРЕДА	12
3.2. ОСТАЛЕ НАМЕНЕ ПОДРУЧЈА	13
3.2.3. Привредни развој и туризам	15
3.2.4. Становништво, насеља и социјални развој.....	15
3.2.5. Инфраструктурни системи	17
3.2.6. Заштита непокретних културних добара	18
3.2.7. Заштита животне средине	20
3.2.8. Коришћење и уређење простора од интереса за одбрану земље и у ванредним ситуацијама.....	22
3.3. СИНТЕЗНИ ПРИКАЗ ПОТЕНЦИЈАЛА И ОГРАНИЧЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ)	22
II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА.....	24
1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	24
2. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА.....	24
3. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА.....	25
4. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЂУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ.....	26
5. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	27
5.1. ПОЛАЗИШТА И ПРИНЦИПИ ЗА РЕЛАТИВИЗАЦИЈУ КОНФЛИКТНИХ ИНТЕРЕСА	29

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА	30
1. РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ СЛИВА АКУМУЛАЦИЈЕ.....	30
1.1. ТЕХНИЧКО РЕШЕЊЕ СИСТЕМА ЗА ВОДОСНАБДЕВАЊА	30
2. РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА	33
2.1. ЗОНА I АКУМУЛАЦИЈЕ	33
2.2. ЗОНА II АКУМУЛАЦИЈЕ	37
2.3. ЗОНА III АКУМУЛАЦИЈЕ.....	40
2.4. ПОДРУЧЈЕ ИЗВАН ЗОНА САНИТАРНЕ ЗАШТИТЕ АКУМУЛАЦИЈЕ.....	40
3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА РАЗВОЈ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ	41
3.1. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА	41
3.2. ЕКОНОМИЈА И ПРИВРЕДНИ СИСТЕМИ.....	42
3.3. ТУРИЗАМ И РЕКРЕАЦИЈА.....	43
3.4. ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ И МРЕЖА НАСЕЉА.....	44
3.5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА.....	45
3.6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРИРОДНИХ И НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ	47
3.7. ОСНОВНА НАМЕНА ПРОСТОРА СА БИЛАНСОМ ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	51
IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА.....	53
1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ЗА ЗОНЕ СА ПОСЕБНИМ РЕЖИМОМ ЗАШТИТЕ.....	53
1.1. ЗОНЕ САНИТАРНЕ ЗАШТИТЕ ИЗВОРИШТА ВОДОСНАБДЕВАЊА	53
1.2. ЗОНЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА.....	54
1.3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА У ОБУХВАТУ ДЕТАЉНЕ РАЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	54
1.3.1. Обухват и опис подручја детаљне разраде.....	54
<i>Списак преломних тачака границе регулационе разраде.....</i>	<i>54</i>
<i>Списак парцела у обухвату детаљне разраде Просторног плана.....</i>	<i>58</i>
1.3.2. Подела на карактеристичне целине, планирана намена простора	58
и врста и намена објеката.....	58
1.3.3. Правила уређења и правила грађења	58
у обухвату детаљне разраде Просторног плана	58
1.3.4. Правила за установљивање права службености и.....	60
издвајање површина јавне намене.....	60
V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	61
1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ.....	61
1.2. УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	64
2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	64

2.1. СПРОВОЂЕЊЕ И РАЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПРОСТОРНИМ И УРБАНИСТИЧКИМ ПЛАНОВИМА, УРБАНИСТИЧКО-ТЕХНИЧКОМ ДОКУМЕНТАЦИЈОМ И ПРОГРАМИМА	64
2.2. СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА У СЕКТОРСКИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА	65
3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ.....	66
4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	66

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Првонек” (у даљем тексту: Просторни план) је урађен на основу Одлуке о изради Просторног плана („Службени гласник РС” број 17/17) и Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину („Службени гласник РС”, број 5/17).

Израда Просторног плана је усклађена са одредбама: Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13-одлука УС, 132/14 и 145/14), Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, број 64/15), Закона о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12), Правилника о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС”, број 92/08), Закона о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10), Стратегије управљања водама на територији Републике Србије („Службени гласник РС”, број 3/17), Уредбе о утврђивању Водопривредне основе Републике Србије („Службени гласник РС”, број 11/02), Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 39/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11- одлука УС и 14/16), Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10), Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16), Закона о културним добрима („Службени гласник РС” бр. 71/94, 52/11 – др. закони и 99/11 – др. закон), важећим одлукама и стратегијама Владе и другим актима и документима која уређују питања у вези са предметом - посебном наменом овог просторног плана.

Просторни план је урађен у складу са принципима/начелима планирања подручја посебне намене слива акумулације намењене водоснабдевању, примењујући интегрални приступ у планирању, и рационално, оптимално и одрживо коришћење водних и других ресурса. коришћења, уређења и заштите простора.

Просторни план представља плански основ за остварење санитарне заштите слива акумулације „Првонек” са браном, приборанским објектима, водозахватом и делом цевовода сирове воде у обухвату подручја Просторног плана.

Просторни план садржи детаљну разраду за зону I заштите акумулације (зона непосредне заштите), брану и подбрански део, и директно ће се спроводити издавањем локацијских услова. Просторни план је основ за утврђивање јавног интереса за издвајање водног од осталог земљишта, формирање грађевинских парцела за хидротехничке и остале објекте јавне намене, решавање имовинско- правних односа, даљу израду техничке документације и прибављање дозвола у складу са Законом о планирању и изградњи.

Доношењем Просторног плана обезбедиће се: заштита и уређење сливног подручја; унапређење инфраструктурне и комуналне опремљености; унапређење квалитета живљења локалног становништва стимулацијом постојећих и развојем нових делатности, у првом реду туризма и алтернативне сеоске економије, задовољење спортско-рекреативних потреба урбаног становништва из окружења, и смернице за институционално-организациону и управно-контролну подршку одрживом коришћењу и заштити вода у сливу и акумулацији.

Дефинисања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања и успостављање режима коришћења простора у оквиру зона санитарне заштите извршено је у складу са чланом 77. Закона о водама и на основу Правилника о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања, Елабората о зонама санитарне заштите акумулације „Првонек” (из 2015. године) и Решења о одређивању зона санитарне заштите изворишта акумулације „Првонек” (Министарство здравља, бр. 530-01-526/2015-10 од 07.12.2015. године). Кључно за дефинисање зона санитарне заштите акумулације „Првонек” било је прибављање топографског плана високе резолуције који је урађен на основу снимања

терена мобилним мултиплексним ласерским скенирањем, од стране партнера у изради Просторног плана, GeoGIS konsultanti d.o.o.

Текстуални део Просторни план садржи:

- 1) Полазне основе (са положајем, просторним обухватом и описом граница подручја Просторног плана, граница целина и потцелина посебне намене; обавезама, условима и смерницама из Закона о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године и других развојних докумената; скраћеним приказом постојећег стања, потенцијала и ограничења и др.);
- 2) Принципе, циљеве и општу концепцију просторног развоја слива акумулације „Првонек” (принципе просторног развоја; опште и оперативне циљеве просторног развоја; регионални аспект развоја подручја посебне намене и функционалне везе и међуодnose са окружењем; општу концепцију развоја подручја слива акумулације, као и полазишта и принципе за релативизацију конфликтних интереса и др.);
- 3) Планска решења просторног развоја подручја посебне намене и других области од значаја за дефинисање планских решења (режиме заштите, уређења и коришћења простора, са анализом утицаја слива акумулације на природне системе, привреду, туризам и рекреацију, демографске и социјалне процесе; просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система; заштиту животне средине, природних и непокретних културних добара и заштиту од елементарних непогода; основну намену простора с билансом површина посебне намене и др.);
- 4) Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења; општа правила уређења и грађења за зоне са посебним режимом заштите; и правила уређења у обухвату регулационе разраде просторног плана (за прву зону заштите изворишта водоснабдевања – акумулацију „Првонек“ и непосредне притоке језера);
- 5) Имплементацију Просторног плана (институционални оквир и учеснике у имплементацији; смернице за израду планске документације и спровођење Просторног плана; приоритетна планска решења и пројекте; мере и инструменте за имплементацију Просторног плана и др.);

Рефералне карте и графички прилози Просторног плана су:

1. Реферална карта број 1. „Посебна намена простора”, у размери 1:25000;
2. Реферална карта број 2. „Мрежа насеља и инфраструктурни системи”, у размери 1:25000;
3. Реферална карта број 3. „Природни ресурси, туризам, заштита животне средине и природних вредности”, у размери 1:25000;
4. Реферална карта број 4. „Спровођење Просторног плана” у размери 1:25000;
5. Реферална карта број 5. „Детаљна разрада Просторног плана са елементима спровођења”, у размери 1:2500; и
6. Графички приказ 1. Прегледна карта подручја Просторног плана.

Просторни план је урађен у ГИС окружењу заснованом на ESRI технологији (ArcGIS 10x), што га чини компатибилним са информационим системима већине субјеката значајних за имплементацију планских решења, а пре свега са просторним информационим системом Републичког геодетског завода и Водопривредног информационог система.

Просторни план се доноси са елементима за прву, приоритетну етапу имплементације до 2023. године..

Саставни део документационе основе Просторног плана чини и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Првонек” на животну средину.

І ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. ПОЛОЖАЈ, ПРОСТОРНИ ОБУХВАТ И ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ГРАНИЦЕ ЦЕЛИНА И ПОТЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Границе Просторног плана, подручје посебне намене, односно зоне санитарне заштите, приказани су на рефералним картама Просторног плана (1-5) и описно, према ситуацији на топографским картама (ТК) размере 1:25 000 (Листови ТК25: Власотинце 633-3-3, 633-3-4 и Крива Паланка 683-1-1, 683-1-2), катастарско-топографској подлози размере 1:2500 и на основу ортофото снимака. У случају неслагања са текстом, меродавна је ситуација на рефералним картама.

За потребе детаљне разраде Просторног плана и утврђивање зоне I заштите акумулације извршено је снимања терена мобилним мултиплексним ласерским скенирањем, а на основу добијених података урађен је топографски план хоризонталне тачности 1-2 cm и висинске тачности 3-5cm.

1.1. ПОЛОЖАЈ И ОСНОВНЕ ОДЛИКЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА

Подручје Просторног плана налази се у југоисточној Србији, припада регији Јужно Поморавље и обухвата слив Бањске реке узводно од бране акумулације „Првонек”, површине око 86 km² и вансливне делове припадајућих катастарских општина, површине око 28 km². Подручје је планинско, а више од 65% његове површине је на надморским висинама већим од 1000 m. Средња надморска висина слива је око 1100 m. Терен се уздиже од запада према истоку где на издвојеним планинским врховима и огранцима Бесне кобиле и Дуката достиже 1800 m н.в. Висине северног и јужног развођа Бањске реке крећу се од 1000 до 1500 m н.в., док је источно развође на висинама од 1450 до 1800 m н.в. Висинска диференцираност подручја је велика и између корита Бањске реке код бране (540 m н.в.) и врха Чука плоче (1806 m н.в.) износи преко 1260 m. Терен је дисециран густим долинским мрежама сталних и периодских притока Бањске реке и флувио-денудационих ерозивних облика (јаруга и вододерина). Нагиби терена су претежно стрми, а више од половине подручја је са падом 20-35°. Средњи нагиб терена у сливу износи око 35%.

Главни хидрографски објекти су Бањска река, десна притока Јужне Мораве код Врањске Бање и акумулација „Првонек” формирана изградњом велике бране на тој реци. Извориште Бањске реке, која се у горњем делу тока назива Голема река, налази се на југозападним и западним падинама огранака Бесне Кобиле и Дукат планине. Главни изворишни краци су потоци Базје, Воговарница и Пелариште, а значајније низводне притоке су Црновршки поток, Самар, Рашевица, Црна река и Градашница са десне стране и Градашница, Глошки поток, Корбулски поток, Крша, Дрварник и Маравица, са леве стране. Детаљније о хидрографским, хидролошким и водопривредним особености слива акумулације „Првонек” дато је у делу 3.1. ПОСЕБНА НАМЕНА ПОДРУЧЈА – ВОДОПРИВРЕДА.

У геолошкој грађи доминирају две групе стена. Западни део подручја (у атарима Првонека, Сливнице, Старе Брезовице и Корбула) углавном је изграђен од палеозојских метаморфита, највише лискунских гнајсева, мање микашиста и мусковит-хлоритских шкриљаца и сасвим мало амфиболита, кварцита и гранитоидних шкриљаца. Источни део подручја (у атарима Црног Врха, Бабине Пољане и Старог Глога) претежно изграђују гранитоидне стене интрузивног магматског тела, тзв. сурдуличког плутона терцијерне старости у коме се јављају пробоји, односно дајкови кварцлатита и дацита. Речни нанос (шљункови и пескови) у долинама Бањске реке и већих притока, као и други квартарни седименти, незнатног су распрострањења.

Одлике климе, осим општим географским положајем планског подручја у односу на устаљене регионалне правце кретања ваздушних маса, условљене су значајном просторном

варијабилношћу климатских чинилаца везаном за висинске разлике, експозиције, нагиб, морфолошки склоп (отвореност или заклоњеност) терена и др. Према подацима метеоролошких осматрања за период 1961-1990. године на ГМС „Врање“ (432 m н.в) и МС „Власина“ (1190 m н.в.), као најближим планском подручју, средње годишње температуре ваздуха износе 10,8 °С односно 6,1°С, а средње годишње количине падавина 614 mm, односно 810 mm. Најтоплији месец је јул, а најхладнији јануар са негативним средњемесечним температурама ваздуха у Врању, док на Власини три месеца (децембар, јануар и фебруар) имају негативне средње температуре. Разлике средњих минималних и максималних месечних и годишњих температура ваздуха се крећу од 13°С за јул до 7°С за јануар и преко 11°С на годишњем нивоу. Највише падавина се излучи у тромесечју мај-јул, са максимумом у јуну и секундарним максимумом у новембру. Минимум падавина је крајем лета – почетком јесени (август, септембар, октобар) а секундарни минимум у зимском периоду. Варијације средњих годишњих количина падавина крећу се до 190 mm. Просечно годишње трајање снежног покривача већег од 1 cm у Врању је око 45 дана, на Власини око 110 дана. У периоду 1981-2010. године на ГМС „Врање“ констатовано је повећање средњих вредности температура ваздуха (11,1°С) и смањење средње годишње количине падавина (578 mm) и трајања снежног покривача (40 дана), средња годишња температура ваздуха 7,9 °С у односу на период 1961-1990. године. На подручју Просторног плана средње годишње температуре ваздуха износе приближно од 9,5°С у најнижим до 5,0°С у највишим деловима, а годишње количине падавина од 650 до 950 mm.

Најраспрострањенија категорија педолошког покривача, на преко 60% подручја, су ранкери који су представљени подтипом посмеђених ранкера, плитког хумусно-силикатног, песковито-иловастог земљишта, дебљине до 30 cm, лаког механичког састава и подложног ерозији. Посмеђени ранкери јављају се у виду већег броја педосеквенци, у зависности од врсте стена, надморске висине и нагиба терена. У нижим деловима подручја, претежно на метаморфним стенама и мање на кварцлатитима, посмеђени ранкери су делимично развијени у варијанти дистричног камбисола, односно киселих смеђих земљишта. Такође, знатне површине су под регосол-ранкерима, плитким, слабо развијеним земљиштима насталим деградацијом шума и пашњака и ерозијом некадашњих ранкера. Другу велику категорију земљишта, на око 40% подручја, чине литосол-регосоли, комбинација скелетних неразвијених земљишта и иницијалних, слабо развијених земљишта, која се јављају претежно на стрмим странама долинских падина и развођа. У погледу могућности коришћења, доминирају земљишта ниског бонитета (од шесте до осме бонитетне класе) са потпуном неподесношћу или веома озбиљним ограничењима коришћења за друге намене осим за сточарство (ливаде, пашњаци) и гајење шума, док је учешће земљишта средњег бонитета (од треће до пете бонитетне класе), погодних за ратарство и воћарство, знатно мање.

Живи свет одликује се значајном специјском и екосистемском разноврсношћу заснованој првенствено на разноликости и специфичностима станишта планинских терена огранака Бесне кобиле и Дукат планине и релативном малом присуству човека, односно насеља и привредних делатности у клисурастим долинама притока Бањске реке. Флору подручја чини преко 600 врста васкуларних биљака, са присуством ендемичних, ретких и угрожених таксона. Главни природни вегетацијски облик, у погледу просторне заступљености, су шуме које су представљене лишћарским састојинама букве и храстова (китњак, маће цер и сладун), док вегетацију ливада, пашњака и местимичних камењарских станишта граде веома разноврсне зеласте биљне заједнице. Дивља фауна је представљена великим бројем врста птица (око 70 врста), значајним представницима херпето (око 12 врста гмизаваца и водоземаца) и сисарске фауне (око 35 врста, укључујући слепе мишеве), као и ловном дивљачи. Акумулацију „Првонек“ насељава неколико врста риба (бодорка, бандар, бабушка, смуђ, мрена), од којих је већина накнадно унета порибљавањем језера.

1.2. ТЕРИТОРИЈАЛНИ ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Подручје Просторног плана (113,74 km²) обухвата: слив акумулације „Првонек”, узводно од профила бране, површине од око 85,38 km² и вансливне површине обухваћених катастарских општина од око 28,36 km², на деловима територије града Врања и обухвата катастарске општине (КО): Сливница, Првонек, Корбул, Стара Брезовица, Црни Врх, Стари Глог и Бабина Пољана.

Табела 1: Обухват подручја Просторног плана

Територија	Површина у km ²					% града	
	Укупно град	Просторни план			Укупно (А+Б)		
		Подручје слива (А)	Ван слива (Б)				
град Врање	860,00	85,38	75,0%	28,36	25,0%	113,74	13,23

1.3. ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Граница Просторног плана дефинисана је границама целих катастарских општина, а приказана је графички (Графички прилог 1.) и описно, на следећи начин:

- 1) *северна граница* се пружа дуж северних граница КО Сливница и КО Црни Врх на подручју града Врања. Почетна тачка је тромеђа КО Липовац, КО Клисуре и КО Сливница, односно врх Девојка (1060 m н.в.) на западу. Граница се пружа пратећи ток реке Сливнице ка истоку, заобилази засеоке Доринци и Делинци, затим прелази у долину реке Собоштица углавном правцем ка југоистоку, обухватајући узвишење Самар (1128 m н.в.), улази на подручје КО Црни Врх и прати њену северну границу. Од тригометра 943 m н.в. улази у долину Црновршке реке, мењајући правац прво ка југу, па опет ка истоку обухватајући подручје Бачвиште и са узвишења од 1675 m н.в. пење се до врха Мусуљ (Чукар) на 1777 m н.в. и источне границе КО Црни Врх;
- 2) *источна граница* се пружа дуж спољних источних граница КО Црни Врх и КО Бабина Пољана, односно дуж западне границе општине Босилеград. Ова граница Просторног плана је уједно и источна граница слива акумулације „Првонек”. Граница се од врха Мусуљ (Чукар) на 1777 m н.в. спушта развођем до Црновршке Чуке (1776 m н.в.), улази на подручје КО Бабина Пољана (источна граница) и даље развођем, преко Хајдучког крајишта, долази до врха Чука Плоче 1800 m н.в., што је и највиша тачка подручја Просторног плана. Са овог врха у правцу југозапада, па потом у правцу југа, граница се спушта до врха Стружина (1624 m н.в.), а потом уздиже до Тротеје – Патарица (1672 m н.в.), где је уједно и тромеђа града Врања и општина Босилеград и Трговиште. Одатле у правцу југозапада граница се спушта ка врху Костена Чука (1442 m н.в.), а затим и даље развођем ка југу, уздиже се преко врха Стража (1453 m н.в.) до врха Текија (1547 m н.в.);
- 3) *јужна - југозападна граница* се пружа дуж спољних јужних граница КО Бабина Пољана, КО Стари Глог, КО Корбул и КО Стара Брезовица и прати јужну границу слива. Од врха Текија (1547 m н.в.) у правцу запада (све време пратећи границу општине Трговиште), обилазећи Високе буке спушта се ка југоистоку до врха Пекеданска чука (1475 m н.в.) и преко Петове Горе (1426 m н.в.) улази на простор КО Стари Глог, развођем до топонима Настасов гроб (1363 m н.в.), па Турска Колиба (1387 m н.в.) и уздиже се до врха Ратни Глог (1460 m н.в.), где улази у подручје КО Корбул, пратећи њену јужну границу до врха Врла Ливада (1465 m н.в.). Од ове тачке улази на подручје КО Стара Брезовица и пружа се до врха Грамађа (1450 m н.в.) и Студених вода, а потом мења правац ка северу преко врха Големи рид (1269 m н.в.) и врха Кључ (1282 m н.в.);
- 4) *западна граница* се пружа од врха Кључ (1282 m н.в.) на југу, па у правцу севера долином Маглићевог потока до узвишења Човечија глава (1093 m н.в.), дуж спољних западних

границе КО Стара Брезовица, затим скреће ка југозападу и прати спољну западну границу КО Првонек, пресеца ток Бањске реке, (најнижа тачка на подручју Просторног плана око 540 m н.в.), и даље иде ка северу дуж удолине Левски дол, обухватајући заселак Ристинци улази на подручје КО Сливница, заобилазећи Големи Кичер (1143 m н.в.) и засеок Кичерци, долази до врха Девојка (1060 m н.в.), односно до почетне тачке овог описа.

1.4. ГРАНИЦЕ ЦЕЛИНА И ПОТЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

У оквиру слива, потцелине посебне намене представљају следеће зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања „Првонек“:

1. Зона непосредне санитарне заштите (у даљем тексту: зона I акумулације) утврђује се у односу на коту максималног успора (у даљем тексту: КМУ) акумулације од 617,7 m н.в. и обухвата језеро из кога се захвата вода за водоснабдевање, укључујући врх преградног објекта, затим приобално подручје акумулације, чија ширина износи 10 m у хоризонталној пројекцији од нивоа воде при КМУ воде у језеру (укупне површине од око 90,59 ha), као и притоке акумулације (Бањску реку и реку Градашницу) са појасом ширине по 10m од водотока при нивоима воде који одговарају њиховим десетогодишњим високим водама ($Q_{10\%}$). Зона I акумулације око акваторије језера се простире на територији КО Првонек и приказана је детаљно на рефералној карти 5. и описана у делу „2. РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА, 2.1. ЗОНА I АКУМУЛАЦИЈЕ“. (укупне површине од око 271,54 ha), као и непосредне притоке акумулације (реку Ђетињу, Рожњачки и поток Јовац, и безимени поток у засеоку Симићи). Зона I акумулације – акваторија језера при КМУ се простире на територији КО Врутци и КО Биоска (град Ужице) и предмет је детаљне разраде Просторног плана, а приказана је детаљно на рефералној карти 5. (лист 1. и лист 2.) и описана у делу „2. РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА, 2.1. ЗОНА I АКУМУЛАЦИЈЕ“.
- 2.
3. Ужа зона санитарне заштите (у даљем тексту: зона II акумулације) утврђује се узводно од профила бране у појасу ширине 500 m око акумулације мерено у хоризонталној пројекцији од спољне границе зоне I, на подручју слива акумулације, укупне површине око 520,86 ha. Зона II акумулације се простире на територији КО Корбул, КО Првонек и КО Стара Брезовица, и приказана је детаљно на рефералној карти 5. и описана у делу „2. РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА, 2.2. ЗОНА II АКУМУЛАЦИЈЕ“; и
4. Шира зона санитарне заштите (у даљем тексту: зона III акумулације) утврђује се на подручју површинског дела слива, вододелницом, узводно од бране „Првонек“, у делу који није обухваћен зонама I и II акумулације, укупне површине од око 7927,28 ha. Граница зоне III акумулације полази од зоне II акумулације јужно од профила бране у КО Првонек, даље иде у правцу севера пратећи морфолошку вододелницу, преко тригометра Пресвета (899 m н.в.) и узвишења од 980 m н.в. заобилазећи засеок Ристинци улази на подручје КО Сливница до врха Качарев камен (1053 m н.в.). Одатле мења правац ка истоку па преко топонима Караџин Чука до узвишења Китка у истом правцу пење се до узвишења од 1174 m н.в. и узвишења Уши (1374 m н.в.). Даље пратећи морфолошку вододелницу у правцу југоистока, улази поново на подручје КО Првонек, те преко узвишења Српска Чука (1413 m н.в.) на подручје КО Црни Врх и висораван Голема Ливада до Јорданове Чуке (1317 m н.в.), па преко Црвене Земље и Просеченице (врха 1507 m н.в.) и даље у правцу истока, до врха Мосуљ -Чукар (1777 m н.в.). Од овог врха граница зоне III акумулације мења правац ка југу и поклапа се са границом Просторног плана (границом општине Босилеград), прати морфолошко развође преко врхова Црновршка Чука (1776 m н.в.), Хајдучко крајиште (1726 m н.в.) до Чука Плоче (1806 m

н.в.). Потом улази на подручје КО Бабина Пољана и спушта се преко врха Стружина (1624 m н.в.), а онда се поново уздиже до врха Тронежа – Патарица (1672 m н.в.). Даље се, у правцу југозапада спушта до врха Костена Чука (1442 m н.в.) и Стража (1453 m н.в.), а затим у правцу југа до врха Текија (1547 m н.в.) што је крајња југоистчна тачка слива. Од овог узвишења граница мења правац ка западу пратећи морфолошку вододелницу (јужном границом КО Бабина Пољана), те преко Пекеданске Чуке (1475 m н.в.) и Петрове Горе (1426 m н.в.), пратећи јужну границу КО Стари Глог, прелази преко Настасовог гроба (1363 m н.в.) до врха Турска Колиба (1387 m н.в.) и врха Ратни Глог (1460 m н.в.). Одавде прати јужну границу КО Корбул до Врлих Ливада (1465 m н.в.) и врха Грамађе (1450 m н.в.). Од овог врха граница је на подручју КО Стара Брезовица и мења правац ка северу до врха Чука (1385 m н.в.), па потом даље, у правцу северозапада, пратећи морфолошку вододелницу, обухвата десне притоке акумулације до узвишења Човечија Глава (1053 m н.в.), и обухватајући долину реке Маравице улази у зоне II акумулације. Зона III акумулације обухвата целе територије КО Бабина Пољана и Стари Глог и делове територија КО Првонек, КО Сливница, КО Црни Врх, КО Корбул и КО Стара Брезовица.

Табела 2: Биланс територијалног обухвата подручја Просторног плана и зона санитарне заштите у сливу акумулације „Првонек” (у ha)

општина/ град	Катастарска општина	зона I	зона II	зона III	Укупно зоне заштите	Изван зона санитарне заштите	Укупно
		1	2	3	(1+2+3)		
ГРАД Врање	Бабина Пољана	-	-	2608,55	2608,55	-	2608,55
	Црни Врх	-	-	1559,00	1559,00	588,08	2147,08
	Корбул	-	1,06	546,38	547,44	-	547,44
	Првонек	90,59	498,65	959,04	1548,28	422,67	1970,95
	Сливница	-	-	327,67	327,67	1398,32	1725,99
	Стара Брезовица	-	21,16	796,94	818,10	426,71	1244,81
	Стари Глог	-	-	1129,70	1129,70	-	1129,70
УКУПНО		90,59	520,86	7927,28	8538,74	2835,78	11374,52

1.5. ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Посебна намена подручја Просторног плана која је кључна за утврђивање планских решења јесте коришћење хидропотенцијала у сливу акумулације „Првонек”, која представља део изворишта од регионалног значаја за снабдевање насеља водом и за интегрално коришћење, уређење и заштиту вода Републике Србије.

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

2.1. ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, („Службени гласник РС“, 88/10)

Извориште за снабдевање водом „Првонек“ налази у оквиру Врањско-пчињског подсистема, односно Горње-јужноморавског регионалног система водоснабдевања, и акумулација „Првонек“ представља једну од кључних акумулација у оквиру Јужноморавског речног система.

Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Првонек“ сврстан је међу приоритетне за израду.

2.2. УРЕДБА О УТВРЂИВАЊУ РЕГИОНАЛНОГ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ЈУЖНОГ ПОМОРАВЉА, („Службени гласник РС“, 83/10.)

Уредбом о утврђивању Регионалног просторног плана општина Јужног поморавља дефинисано је да је акумулација „Првонек“ вишенаменска акумулација на Бањској реци, са водоснабдевањем као приоритетном функцијом и да представља један од кључних објеката Врањско-пчињског подсистема, у оквиру јужноморавског регионалног система за снабдевање водом насеља. Водоснабдевањем из наведене акумулације обухваћено је градско насеље Врање са околним селима.

Акумулација „Првонек“ је сврстана међу атрактивне туристичке локације чији развојни потенцијал зависи од њихове заштите, очувања и уређења, као и од изградње одговарајуће туристичке инфраструктуре. Припада Врањско-бујановачком рејону који представља западни део туристичке дестинације/регије Крајиште и Власина. Предвиђена је као атрактивна локација за развој

Планом је предвиђен развој Јужноморавског интегралног регионалног вишенаменског система водоснабдевања у оквиру ког је Врањско-пчињски подсистем са акумулацијом „Првонек“.

У оквиру друге фазе развоја постојећих акумулација предвиђено је повећање количине захватања воде из акумулације „Првонек“ за око 0,25 m³/s.

2.3. УРЕДБА О УТВРЂИВАЊУ ПРОГРАМА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА ПЕРИОД ОД 2016. ДО 2020. ГОДИНЕ („Службени гласник РС“, број 104/16)

Уредбом о утврђивању Програма имплементације Просторног плана Републике Србије за период од 2016. до 2020. године предвиђена је израда Просторног план подручја посебне намене слива акумулације „Првонек“.

2.4. ОСТАЛИ РЕЛЕВАНТНИ ДОКУМЕНТИ

Националне и локалне стратегије, планови и остали документи

2.4.1. Стратегија управљања водама на територији Републике Србије, („Службени гласник РС“, број 3/17)

Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године (у даљем тексту Стратегија) представља плански документ којим се дефинишу дугорочни правци управљања водама на територији Републике Србије. Стратегијом се остварује континуитет у дугорочном планирању функционисања сектора вода на територији Републике Србије у складу са принципом одрживог развоја, односно обављање водне делатности у њеним основним областима и остале активности који су неопходне за функционисање и развој.

Наведеном стратегијом, а имајући у виду и одредбе Уредбе о утврђивању Водопривредне основе Републике Србије („Службени гласник РС“, број 11/02), регионални водоводни систем „Првонек“ је предвиђен као део Пчињског подсистема у оквиру Горње-јужноморавског регионалног система. Акумулација „Првонек“ на Бањској реци представља извориште овог система и служи за снабдевање водом насеља у граду Врању, а предвиђа се и снабдевање насеља на територији општина Бујановац и Прешево.

2.4.2. Други развојни документи

Приликом израде Просторног плана консултовани су и други документи релевантни за планско подручје, а посебно Просторни план града Враћа („Службени гласник града Враћа“, број 13/2011 и 21/2011-исправка) и План детаљне регулације цевовода сирове воде („Службени гласник града Враћа“, број 13/2014.).

3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1. ПОСЕБНА НАМЕНА ПОДРУЧЈА – ВОДОПРИВРЕДА

У оквиру интегралног водопривредног система коришћења, уређења и заштите вода Републике Србије, акумулација „Првонек” на Бањској реци представља значајан водни објекат у оквиру Пчињског подсистема водоснабдевања. Акумулација „Првонек” поред тренутног водоснабдевања потрошача само на подручју града Враћа и дела низводних насеља, планирана је и за водоснабдевање потрошача на подручју Бујановца и перспективно на подручју Прешева. Акумулација „Првонек“ је пројектована као вишенаменска, а поред водоснабдевања као примарне функције, превећено је оплемењивања малих вода Јужне Мораве, спречавања низводне пропагације наноса, ублажавања поплавног таласа и заштита од поплава и производња електричне енергије (коришћењем ванбиласних вода и гарантованог протицаја).

Пројектовани укупан капацитет изворишта „Првонек” износи око 1000-1100 l/s, од чега је до сада реализован водозахват на брани и део гравитационог цевовода сирове воде. Постојећи капацитет ППВ „Кумаревска чука”, који представља прву фазу развоја водосистема, може обезбедити просечну дневну потрошњу од око 550 l/s (чисте воде). Актуелни вишегодишњи просек испоруке чисте воде у дистрибутивну мрежу износи око 220 l/s са максимумом током летњег периода од 320-330 l/s.

Друга и трећа фаза развоја водосистема са проширењем капацитета прераде сирове воде у ППВ и изградњом магистралног цевовода ка Бујановцу и перспективно наставком цевовода ка Прешеву предвиђена је као дугорочно решење, сагласно динамици пораста потрошње.

Хидрографске, хидролошке и водопривредне особености слива акумулације „Првонек”

Главни хидрографски објекти у сливу акумулације „Првонек” су Бањска река, са средњим вишегодишњим протицајем на мерном профилу акумулације од 1,068 m³/s и површином топографског слива од 85,38 km², и акумулација „Првонек”, укупне запремине 21,1 милиона m³ при водостају на коти максималног успора (КМУ) 617,7 m н.в, односно запремине 18,6 милиона m³ при коти нормалног успора (КНУ) од 614,0 m н.в. Површина акумулације износи око 69 ha при КНУ, односно око 75 ha при КМУ. Дужина акумулације износи око 3,5 km. Годишње осцилације нивоа воде у периоду 2005-2015. године кретале су се до 25 m, са најнижим водостајем у јануару 2013. године (600,36 m н.в.) и највишим у јануару 2015. године (614,83 m н.в.), док је средњи водостај у том периоду износио 609,09 m н.в.

Извориште Бањске реке, која се у горњем делу тока назива Голема река, налази се на југозападним и западним падинама огранака Бесне Кобиле и Дукат планине. Главни изворишни краци су потоци Базје, Воговарница и Пелариште, а значајније низводне притоке су Црновршки поток, Самар, Рашевица, Црна река и Градашница са десне стране и Градашница, Глошки поток, Корбулски поток, Крша, Дрварник и Маравица, са леве стране. Пројектовани минимални одрживи проток Бањске реке низводно од бране је 75 l/s. Елаборатом о зонама санитарне заштите утврђено је да би он у периоду октобар – март

требао да буде 140 l/s, а у периоду април-септембар 235 l/s. У претходном периоду, измерене екстремне вредности протицаја износиле су од 35 l/s до преко 52 m³/s. Значајне разлике у минималним и максималним вредностима протицаја указују на бујични карактер водотока, који је потенциран морфологијом и геолошко педолошком структуром терена.

Подземне воде су на највећем делу подручја представљене пукотинском издани која нешто значајније количине воде садржи у приповршинској кори распадања магматских и метаморфних стена, дебљине 5-20 m, које истичу дифузно или преко бројних извора мале издашности, ретко у максимуму јачим од 0,1 l/s. Многи извори су каптирани за водоснабдевање сеоских домаћинства, а један број за јавне чесме. Речни седименти су без значаја у погледу капацитета издани и количина подземних вода.

3.2. ОСТАЛЕ НАМЕНЕ ПОДРУЧЈА

3.2.1. Заштита природе, природних вредности и предела

Према акту о условима заштите природе који је издао Завод за заштиту природе Србије, на подручју Просторног плана нема природних добара која сходно одредбама Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16) имају статус заштићеног подручја, еколошки значајног подручја, подручја у поступку заштите или подручја евидентираног за заштиту.

Регионалним просторним планом општина Јужног Поморавља („Службени гласник РС”, број 83/10) и Просторним планом града Врања („Службени гласник града Врања”, број 13/11) идентификоване су основне вредности и потреба даљих истраживања и иницирана заштита подручја планине Бесна кобила чије оквирно утврђене границе обухватају део подручја овог Просторног плана, на територији КО Бабина Пољана и КО Црни врх, површине око 1773 ha.

Досадашњим биолошким, шумарским и другим природњачким истраживањима ширег простора коме припада подручје Просторног плана нису утврђене односно евидентирани друге природне вредности у сливу акумулације „Првонек” осим прелиминарно установљених вредности биодиверзитета и предела подручја планине Бесна кобила. Наменска природњачка истраживања подручја слива за потребе заштите нису вршена.

3.2.2. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

На подручју Просторног плана налази се 1756 ha пољопривредног земљишта, што представља око 15,5% површине (према подацима Републичког геодетског завода). Највећу површину у обухвату Просторног плана представља шумско земљиште, при чему је однос пољопривредних, шумских и неплодних површина на овом подручју 15,5%:74%:10,5%.

У складу са природним карактеристика терена, подручје Просторног плана највећим делом припада планинском агроеколошком подручју, са просечним висинама преко 800 m. То је у пуној мери ограничило могућности за развој интензивне пољопривреде. Становништво се углавном бави пољопривредном производњом и сточарством за задовољавање сопствених потреба. На основу података Пописа пољопривреде из 2012. године, на подручју Просторног плана укупно је 195 пољопривредних газдинстава. Највећи број газдинстава гаји стоку (говеда, свиње, живину и козе) и то највише на подручју КО Првонек (око 50%) и КО Стара Брезовица (око 40%). Од укупне површине расположивог земљишта, коришћено је између 25 и 63% земљишта, од чега се највише користе ливаде и пашњаци (за планинско сточарство, око 65%), а затим оранице и баште и воћњаци. На подручју КО Првонек уочавају се мале површине под виноградима.

Шуме и шумско земљиште

Површина шума и шумског земљишта на подручју Просторног плана је око 9530 ha (око 84%), од чега је око 4720 ha (приближно 50 %) у државној својини. На подручју слива акумулације „Првонек” површина шума и шумског земљишта износи око 7290 ha (85% подручја слива). Површине под шумском вегетацијом на подручју плана обухватају око 8500 ha (нешто мање од 75%), а на сливном подручју око 6300 ha (око 73%). Релативно учешће шума и шумског земљишта на подручју КО Корбул је највеће и износи око 94%, док је у осталим катастарским општинама доста уједначено и креће се у распону од 75-85%. Лишћарске шуме, укључујући и укључујући шикаре, жбунасте формације и мале површине мешовитих шума, изразито преовлађују у односу на четинарске, углавном вештачки подигнуте састојине.

Шуме у државном власништву, којима управља ЈП „Србијашуме”, обухватају делове газдинских јединица „Босилеград”, „Петрова гора”, „Соборшница” и „Трговиште”, којима газдује Шумско газдинство „Врање”. У државним шумама, на преко 75% површина, изразито преовлађују састојине букве и састојине храста китњака. Вештачки подигнуте састојине црног и белог бора, смрче и других четинара су на око 13% површина, шикаре и шибљаци на мање од 9% површина, а састојине других лишћара (граб, сладун, цер, бреза, јасика, багрем и др.) обухватају око 3% површина државних шума. Учешће високих природних и вештачки подигнутих састојина у укупно обраслом земљишту државних шума креће по газдинским јединицама од 65-70%, а у ГЈ „Соборшница” износи преко 90%, док су остале обрасле површине под изданаčким шумама, мање шикарама и шибљацима.

Намена државних шума је, према основама газдовања, на првом месту заштита земљишта од ерозије, заштита вода и производња техничког дрвета, а издвојене су и мање површине које обухватају шуме ван газдинског третмана. Запремина дрвне масе, на површинама намењеним производњи техничког дрвета, креће се по газдинским јединицама од 110 до 210 m³/ha, док у ГЈ „Петрова гора” таква намена није установљена, укупно обрасло земљиште површине око 4300 ha је са наменом заштитних шума, а просечна дрвна маса износи 114 m³/ha.

Шуме сопственика, чији су власници углавном физичка лица, представљене су лишћарским састојинама у којима, зависно од надморске висине, експозиције и геолошке подлоге, преовлађују буква и китњак, али се више него у државним шумама јављају и сладун, цер и граб. Оне су неуређене, слабије очуване и лошијег квалитета од државних, углавном изданаčког порекла, често фрагментисане на мање парцеле и шумарке.

Основама газдовања шумама у појединим газдинским јединицама утврђени су планови оснивања нових шума путем пошумљавања (ГЈ „Соборшница” – 122 ha, ГЈ „Петрова гора” – 101 ha).

Шумско газдинство „Врање”, као део ЈП „Србијашуме”, добило је међународни еколошки сертификат SGS-FM/COC-009244 (важења од 2017. до 2022. године) за шуме на свом подручју. На основу спроведеног поступка сертификације, као шуме високе заштитне вредности (**High Conservation Value Forests – HCVF**) у категорији HCV – 4 (подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама) утврђене су државне шуме са наменом заштите земљишта од ерозије, заштите вода односно шуме у оквиру II и III зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања и шуме ван газдинског третмана. За шуме категорије HCV – 4 основама газдовања утврђена је већина шума на подручју Просторног плана и све шуме у сливу акумулације „Првонек”.

Подручје Просторног плана обухвата део ловишта „Јужна Морава” којим газдује ЛУ „Фазан” из Врања. Главне стално гајене врсте ловне дивљачи су дивља свиња, срна, зец, фазан и пољска јаребица. Подручје насељавају и друге (негајене) врсте ловне дивљачи које су ловостајем заштићене и могу се ловити у одређеном периоду (јазавац, куна белица, сиви

пух, твор, веверица, дивља мачка) или у току целе године (вук, лисица). Комерцијални лов, односно ловни туризам, није развијен.

Минералне сировине

На основу службене евиденције катастра експлоатационих поља које се води у Министарству рударства и енергетике, Сектор за геологију и рударство утврђено је да у обухвату Просторног плана постоје: а) активно истражно поље предузећа „Medgold istraživanje“ д.о.о. Београд, решење бр. 310-02-00278/2016-02, б) апликант за истражно право предузеће „Medgold istraživanje“ д.о.о. Београд, решење бр. 310-02-00616/2017-02, и в) одобрена геолошка истраживања и експлоатација подземних вода која се врше на ширем подручју Врањске Бање предузећа „Betec Resources“, Врање, д.о.о. Врање, поље бр. V-788.

На подручју Плана Привредном друштву „Нафтна индустрија Србије“ а.д. - Нови Сад одобрено извођење геолошких истраживања нафте и гаса, јужно од Саве и Дунава, на истражном простору који се у регистру води под бројем 1915.

3.2.3. Привредни развој и туризам

Подручје Просторног плана са окружењем спада у економски недовољно развијена подручја. Постојећу привредну структуру одликују доминантне пољопривредне делатности, гајење шума и друге шумске делатности, водопривредне делатности и слабо развијене делатности терцијарног сектора и осталих услуга. Туристичка и рекреативна понуда није довољно развијена ни афирмисана, а још мање организована и повезана са окружењем, посебно са Врањском Бањом и Бесном Кобилом.

Разноврсни природни потенцијали подручја припадају делу туристичке дестинације Крајиште са Власином, односно њене средње субдестинације/регије, коју сачињавају планински сектор Бесна Кобила-Варденик-Милешевска планина са Сурдулицом, Власинским језером, Врањем, Врањском Бањом, Бујановцем и др., и у којој је могуће реализовати целогодишњу понуду.

Организација туристичког простора предвиђена је у оквиру Врањског туристичког рејона (са бањом и планинама) са интегрисаним комплексима и местима туристичке понуде и то пре свега: градског центра Врање са непосредном околином; и Врањске бање са акумулацијом „Првонек“ и скијалиштем Бесна Кобила (1922 m н. в.) и другим насељима, објектима, природним и културним вредностима. Врањска бања (уз целогодишње акватичке садржаје на бази природне термоминералне воде) са акумулацијом „Првонек“ ће се развијати као комплекс туристичких активности, које ће се заокружити активирањем скијалишта на северним падинама Бесне Кобиле и планинског туристичког центра (уз летњу рекреацију - јахање, планински бициклизам, планинарење, излете и др.), уз услов унапређења квалитета саобраћајног приступа, и уз интегрисање сеоског туризма и комплементарних активности.

Међу видовима туризма који су тренутно заступљени су само облици излетничког, ловног и риболовног туризма. Постојећа туристичка понуда у непосредном окружењу је организована у градском центру Врање са манифестацијама, спортско-рекреативним садржајима и природним и културно-историјским знаменитостима у околини и Врањској Бањи, док су у једном броју села присутни зачеци сеоског туризма, који није довољно развијен.

3.2.4. Становништво, насеља и социјални развој

Становништво

Према подацима Пописа из 2011. године на подручју Просторног плана у седам (статистичких) насеља која административно припадају територији града Врања и градској

општини Врањска Бања живело је 333 становника. Популационо највеће насеље је Првонек са 124 становника што представља око 37% укупног становништва на подручју Просторног плана.

Подручје Просторног плана карактерише изузетно ниска просечна густина насељености која је у 2011. износила око 3 ст./km², при чему је највећа у насељу Првонек (6 ст./km²), а најмања је у Црном Врху (мање од 1 ст./km²).

Подручје обухваћено Просторним Планом карактерише изразита депопулација. Опадање броја становника последица је ниског природног прираштаја и интензивних миграција становништва ка већим урбаним центрима. У периоду од 1948.-2011., укупан број становника на подручју Просторног плана смањен је десет пута, у већини насеља број становника је континуирано растао све до 1961. године. Након тога долази до опадања броја становника у свим насељима на подручју Просторног плана изузев насеља Стари Глог у коме број становника смањује након 1971. године.

У односу на претходни попис из 2002. године, укупан број становника смањен је за око 45% (271 становник).

На основу просечне старости становништва (61,2 година), ово подручје се налази у стадијуму најдубље демографске старости, где категорија старог становништва (преко 60 година) бележи релативно највеће учешће у укупној популацији (око 56%). Учешће младог становништва (до 19 година) на подручју Просторног Плана износило је око 10% при чему је најповољнија ситуација у насељима Првонек (13%) и Стара Брезовица (12%). У насељима Корбул, Стари Глог и Црни Врх није било младог становништва, док је учешће старог становништва било веће од 60%.

Према подацима Пописа из 2011. евидентирано је 158 домаћинстава на подручју Просторног плана, односно 93 домаћинства мање у односу на 2002. годину. Просечна величина домаћинства износила је 2 члана. У структури домаћинстава највећи удео имала су двочлана (39%) и самачка домаћинства (38%).

У односу на 2002. годину укупан стамбени фонд на подручју Просторног плана смањен је за око 30% и 2011. године је обухватао је 301 стамбену јединицу које су претежно намењене за стално становање (94%).

Мрежа насеља

Мрежа насеља на подручју Просторног плана обухвата фрагменте формираних мрежа насеља у оквиру градске општине Врањска Бања и града Врања. Насеља су планинског типа, разбијене морфолошке структуре.

Према демографској величини сва насеља на подручју Просторног плана припадају категорији патуљастих насеља (мање од 250 становника).

У погледу просторно-функцијских карактеристика то су примарна сеоска насеља која функционално гравитирају центрима ван граница Просторног плана. Већина насеља остварује слабе саобраћајне и функционалне везе, са урбаним центрима Врање и Врањска Бања.

Социјални развој

Већину услуга јавних служби становништво са подручја Просторног плана задовољава у општинском/градском центру. С обзиром на периферни положај и слабу повезаност насеља са центром градске општине Врањска бања и градским центром Врање, мрежа јавних служби на подручју Просторног плана није довољно развијена. Мрежу објеката основног образовања чине Основна школа у Првонеку (I-VIII разреда) и издвојена одељења у Сливници, Бабиној Пољани и Старом Глогу (I-IV разреда).

Приступачност здравственој заштити је незадовољавајућа, због велике удаљености објеката основне здравствене заштите. Месне канцеларије постоје у насељима Првонек и Стари Глог.

3.2.5. Инфраструктурни системи

Саобраћај

Мрежу друмског саобраћаја на подручју Просторног плана чине:

- 4 (четири) деонице општинских путева (у даљем тексту ОП), у укупној дужини од око 42,3 km и то: ОП 15 (Врањска Бања - Првонек - Бабина Пољана - Стари Глог - Петрова Гора - Нови Глог, веза са државним путем ПА реда бр. 227) у дужини од око 20,7 km; ОП 16 (Врањска Бања - Лева река - Стара Брезовица - Нова Брезовица) у дужини од око 4,1 km; ОП 17 (Бујковац - Изумно - Дуга - Првонек - Црни Врх) у дужини од око 12,4 km; и ОП 18 (Корбевац - Липовац – Сливница) у дужини од око 5,1 km; и
- већи број некатегорисаних путева.

Општински путеви, због неповољних теренских услова, имају недовољну ширину коловоза, мале радијусе хоризонталних и вертикалних кривина, велике попречне и уздужне нагибе коловоза и др.

Енергетика и енергетска инфраструктура

Подручје Просторног плана припада конзумном подручју предузећа ЈП „ЕПС Дистрибуција” д.о.о. Београд, огранак „Врање”. Снабдевање потрошача електричном енергијом врши се из трансформаторске станице (у даљем тексту ТС) ТС 35/10kV „Врањска Бања” (ван граница Просторног плана). На подручју Просторног плана мрежу трафостаница чине 14 (четрнаест) ТС 10/0.4 kV: „Хидротехника кухиња”; „Школа”; „Барје Првонек”; „Водовод брана Првонек”; „Коњи рид”; „Црква Првонек”; „Стара Брезовица”; „Корбул”; „Стари Глог 1”; „Стари Глог 2”; „Црни Врх”; „Вучковићи”; „Барица” и „Бабина Пољана”.

Средњенапонска (10 kV) на подручју Плана је надземна. Трансформаторске станице 10/0.4 kV су различитих снага од 50 до 400 kVA.

На подручју Просторног плана постоје 2 (две) мале хидроелектране (у даљем тексту МХЕ): „Првонек” 800 kW, инсталисани проток 1200 l/s (КО Првонек, катастарска парцела бр. 4970) и „Првонек” 110 kW, инсталисани проток 250 l/s (КО Првонек, катастарске парцеле бр. 2909/5 и 2909/6).

Електродистрибутивни систем на подручју Просторног плана одликује смањена сигурност и поузданост снабдевања потрошача електричном енергијом. Овакво стање последица је старости постојеће опреме. Мрежа и објекти нису одговарајућег квалитета и квантитета. Падови напона у електроенергетској мрежи већи су од дозвољених.

Електронске комуникације и поштански саобраћај

Подручје Просторног плана у погледу јавне телекомуникационе (у даљем тексту: ТК) мреже Србије припада мрежној групи 017 Врање. Од фиксне ТК инфраструктуре на подручју плана постоји само бакарни ТК кабл „Телекома Србија”, на релацији Врањска Бања – Брана „Првонек”, којим је повезана постојећа базна станица Телекома на ТК мрежу. Овај кабл фише није у функцији, јер је комуникација обезбеђена радио-релејном везом. На подручју плана не постоји ниједан корисник фиксне ТК мреже. По један оптички кабл „Телекома Србија” пружају се уз саму источну границу Просторног плана (за насеље Крива Феја), односно уз јужну границу. Ови каблови стварају добре услове да се, у случају потребе, на подручју плана могу брзо и економично обезбедити све врсте услуга савремене фиксне ТК мреже. Постојећа инфраструктура фиксне ТК мреже приказана је на рефералној карти број 2.

На подручју Просторног плана постоји базна станица мобилне мреже „Телеком Србија“ и лоцирана је код саме бране „Првонек“, а у близини подручја Просторног плана, на локацији Свети Илија, такође постоји базна станица истог оператора. Постојеће базне станице обезбеђују задовољавајућу покривеност сигнаlima у свим насељима.

На територији обухваћеној планом не постоје емисионе станице за ТВ и ФМ радио пренос. Подручје се услугама радиодифузне мреже покрива са емисионе станице Бесна Кобила, што обезбеђује добре услове за пријем ТВ и радиодифузије у дигиталном облику.

Према подацима ЈП Пошта Србије, на подручју овог Просторног плана не постоје јединице поштанског саобраћаја.

Комунална инфраструктура

На подручју Просторног плана, према Националној бази података о депонијама на подручју Републике Србије (Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине, Агенција за заштиту животне средине) нису идентификоване несанитарне дивље, нити општинске (локалне депоније). Због изузетно ниске просечне густине насељености, укупна продукција отпада на територији Просторног плана је практично занемарљива. Присутна је појава расутог чврстог отпада (пре свега амбалажног PVC и PET).

Полазећи од података Пописа становништва из 2011. године и апроксимација датих Стратегијом управљања отпадом за период 2010-2019. године, према којој је просек дневне створене количине отпада 0,6 kg/стан/дневно, процењено је да укупна годишња количина отпада који се продукује на подручју слива износи 190 kg дневно.

На територији Просторног плана евидентирано је 11 гробља, од којих се у сливу налази 7: 1 на граници зона II и III акумулације, КО Првонек (заселак Турлинци), 1 у КО Стара Брезовица, 1 у КО Црни Врх, 3 у КО Бабина Пољана и 1 у КО Првонек. Ван слива налазе се 4 гробља и то: 1 у КО Стара Брезовица, 1 у КО Првонек и 2 у КО Сливница. Гробља задовољавају постојеће потребе, али постоји проблем у њиховом управљању, јер су неадекватно комунално опремљена и уређена сеоска гробља ретко у надлежности локалних комуналних предузећа. Сеоска гробља лоцирана су уз насеља, села, засеоке, а има и појава породичних гробља на појединачним парцелама у власништву.

3.2.6. Заштита непокретних културних добара

На основу аката о условима чувања, одржавања, коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту, које је издао Завод за заштиту споменика културе Ниш, установљено је да на подручју Просторног плана нема заштићених односно утврђених непокретних културних добара на основу Закона о заштити културних добара („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон).

На подручју се налази већи број места, односно простора и објеката са археолошким, архитектонским, сакралним и културно-историјским својствима и вредностима који представљају потенцијална културна добра и приказани су у доњој табели. Они су делимично, углавном непотпуно истражени и евидентирани од стране надлежне установе за заштиту културних добара, а већина од њих је идентификована у Просторном плану града Врања („Службени гласник града Врања“, број 13/2011 и 21/2011-исправка). Преовлађују археолошка налазишта из епохе антике и раног средњег века, највише у атарима села Првонек и Сливница, на три локалитета има праисторијских налаза и на једном су остаци из средњег века. Према досадашњим истраживањима најзначајнији је археолошки локалитет „Градиште“, на десној долинској страни Бањске реке, односно стрмој падини и темену истоименог узвишења изнад бране, код некадашњег (сада потопљеног) ушћа Градашнице, где је на основу остатака керамике утврђено постојање праисторијског насеља на прелазу бронзаног у гвоздено доба и у једној каснијој фази гвозденог доба, као и утврђења и насеља у касноантичком и рановизантијском периоду, са подграђем, доњим градом и акрополом.

Такође, на подручју су као објекти са културним значајем евидентирани две цркве, изграђене крајем 19. (Првонек,) и почетком 20. века (Стари Глог), као и неколико спомен чесми посвећених палим у НОБ.

У наведеном акту Завода за заштиту споменика културе Ниш, археолошки локалитети и две цркве су означени као непокретна културна добра која уживају претходну заштиту. Претходна заштита археолошких локалитета је утврђена и у Просторном плану града Врања, а тим планом су, такође, спомен чесме идентификоване као објекти споменичке баштине и као значајни садржај амбијенталних целина сеоских центара, које треба установити и уредити, посебно у насељима која броје свега неколико десетина или стотину становника.

Табела 3. Непокретна културна добра - локалитети са културним вредностима

Број на рефералној карти, Назив и локација	Статус заштите
ГРАД ВРАЊЕ, КО Бабина Пољана	
1. Трешња – археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
2. Градиште - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
3. Станци - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
4. Селиште - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
5. Центар села – спомен чесма палим борцима у Другом светском рату	Евидентиран
ГРАД ВРАЊЕ, КО Првонек	
6. Градиште – археолошко налазиште (праисторија, антика, рани средњи век)	
7. Црквиште - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
8. Порта сеоске цркве - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
9. Римска гробља - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
10. Церак - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
11. Шарени камен - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
12. Црна река - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
13. Црква Св. Јована Крститеља – сакрални објекат, 19. век	Претходна заштита
14. Центар села – Спомен чесма код школе, посвећена палим у НОБ	Претходна заштита
ГРАД ВРАЊЕ, КО Сливница	
15. Ланиште - археолошко налазиште (праисторија, антика, рани средњи век)	Претходна заштита
16. Ђелинци - археолошко налазиште (праисторија, антика, рани средњи век)	Претходна заштита
17. Рамњачки чукар - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
18. Рамњаци - археолошко налазиште (средњи век)	Претходна заштита
19. Селиште - археолошко налазиште (антика, рани средњи век, средњи век)	Претходна заштита
20. Градиште - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
21. Копане паре - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
22. Центар села - спомен чесма код школе посвећена палим борцима у НОБ	Евидентиран
ГРАД ВРАЊЕ, КО Стари Глог	
23. Градиште - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
24. Манастириште - археолошко налазиште	Претходна заштита

(антика, рани средњи век)	
25. Бјељинска долина - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
26. Црква Св. Архангела Гаврила, 20. век	Претходна заштита
27. Центар села – спомен чесма код школе и спомен плоча на школској згради посвећени НОБ	Евидентиран
ГРАД ВРАЊЕ, КО Црни Врх	
28. Јаловарник - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
29. Јуручки рид - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
30. Дојчинова воденица - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита
31. Крушка махала - археолошко налазиште (антика, рани средњи век)	Претходна заштита

У атарима појединих села (Стара Брезовица, Корбул) нема евидентираних места и објеката са културним вредностима, а на читавом подручју просторног плана није регистрован ни један објекат народног градитељства који би требало заштитити и сачувати.

3.2.7. Заштита животне средине

На подручју Просторног плана не врши се систематски (државни и локални) мониторинг животне средине, осим мониторинга квалитета вода. С обзиром да на подручју нема објеката и активности који могу бити извор загађења ваздуха, вода и земљишта, односно који могу генерисати прекомерну буку, отпад, јонизујуће и нејонизујуће и зрачење, стање животне средине оцењује се као добро. Није индиковано ни постојање природних извора прекомерног јонизујућег зрачења или утицаја на квалитет вода. Према Просторном плану града Врања подручје слива акумулације „Првонек“ налази се у зоне квалитетне животне средине. На подручју је изузетно мало сталних становника и пољопривредних домаћинстава, са скромним сточним фондом, екстензивним ратарством и воћарством и малом потрошњом воде и незнатним количинама комуналног отпада. Нема прометних друмских саобраћајница, поготово транзитних, индустријских и рударских објеката, високонапонских далеководова (преко 10 kV) и њима одговарајућих трафостаница.

Квалитет вода је предмет редовног мониторинга због превасходне намене акумулације „Првонек“ као регионалног изворишта водоснабдевања. Мониторинг су, са различитим задатком и обимом, обављали Републички хидрометеоролошки завод, Агенција за заштиту животне средине, Завод за јавно здравље Врање и Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“.

Испитивање физичко-хемијских и микробиолошких карактеристика сирове воде врши се у зони водозахвата и на постројењу за пречишћавање, пре таложнице, са становишта здравствене исправности и одржавања функционалности система за пречишћавање, а према стандардима утврђеним Правилником о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ”, бр. 42/98 и 44/98), другим домаћим прописима и међународним препорукама. Према резултатима већине мерења физичко-хемијских (рН, електропроводљивост, ВРК₅, НРК, UV абсорбанс, минерализација, садржај амонијум јона, нитрита, нитрата, ортофосфата, сулфата, хлорида, тешких метала и арсена), квалитет воде је веома добар. Повремена повећања мутноће и утрошка перманганата и незнатна прекорачења концентрација амонијум јона, нитрита, гвожђа и мангана не стварају ограничења за коришћење воде, нису резултат антропогеног загађења и служе као упозорење на био-хемијске процесе у језеру и природне процесе у сливу које треба пратити и контролисати. Вредности микробиолошких параметара (укупне колиформне и фекалне колиформне бактерије, фекалне стрептококе - ентерококе, однос олиготрофних и хетеротрофних бактерија – ОБ/ХБ и број аеробних хетеротрофа, цревне протозое и хлестинти) указују на добар квалитет сирове воде, одсуство патогена и

фекалног загађења (изузев два налаза *Escherichia coli* у оквиру осам епизода мерења у периоду 2013-2015. године). Испитивањима фитопланктона у периоду 2013-2015. године, у зони водозахвата и у сировој води пре таложнице утврђено је присуство око 60 таксона из 7 раздела алги, у којима су по бројности врста, абунданци и маси доминирале врсте из раздела силикатних алги, на основу чега је указано на опасност запушавања филтера на постројењу. На водозахвату је повремено констатована потенцијално токсична врста цијанобактерије *Dolichospermum planctonicum*, али у бројности мањој од 2000 ћел/л, односно у зони ниског ризика према препорукама Светске здравствене организације.

Испитивање биолошких и физичко-хемијских карактеристика вода у акумулацији, у циљу утврђивања еколошког потенцијала и хемијског статуса акумулације, на три места и на више дубина (у зони бране/водозахвата, на средини језера – код старе школе и на почетку језера) обавили су Агенција за заштиту животне средине 2013. године и, у скраћеном обиму, Институт за јавно здравље из Београда 2014. године. На основу резултата тих мерења и анализа и сходно Правилнику о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода (Службени гласник РС, број 74/11), Уредби о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12) и Уредби о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14), еколошки потенцијал акумулације „Првонек“ оцењен је као *умерен* (III класа), при чему је реално виша II класа еколошког потенцијала (оцена *добар*), коју акумулација достиже по другим биолошким (хлорофил *a*, фитопланктон и др.) и физичко-хемијским параметрима (рН, растворени кисеоник, ВРК5, ТОС, амонијум јон, нитрати, ортофосфати, фосфор, хлориди и др.), морала бити умањена (због методологије оцењивања) услед вредности TSI трофичког индекса. Према микробиолошким параметрима језеро, посебно захваћена сирова вода, припада I класи квалитета сходно наведеној уредби о граничним вредностима загађујућих материја, што је еквивалент I класе (*максималан*) еколошког потенцијала. Ниво поузданости оцене еколошког потенцијала за 2013. годину, који је у извештају Агенције за заштиту животне средине одређен као *средњи*, модификован је на основу одговарајућих аргумената у Елаборату о зонама санитарне заштите акумулације „Првонек“ на *висок*.

Општа оцена је да је квалитет воде у акумулацији добар, са повременим повећањем мутноће и садржаја органских материја и укупног фосфора. Однос између продукције и разградње органске материје указује на лагане процесе еутрофизације који се морају надzirати и држати под контролом.

Квалитет земљишта, у односу на присуство загађујућих, штетних и опасних материја, је задовољавајући, без прекорачења тзв. ремедијационих вредности односно нивоа који је безбедан за коришћење земљишта, с обзиром на изузетно мало просторно учешће пољопривредних површина на којима се примењују агрохемијска средства и одсуство објеката и активности који могу бити извор загађења земљишта већег обима. На основу одређених истраживања индиковане су веће концентрације никла и бабра у земљишту од прописаних граничних вредности, као последица геолошког састава терена. Изливање отпадних вода домаћинстава, којих је мање од 100 на читавом сливном подручју, и других објеката у сеоским насељима, употреба ђубрива и хемијских средстава у пољопривреди не сматрају фактором промене квалитета земљишта на подручју. Други параметри квалитета земљишта (структура, ниво органских материја, биолошка активност) су у великој мери одређени стањем/интензитетом ерозионих процеса и што су ти процеси јачи и дуготрајнији земљиште је лошијег квалитета и мање плодности. Експесивном и јаком ерозијом (1. и 2. категорија) обухваћено је 12 % површине слива, средњом ерозијом (3. категорија) око 52%, слабом ерозијом (4. категорија) преко 35%, и врло слабом мање од 1% сливног подручја, при чему просечна годишња продукција наноса износи око 1000 m³/km². Највеће површине угрожене јаком и експесивном ерозијом, са оскудним травним и деградираним шумским

покривачем налазе се у атарима села Бабина Пољана, Црни врх и Стари Глог. У сливу су, у време изградње бране, изведене и четири депонијске, антиерозионе преграде (две на Бањској реци, једна на Градашници и једна на Црној реци).

Сливно подручје није обухваћено системом организованог сакупљања и одвожења комуналног отпада. Присутна је појава расутог чврстог отпада (пре свега амбалажног ПВЦ) и тзв. дивљих депонија.

У обухвату Просторног плана не налазе се нити су планирани севесо постројења/комплекси, у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних.

3.2.8. Коришћење и уређење простора од интереса за одбрану земље и у ванредним ситуацијама

На подручју Просторног плана не налазе се „перспективни” комплекси специјалне намене које користи Војска Србије. Такође, према прибављеним условима Министарства одбране нема посебних услова нити захтева за прилагођавање потребама одбране земље.

Подручје Просторног плана је изложено потенцијалној опасности од елементарних непогода, у првом реду изазваних интензивним кишним и снежним падавинама, као и другим атмосферским непогодама, а потом и опасностима од шумских пожара, бујичних поплава, одрона, клизања земљишта и др.

Потенцијална опасност од земљотреса је изражена с обзиром да интензитет сеизмичког хазарда на подручју Просторног плана, за повратни период од 475 година, има вредности VIII и IX категорије (према EMC скали, EMS-European macroseismic scale). Ове вредности указују да је највећи део подручја угрожен земљотресима који могу изазвати тешка оштећења или уништење већине објеката. У периоду од 1755. до 2010. године забележене су просечне вредности земљотреса на ширем подручју Просторног плана од око 4,5 MW (MW- скала моментне магнитуде).

3.3. СИНТЕЗНИ ПРИКАЗ ПОТЕНЦИЈАЛА И ОГРАНИЧЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ)

Основни потенцијали за развој подручја Просторног плана јесу:

- слив Бањске реке и акумулације „Првонек“ са довољним количинама воде за водоснабдевање града Враћа и околних насеља, уз додатне функције заштите од поплава, задржавања наноса и оплемењивања малих вода;
- издашни ресурси шума који омогућују одрживи развој одмереном експлоатацијом шумских производа, као и коришћење шума за научно-истраживачке, образовно-васпитне, спортско-рекреативне, ловне и друге сврхе;
- природни услови и расположиви пољопривредни ресурси, са већинским уделом природних и семиприродних система у укупној површини, који су погодни за производњу сточних производа и обнову пашњачког сточарства;
- незагађена животна средина која са осталим агроколошким погодностима пружа могућност органске производње и пласмана пољопривредно-прехрамбених производа биљног и сточног порекла;
- могућност развоја недовољно заступљених производних програма, за којима постоји потражња (пчеларство, сакупљање печурака, лековитог биља и шумских плодова);
- могућности развоја туризма, које се заснивају на повољном географском положају и близини инфраструктурног коридора ауто-пута Е-75 (међународни коридор X), амбијенталним вредностима слива акумулације „Првонек“, планинском масиву Бесна Кобила, природним вредностима, и др. као потенцијалима за планински (зимски и летњи), водни, ловни, риболовни, спортско-рекреативни, еколошки, рурални и друге видове туризма. Природне вредности и здрава животна средина дају предуслове за развој

сеоског туризма, заснованог на гостопримству и изворности сеоског домаћинства, са целогодишњом понудом (еко, етно и других програма, производње здраве хране, етно-занатских производа, сакупљање шумских плодова и др).

Основна ограничења за развој подручја Просторног плана јесу:

- недовољна заступљеност садржаја туристичко-рекреативне понуде у простору и др.
- слаба развијеност саобраћајне и комуналне инфраструктуре;
- неповољна старосна и образовна структура пољопривредног становништва, слаба економска моћ сеоског становништва, уситњеност породичних газдинстава и слаба опремљеност пољопривредном механизацијом;
- недовољна развијеност примарних и производно-пословних делатности упркос значајним природним ресурсима за њихов развој;
- мала густина насељености и неравномеран размештај корисника јавних служби;
- пропадање грађевинског фонда;
- стање привреде у окружењу са високом стопом незапослености, ниским нивоом инвестирања и опремљености, неповољним условима финансирања и др;

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Основни принципи заштите, уређења и одрживог просторног развоја подручја Просторног плана које располаже значајним, али недовољно заштићеним и активираним природним потенцијалима и територијалним капиталом, јесу:

- заштита и унапређења животне средине, посебно квалитета изворишта вода акумулације „Првонек“;
- заштита јавног интереса, јавних добара и добара у општој употреби (приоритетно изворишта акумулације „Првонек“);
- очување и адекватно вредновање водних екосистемских услуга слива (*water-related ecosystem services*), нарочито услуга регулације и контроле (одржавање квалитета и квантитета ресурса вода, заштита од великих вода, контрола водних режима, очување водних и приобалних станишта), односно водоснабдевања становништва и привреде;
- подстицање развоја одрживог туризма;
- принцип праведног и партиципативног усклађивања интереса за коришћење вода с дугорочним интересима и потребама економског и социјалног развоја локалних заједница;
- принцип супсидијарности и јавно-приватног партнерства, као и принцип веће транспарентности у доношењу одлука.

2. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Основни циљ израде Просторног плана јесте дефинисање планског основа и обезбеђење просторних услова за одрживи развој подручја посебне намене, који ће се заснивати на заштити слива акумулације „Првонек“ као изворишта водоснабдевања, дугорочном обезбеђењу високог квалитета воде у сливу и поузданом снабдевању водом корисника на подручју града Враћа и његове околине.

Општи циљеви просторног развоја на подручју Просторног плана, имајући у виду препоруке и стандарде Европске уније у погледу одрживог развоја у области политике вода и заштићених подручја, јесу:

- примена мера организације, уређења и режимима коришћења простора у функцији заштите слива акумулације;
- одрживо коришћење водних ресурса, обезбеђење трајне и интегрисане заштите и унапређења квалитета вода, успостављање система мониторинга и контроле воде;
- очување и обезбеђење простора за функционисање, реконструкцију и изградњу водoprивредне инфраструктуре и објеката;
- заштита и очување природних вредности, односно интегритета, лепоте и разноликости предела;
- стварање услова за одмор, рекреацију и едукацију посетилаца о природним и културним вредностима подручја, организовањем садржајно заокружене туристичко-рекреативне понуде усклађене са режимима заштите изворишта и интегрисане у понуду примарне туристичке дестинације Јужне Србије (Бесна Кобила, Власинско језеро).

3. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Оперативни циљеви заштите и коришћења вода и развоја водопривредне инфраструктуре су:

- заштита слива изворишта водоснабдевања „Првонек“ успостављањем зона санитарне заштите и спровођењем режима и мера санитарне заштите и уређења простора;
- контрола квалитета воде у акумулацији трајним обезбеђењем I и I/II класе квалитета свих водотока у сливу и притокама;
- повећање поузданости локалних водовода и заштита локалних изворишта;
- антиерозивна заштита слива применом биолошких мера заштите (пошумљавање, мелиорација пашњака) и техничких мера (реализацијом планираних радова на заштити акумулације од еутрофикације).
- остваривање пуне еколошке заштите низводног дела водотока Бањске реке, обезбеђењем одговарајуће сезонски прилагођене количине и квалитета гарантованог протицаја из акумулације;

Оперативни циљеви заштите природе, природних вредности и предела су:

- очување и одржање разноврсности дивље флоре и фауне и њено повећање реинтродукцијом несталих аутохтоних врста животиња и биљака;
- очување станишта, јачање, бројчано снажење и просторно ширење популације ретких, угрожених и критично угрожених (на ивици опстанка) биљних и животињских врста;
- очување, презентација и одрживо коришћење места, природних објеката и појава који својим обележјима представљају истакнуте, ретке и привлачне вредности гео-наслеђа;
- очување разноврсности предела.

Оперативни циљеви коришћења и заштите природних ресурса су:

- заштита, очување и унапређење стања шума и шумске инфраструктуре на подручју слива;
- превентивна заштита шума од различитих угрожавајућих фактора, а нарочито од пожара;
- уређење и газдовање пољопривредним и шумским земљиштем према режимима и условима заштите изворишта;
- заштита дивљачи, постизање оптималне бројности и густине популације; одржавање прописаног статуса, односно режима заштите ловостајем, и трајно заштићених врста дивљачи.

Оперативни циљеви развоја привреде и туризма су:

- заштита егзистенцијалних интереса локалног становништва обезбеђењем допунских и алтернативних извора прихода становништва у туризму, услугама и другим економским активностима и повећање доступности и уређености простора, у складу са расположивим ресурсима, ограничењима и условима заштите изворишта;
- подршка развоју мултифункционалне пољопривреде засноване на традиционалној производњи високовредних локалних производа и пружању агроеколошких услуга;
- едукација становништва у области заштите природе и изворишта, алтернативне сеоске економије, туристичке делатности (култура становања, неговање пејсажа и окућнице, кулинарство, маркетинг, комуникација, културни амбијент и сл.);
- развој интегрисане туристичко-рекреативне понуде у простору, усклађене с режимима и мерама заштите квалитета воде, природних и културних вредности;
- комунално опремање и комерцијализација постојећих и потенцијалних смештајних капацитета, пре свега у непосредном окружењу Просторног плана, ван слива;
- побољшање ефикасности управљања развојем туризма, приоритетно координацијом активности и усклађивањем интереса заштите акумулације и природе и развоја туризма; и др.

Оперативни циљеви развоја саобраћајне, енергетске инфраструктуре, електронских комуникација и комуналне инфраструктуре су:

- унапређење саобраћајне инфраструктуре и повећања квалитета јавних општинских путева;
- развој рекреативне инфраструктуре у функцији туризма (бициклических, пешачких, риболовних стаза и др);
- обезбеђење довољног, сигурног, квалитетног и економичног снабдевања електричном енергијом свих потрошача, као и услове за прикључење обновљивих извора енергије на дистрибутивну и преносну електроенергетску мрежу;
- изградња ТК инфраструктура која ће омогућити коришћење савремених електронских сервиса на сваком делу подручја.
- повећање процента покривености простора услуга мобилних телекомуникација;
- евакуација постојећих количина отпада ван граница плана на регионалну депонију Метерис и установљавање децентрализованог система управљања отпадом у сеоским насељима системом мобилних центара

Оперативни циљеви заштите животне средине су:

- утврђивање и спровођење система мера за забрану и ограничавање активности у сливу које неповољно утичу на квалитет вода;
- утврђивање система мера на управљању ризиком од удеса са учешћем опасних, отровних и штетних материја;
- успостављање система контролисаног и санитарно безбедног прикупљања и пречишћавања отпадних (комуналних, стајских и атмосферских) вода, складиштења и примене стајњака, употребе минералних ђубрива и хемијских средстава у пољопривреди;
- организовано и ефикасно прикупљање и евакуација чврстог отпада и санација дивљих депонија;
- успостављање система мониторинга квалитета животне средине, посебно праћења и систематског мониторинга квантитативних и квалитативних карактеристика вода у акумулацији „Првонек”, притокама и на извориштима локалног водоснабдевања;
- израда и одржавање интегралног катастра загађивача на територији слива;
- побољшање информисања и примарна едукација становништва и посетилаца о заштити акумулације и животне средине.

4. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЃУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ

Подручје Просторног плана налази се у региону Јужне и Источне Србије, у обухвату Пчињског управног округа на делу територије града Врања и градске општине Врањска Бања.

Највећи значај за саобраћајну доступност, интеграцију и трансгранично повезивање подручја Просторног плана има мрежа општинских путева коју чине: ОП бр. 15 (Врањска Бања-Првонек-Стари Глог-Петрова гора-Нови Глог) чија траса повезује подручје Просторног плана са државним путем ДП IА реда (Е-75, Коридор X) преко ДП IВ реда бр. 442; ОП бр. 16 (Врањска Бања-Лева река-Стара Брезовица-Нова Брезовица) повезује подручје Просторног плана са државним путем IIА реда бр. 227 (Лесковац-Стројковце-Мирошевце-Власе-Врање-Доњи Стајевац) чија траса тангира подручје Просторног плана у југозападном делу; ОП бр.17 (Бујковац-Изумно-Првонек-Црни Врх) и ОП бр. 18 (Корбевац-Липовац-Сливница) индиректно повезују северни део подручја Просторног плана са ДП IВ реда бр. 442 са општином Босилеград (ДП II А реда бр. 234) и са трасом Коридора 10.

Завршетак изградње и опремања Коридора X пружа могућност за побољшање регионалне сарадње на националном и међународном нивоу у циљу јачања руралних и слабо развијених планинских подручја

За просторно-функцијску трансформацију подручја Просторног плана најзначајнији су утицаји Врања (центра националног значаја) и локалног урбаног центра Врањске Бање.

Развој и заштита подручја посебне намене имаће регионални значај имајући у виду да акумулација „Првонек“ представља кључни објекат Врањско-пчињског подсистема, у оквиру Горње-јужноморавског регионалног система водоснабдевања, као треба да омогући дугорочно и поуздано снабдевање водом становништва и индустрије града Врања и општине Бујановац.

5. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Водопривредном основом Републике Србије и Просторним планом Републике Србије акумулација „Првонек“ на Бањској реци одређена је као један од важнијих водних објеката у оквиру интегралног водопривредног система коришћења, уређења и заштите вода Републике Србије.

Концепција коришћења вода и уређења водног режима у сливу Бањске реке са акумулацијом „Првонек“ одређена је у оквиру следећа два регионална водопривредна система:

1. *Горње-јужноморавски регионални систем водоснабдевања*, који се ослања на изграђене акумулације „Власинско језеро“ на реци Власини, „Лисина“ на Божичкој реци, „Првонек“ на Бањској реци и будућу акумулацију на реци Пчињи. Кључна изворишта регионалног система су изворишта подземних вода и посебно акумулације као једини водопривредни елемент који ванбиласне воде претвара у употребљив ресурс, односно просторну и временску усаглашеност између потреба за водоснабдевањем и расположивих количина вода. Горње-јужноморавски регионални систем водоснабдевања чине два подсистема: Пчињски и подсистем Власинског језера.

Пчињски подсистем, који чини постојећа акумулација „Првонек“ на Бањској реци и која је, поред водоснабдевања потрошача на подручју Врања, планирана и за водоснабдевање потрошача на подручју Бујановца. Поред водоснабдевања уз једновремено одржавање гарантованог протицаја, акумулација „Првонек“ је пројектована као вишенаменска са могућношћу оплемењивања малих вода Јужне Мораве, спречавања низводне пропагације наноса, ублажавања поплавног таласа и заштиту од поплава и производњу електричне енергије (коришћењем ванбиласних вода и гарантованог протицаја). Иначе овај систем ће се у будућности ослањати на планирану акумулацију на реци Пчињи која би снабдевала потрошаче на подручју општина Бујановац, Прешево, Трговиште и део потребних вода за Врање. С обзиром да се ова акумулација налази у другом сливу, предвиђено је коришћење њених вода за оплемењивање вода на делу Јужне Мораве и обезбеђење других корисника.

2. *Јужноморавски систем водотока*, територијално обухвата више регионалних система водоснабдевања, који у складу са динамиком реализације и билансним капацитетима обезбеђују могућност управљања водним режимом низводних водотока (ублажавање поплавних таласа и заштита од поплава, оплемењивање малих вода у сушним периодима и др.). Обзиром је водоток Јужне Мораве изузетно оптерећен комуналним и индустријским загађењем, без уређења режима малих вода није могуће обезбедити, не само очување минималних биолошких услова у водотоцима, већ и прихватљив ниво квалитета вода за индустрију и наводњавање. У погледу интегралног управљања водотоцима Јужноморавски систем заједно са системима на Западној и Великој Морави представља јединствену целину.

Дугорочни задатак очувања водних ресурса представља достизање максимално могуће заштита и унапређење квалитета површинских и подземних вода, путем комплексног, рационалног и интегралног газдовања водама. Посебан значај и приоритетни задатак представља заштита постојећих и планираних изворишта водоснабдевања. У том смислу, најзначајније мере јесу: рационално захватање вода водећи рачуна при томе о очувању низводних екосистема и потреба других корисника, очување квалитета вода посебно када је реч о спровођењу мониторинга и правовременим предузимањем активних и превентивних мера санитарне заштите

изворишта од постојећих и потенцијалних извора загађења, примена савремених техничко технолошких решења за захватање и прераду сирове воде и др.

Спровођење наведених мера подразумева и трајно усаглашавање интереса водопривреде са развојним интересима других корисника простора, заштите животне средине и заштите природних и непокретних културних добара.

На североисточном делу слива „Првонек“, планским документом вишег реда предвиђена је заштита природних вредности и туристичка валоризација простора планиране туристичке дестинације Бесна кобила;

Основне концепцијске поставке и опредељења заштите, уређења и одрживог развоја подручја Просторног плана јесу:

- заштита слива изворишта водоснабдевања „Првонек“ ће се остваривати успостављањем и поштовањем режима зона I, II и III санитарне заштите изворишта, очувањем и унапређењем квалитета вода Бањске реке и притока у I и II класи. Приоритет је санитарно уређење насеља и успостављање ефикасније контроле заштите, коришћења и изградње простора у зонама санитарне заштите;
- Очување способности екосистема у сливу акумулације да пружа водне и друге екосистемске услуге локалним заједницама у сливу и низводним подручјима.
- заштита природних вредности и предела оствариваће се формирањем и функцијама мреже еколошки значајних подручја, очувањем заштићених и строго заштићених врста дивље флоре и фауне, феномена геонаслеђа и кључних обележја предела, уз одрживи развој туризма. Једно од еколошки значајнијих подручја, планираних за заштиту, представља подручје Бесна кобила које би захватило североисточни део изворишне челенке Бањске реке;
- Привредни развој подручја оствариваће се подржавањем динамичнијег привредног раста у делатностима комплементарним заштити изворишта и природних вредности. Приоритет има развој водопривреде, а потом њој комплементарних делатности: органске пољопривреде, шумарства, одрживог туризма, и услуга. Остваривање ових опредељења подразумева примену европских директива о водама и принципа одрживог развоја у заштићеним подручјима који може да активира територијални капитал подручја, омогући побољшање квалитета живљења становништва и остваривање заштите и одрживог коришћења предела. Приоритет је развој пољопривредних производа посебних одлика квалитета до нивоа препознатљивог географског имена порекла и јачање веза пољопривреде и комплементарних делатности (пре свега туризма);
- Туристичка понуда биће техничко-технолошки и организационо функционално унапређена посебно у погледу коришћења, уређења и заштите слива, језера и приобаља, коришћења садржаја понуде низводно од акумулације у погледу опремања села, бањског комплекса и интегрисана са понудом непосредног окружења, у првом реду у склопу туристичког рејона акумулација Првонек-Бесна Кобила-Врањска Бања. Планско опредељење је да ће туризам представљати алтернативну делатност (посебно у производњи органске хране, аутентичних етно-производа, традиционалних заната, јавних служби, инфраструктуре и др.) и вид компензације локалном становништву за различита ограничења у развоју који намећу режими заштите изворишта;
- виши квалитет доступности и интегрисаности подручја Просторног плана са окружењем оствариће се осавремењавањем и рехабилитацијом општинских путева, како би се омогућила боља веза са окружењем; уређењем бициклистичких, пешачких, планинарских, излетничких и риболовних стаза. Подједнаког је значаја развој и виши квалитет локалне мреже путева, укључујући панорамске путеве, који омогућавају приступ и повезивање руралних, туристичких и заштићених подручја са државним путевима и насељима;
- значајним се сматра функцијско повезивање и јачање капацитета и партнерстава града Врања као корисника изворишта „Првонек“ и локалног становништва на подручју слива које је због успостављених мера санитарне заштите има не само развојна и социо-

економска ограничења већ и увећане трошкове у вези комуналног уређења и обављања редовних активности. Сарадња између крајњих потрошача и оних који треба да непосредно обезбеде заштиту трпећи при томе одређене рестрикције представља нужан предуслов заштите, уређења и одрживог развоја на подручју слива изворишта.

У духу примене европских директива о водама, управљање водним ресурсима и заштита вода у сливу акумулације обезбедиће се координацијом активности кључних актера из домена водопривреде на републичком и локалном нивоу управљања, и унапређењем сарадње између управљача и корисника (потрошача) водних екосистемских услуга (деталније у делу „V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, 1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ, 1.1.2. Препоруке за унапређење институционално-организационе подршке).

5.1. ПОЛАЗИШТА И ПРИНЦИПИ ЗА РЕЛАТИВИЗАЦИЈУ КОНФЛИКТНИХ ИНТЕРЕСА

Једно од полазишта за релативизацију конфликтних интереса у коришћењу и уређењу простора јесте увођење нових инструмената за очување способности екосистема у сливу акумулације за пружање водних и других екосистемских услуга. Водне екосистемске услуге се, према користима за становништво и развој локалних заједница, категоришу на:

- услуге регулације и контроле - одржавање квалитета и квантитета ресурса воде; регулација водних режима; контрола великих вода; очување водних и копнених станишта;
- услуге снабдевања - снабдевање водом становништва, пољопривреде и привреде, и развој рибарства;
- услуге подршке - контрола ерозије и наноса, стабилизација микроклиме;
- културне услуге - рекреација и туризам; очување предела и културно-историјски идентитет подручја.

Кључне мере подршке за очување способности екосистема у сливу акумулације за пружање водних екосистемских услуга обухватају увођење наплате за кориснике екосистемских услуга (*Payments for water-related ecosystem services* - НВЕУ) и одговарајућих институционално-организационих аранжмана. Овим би се оствариле користи за чуваре/понуђаче водних екосистемских услуга (односно управљаче сливом), финансирањем и применом компензационих програма за развој руралних заједница и привредних субјеката и компензација за домаћинства у складу са њиховим доприносом очувању и побољшању водних екосистемских услуга. Користи за кориснике водних екосистемских услуга остварују се, у првом реду, смањењем трошкова пречишћавања и припреме воде за пиће и заштите од поплава. На тај начин би се пружила подршка интегрисању руралног развоја са заштитом слива акумулације и водних екосистемских услуга, односно омогућила релативизација конфликтних интереса.

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА

1. РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ СЛИВА АКУМУЛАЦИЈЕ

1.1. ТЕХНИЧКО РЕШЕЊЕ СИСТЕМА ЗА ВОДОСНАБДЕВАЊА

Извориште „Првонек“ припада Пчињском подсистему, односно Горње-јужноморавском регионалном систем водоснабдевања. Извориште „Првонек“ планирано је да поред Врања перспективно обезбеди водоснабдевање и потрошача на подручју Бујановца и Прешева.

Основне техничке елементе система за водоснабдевање „Првонек“ представљају: а) насута камена брана са висином надземног дела тела бране од 78 m б) акумулација (укупне запремине $21,1 \times 10^6 \text{ m}^3$ са површином језера од око $0,75 \text{ km}^2$ при највишем нивоу воде у акумулацији од 617,7 m н. в., која уједно представља и коту максималног успора, в) гравитационог цевовода сирове воде пречника 600-800 mm у дужини од 12 km, г) постројења за пречишћавање сирове воде на локацији Кумаревска чука, капацитета 550 l/s, и д) дистрибутивне разводне мреже са резервоарима и црпним станицама за потискивање воде ка потрошачима.

Акумулација „Првонек“ је пројектована као вишенаменска са приоритетном функцијом водоснабдевања, уз стално одржавање гарантованог протицаја од 75 l/s. Остале функције обухватају заштиту од поплава, задржавање наноса, оплемењивање малих вода, и производњу електричне енергије у подбранским мини хидроелектранама.

Брана и акумулација

Изградња бране „Првонек“ на Бањској реци започета је током 1989. године. Након завршетка грађевинских радова на брани, постављања пратеће инфраструктуре и формирања акумулације водосистем је током 2005. године започео са пробним радом.

Брана акумулације „Првонек“ је изграђена око 9 km узводно од ушћа у Јужну Мораву. Преградно место је изабрано на делу сужења долине Бањске реке, са повољним геолошким условима за фундаирање преградне конструкције и уз повољне морфолошке карактеристике долине у узводном смеру за формирање акумулационог простора.

Преградну конструкцију представља насута камена брана са косим централним глиненним језгром у телу бране. Узводно потпорно тело нагиба 1:1,7 изведено је од гранодиорита, а низводно тело истог нагиба од гранодиорита и шкриљаца.

Преко круне бране изграђен је колски пут ширине 6,0 m који обезбеђује приступ до командно-контролног центра на платоу уз леви бок круне бране.

Током изградње бране, изведени су ињекциони радови који обухватају: ињекционе завесе, консолидационе и контактне ињекције и дренажни систем. За потребе извођења грађевинских радова на темељу и боковима бране изграђена је ињекциона галерија. Галерија је изведена као АБ тунелска конструкција светлог пресека $9,47 \text{ m}^2$. За улаз у галерију, на десном боку користи се краћи колски пут, а на левом боку степениште од круне бране до дна низводне косине.

Основни технички подаци о брани и акумулацији „Првонек“ су:

- укупна грађевинска висина, мерено од најниже тачке фундамента до горње ивице круне бране = 93 m.
- кота круне бране = 620,0 m н.в;
- кота прелива = 614,8 m н.в;
- кота нормалног успора = 614,0 m н.в;
- кота максималног успора = 617,7 m н.в;
- кота минималног радног нивоа = 580,0 m н.в;
- дужина бране у круни = 250,0 m;

- ширина на круни бране = 10,0 m;
- укупна пројектована запремина акумулације = $21,1 \times 10^6 \text{ m}^3$.
- пројектована запремина акумулације при коти нормалног успора = $18,6 \times 10^6 \text{ m}^3$.

Акумулациони простор је по намени подељен на следеће четири зоне, које су дефинисане карактеристичним котама нивоа воде и одговарајућим запремином:

- Прва зона до коте 580 m н.в., укупне запремине од $3,75 \times 10^6 \text{ m}^3$ намењена је за депоновање наноса;
- Друга зона између кота 580,0 m н.в. и 614,0 m н.в, укупне запремине $14,15 \text{ мил. m}^3$, намењена је за водоснабдевање, одржавање гарантованог протицаја од 75 l/s (мин. месечни протицај вероватноће 95% са 100% количинском и временском обезбеђеношћу) и оплемењивање малих вода Бањске реке;
- Трећа зона између кота 614,0 m н.в. и 614,8 m н.в., укупне запремине $0,7 \times 10^6 \text{ m}^3$, је неприкосновени простор за пријем и трансформацију поплавног таласа;
- Четврта зона између кота 614,8 m н.в. и 617,7 m н.в укупне запремине $2,5 \times 10^6 \text{ m}^3$ резевисана је за пријем и трансформацију катастрофалног поплавног таласа (Q_{mpf}).

За евакуацију великих вода из акумулације предвиђен је шахтни прелив, који је изведен као слободностојећа АБ грађевина у самој акваторији акумулације. Шахтни прелив је левкаста конструкција, максималног пречника 26,5 m и са котом врха прелива на 614,8 m н.в. Капацитет прелива износи $865 \text{ m}^3/\text{s}$ при максимално могућем нивоу воде у акумулацији од 617,7 m н.в. Шахтни прелив се наставља у преливни тунел пречника 7,0 m и дужине 292 m, на чијем крају се завршава отвореном АБ конструкцијом са ски-скоком за ублажавање енергије преливног млаза.

Захват воде из акумулације за потребе водоснабдевања и гарантовани протицај обавља се из водозахватне куле. Водозахватна кула је слободностојећа АБ грађевина цилиндричног пресека ширине 7,0 m, постављена у акваторији акумулације. На врху куле смештена је хидромашинска опрема и кранска дизалица табластог затварача темељног испуста. Приступ водозахватној кули обезбеђен је преко челичног моста. У обалском делу, насупрот водозахватне куле, налази се приземни објекат са трафостаницом 10/0,4kV и агрегатом за резервно напајање електричном енергијом.

Водозахватна кула располаже са шест нивоа захватања сирове воде и то:

- нивои 611,0 m н.в, 604,0 m н.в и 597 m н.в на којима се воде слободним падом директно прихватају у шахт куле,
- нивои 590,0 m н.в, 583,0 m н.в и 576 m н.в на којима се воде из акумулације усмеравају ка шахту куле преко тунелских довода дужине 12,17-25,58 m. Цеви тунелских довода су пречника 2000 mm које су на споју са шахтом куле конусно редуковани на пречник од 800 mm.

Свих шест водозахвата се уводе у цевовод пречника 1100 mm, којим се кроз шахт водозахватне куле врши транспорт воде до чворишта, тј. шахт тунела. Након редуције на пречник ДН 800 mm, а потом на ДН 600 mm, потисни цевовод кроз тунел темељног испуста наставља до излазне грађевине, затварачнице темељног испуста где се спаја са цевоводом сирове воде. На делу потисног цевовода ДН 600 mm инсталисан је мерач протока.

За испуштање воде из акумулације, ближе левој обали акумулације налази се улазна грађевина темељног испуста капацитета $40 \text{ m}^3/\text{s}$. Улазна грађевина је правоугаоног пресека са котом дна на 550,0 m н.в. које се продужетку наставља као тунел пречника 3,1 m. Тунел темељног испуста и шахта водозахватне куле спајају се у чворишту (шахт тунел). Тунел темељног испуста завршава се затварачницом темељног испуста, која се састоји из два дела: просторије са хидромашинском опремом за испуштање великих вода и гарантованог протицаја; и слапишта за излив воде из тунела, дренаже куле водозахвата и резервног испуста гарантованог протицаја.

Слапиште, односно базен за пријем и неутралисање енергије изливног млаза воде налази се низводно од излазне затварачнице. Димензије базена су 17,6 m x 11,2 m, висина зуба

слапишта је 2,5 m, а кота дна слапишта 547,52 m н.в. Дуж слапишта изведени су крилни АБ зидови висине 7 m.

Надзор и управљање браном и акумулацијом обавља се из командно контролног центра са сталном посадом. Центар је смештен у објекту спратности Пр+1+По изграђеног на платоу уз леву страну круне бране.

Цевовод сирове воде и ППВ

Цевовод сирове воде од бране до ППВ на локалитету Кумаревска чука у близини насеља Топлац, укупне дужине око 12 km, пројектован је за гравитациони транспорт сирове воде. Од бране ка ППВ, почетни део цевовода сирове воде у дужини од око 2,4 km и крајњи део цевовода у дужини од око 1,8 km је пречника 800 mm, остали део цевовода је пречника 600 mm. Цевовод је већим делом постављен паралелно са коритом Бањске реке, укључујући и део корита кроз Врањску бању који је каналисан и партерно уређен.

ППВ је изграђено 1989. године за потребе прераде воде из захвата на Бањској реци, у близини садашње бране. Након почетка коришћења вода из акумулације „Првонек“, део цевовода сирове воде од азбест-цемента је замењен. Капацитет ППВ на локалитету Кумаревска чука (код насеља Топлац) је 600 l/s сирове воде, односно 550 l/s чисте воде. ППВ се састоји од комбинованог објекта флокулатор-таложница и брзих гравитационих пешчаних филтера. Пре проласка кроз таложницу и пешчане филтере, сирова вода се третира хлором, алуминијум сулфатом као коагулантом, активним силицијум диоксидом као флокулатором и кречним млеком за подешавање рН вредности. Након филтрације, пре испоруке у дистрибутивни део мреже, у резервоару чисте воде додаје се хлор у циљу завршне дезинфекције.

Током 2016. године, започети су радови на реконструкцији ППВ и постављању савременог цевовода који у потпуности искључује коришћење постојећег дела цевовода сирове воде од азбест-цементног материјала.

У ситуацији када извориште „Првонек“ за сада користе само потрошачи са подручја града Врања, просечна количина испоручене чисте воде из ППВ износи око 225 l/s, са максимумом у летњем периоду од 320-330 l/s.

Хидроелектрана „Првонек“

Подбранска хидроелектрана „Првонек“ користи расположиве вишкове вода из акумулације и воде које се испуштају за потребе одржавања гарантованог протицаја. Хидроелектрана има два агрегата, номиналне снаге 110 kW и 800 kW. Захват воде за оба агрегата обезбеђује се из тунела темељног испуста, односно затварачнице темељног испуста и то кроз постојећи ревизиони улаз на анкерном блоку темељног испуста где је и изграђена затварачница МХЕ. Затварачница МХЕ је приземни објекат, правоугаоног облика. Затварачници се приступа са постојећег приступног пута затварачнице темељног испуста.

За довод воде до мањег агрегата користи се челични цевовод пречника 300 mm. Након проласка кроз турбину, преко изливне шахте вода се цевоводом пречника 400 mm одводи од излива на каскадама.

За довод воде до већег агрегата користи се челични цевовод пречника 800 mm. Након проласка кроз турбину, вода се излива у корито на споју одводних канала темељног испуста и преливног тунела.

Прикључак МХЕ на дистрибутивну мрежу обезбеђује се преко заједничке трафостанице у оквиру машинске зграде МХЕ.

2. РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Полазиште за дефинисање планске концепције, намене простора и режима заштите, представљају зоне санитарне заштите дефинисане у складу са Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања. У циљу заштите квалитета воде у изворишту овим просторним планом се успостављају:

- зона I акумулације – обухвата језеро при коти максималног успора (КМУ) воде и приобално подручје у ширини од 10m у хоризонталној пројекцији од коте максималног успора, као и деоницу главне притоке акумулације дуж зоне II;
- зона II акумулације – обухвата подручје чија ширина износи 500m у хоризонталној пројекцији од границе зоне I акумулације око језера;
- зона III акумулације – обухвата подручје изван уже зоне санитарне заштите до границе површинског, надземног слива акумулације.

Просторним планом се за све три зоне успостављају режими заштите и коришћења простора.

2.1. ЗОНА I АКУМУЛАЦИЈЕ

У зони I акумулације „Првонек“ (површине 90,59 ha), успоставља се режим строгог санитарног надзора са забраном изградње објеката и постројења који нису у функцији водопривреде, чувања и одржавања објеката бране и акумулације. Забрањује се одлагање свих врста отпада у овој зони санитарне заштите акумулације.

Дозвољава се изградња четири краће деонице сервисних саобраћајница за приступ акваторији на десној обали језера, од постојећег локалног пута бр. 15 и једна на левој обали, у близини водозахватне куле (Реферална карта 5.). Дозвољава се и уређење приобала за планиране пешачке, риболовне и бицикличке стазе, одморишта и видиковце за потребе туристичко-рекреативног коришћења акумулације, уз претходно прибављање мишљења надлежних министарстава, односно јавног водопривредног предузећа (водни услови) и управљача водоводног система, у координацији са осталим корисницима акумулације (надлежним органом јединице локалне самоуправе и др.) и уз обезбеђење организованог прикупљања и одношења отпада. На акумулацији су могући спортови на води, контролисано коришћење пловила на електрични погон и весла, као и одвијање рекреативног риболова (уз строго ограничено коришћење хране за примамљивање рибе). Забрањен је кавезни узгој рибе и риболов мрежама, а порибљавање акумулације се може обављати искључиво на основу ихтиолошких студија и пројеката урађених од стране за то лиценциране институције. Није дозвољен прилаз моторним возилима, напајање стоке и сл.

Преломне тачке границе зоне I акумулације (Реферална карта 5) су: 1. 7588967, 4707832; 2. 7588986, 4707819; 3. 7589007, 4707812; 4. 7589017, 4707828; 5. 7589031, 4707840; 6. 7589046, 4707844; 7. 7589063, 4707842; 8. 7589067, 4707846; 9. 7589070, 4707854; 10. 7589068, 4707882; 11. 7589070, 4707892; 12. 7589081, 4707909; 13. 7589101, 4707930; 14. 7589101, 4707934; 15. 7589093, 4707942; 16. 7589089, 4707949; 17. 7589089, 4707955; 18. 7589092, 4707962; 19. 7589095, 4707981; 20. 7589088, 4708030; 21. 7589078, 4708064; 22. 7589079, 4708073; 23. 7589084, 4708089; 24. 7589084, 4708101; 25. 7589081, 4708120; 26. 7589084, 4708140; 27. 7589083, 4708146; 28. 7589077, 4708163; 29. 7589076, 4708192; 30. 7589078, 4708199; 31. 7589093, 4708228; 32. 7589099, 4708233; 33. 7589108, 4708236; 34. 7589102, 4708259; 35. 7589104, 4708269; 36. 7589121, 4708284; 37. 7589135, 4708287; 38. 7589139, 4708292; 39. 7589145, 4708312; 40. 7589152, 4708329; 41. 7589158, 4708364; 42. 7589163, 4708380; 43. 7589167, 4708401; 44. 7589163, 4708424; 45. 7589163, 4708438; 46. 7589165, 4708447; 47. 7589171, 4708458; 48. 7589191, 4708473; 49. 7589183, 4708491; 50. 7589164, 4708515; 51. 7589160, 4708525; 52. 7589160, 4708531; 53. 7589164, 4708537; 54. 7589170, 4708540; 55. 7589176, 4708539; 56. 7589189, 4708535; 57. 7589196, 4708540; 58.

7589216, 4708544; 59. 7589234, 4708542; 60. 7589243, 4708545; 61. 7589250, 4708552; 62. 7589262, 4708558; 63. 7589273, 4708566; 64. 7589284, 4708571; 65. 7589293, 4708588; 66. 7589309, 4708605; 67. 7589322, 4708623; 68. 7589331, 4708627; 69. 7589342, 4708626; 70. 7589352, 4708627; 71. 7589368, 4708632; 72. 7589390, 4708651; 73. 7589401, 4708665; 74. 7589417, 4708678; 75. 7589421, 4708685; 76. 7589436, 4708721; 77. 7589455, 4708754; 78. 7589467, 4708773; 79. 7589478, 4708783; 80. 7589482, 4708796; 81. 7589490, 4708807; 82. 7589495, 4708811; 83. 7589495, 4708830; 84. 7589503, 4708858; 85. 7589527, 4708835; 86. 7589540, 4708827; 87. 7589532, 4708797; 88. 7589518, 4708768; 89. 7589507, 4708752; 90. 7589487, 4708697; 91. 7589480, 4708656; 92. 7589484, 4708650; 93. 7589500, 4708634; 94. 7589503, 4708627; 95. 7589503, 4708627; 96. 7589505, 4708621; 97. 7589504, 4708616; 98. 7589501, 4708611; 99. 7589496, 4708608; 100. 7589482, 4708606; 101. 7589456, 4708610; 102. 7589452, 4708607; 103. 7589442, 4708593; 104. 7589415, 4708569; 105. 7589400, 4708560; 106. 7589384, 4708535; 107. 7589361, 4708513; 108. 7589349, 4708497; 109. 7589356, 4708492; 110. 7589363, 4708481; 111. 7589370, 4708475; 112. 7589372, 4708470; 113. 7589371, 4708465; 114. 7589364, 4708459; 115. 7589337, 4708448; 116. 7589329, 4708439; 117. 7589315, 4708430; 118. 7589314, 4708428; 119. 7589315, 4708421; 120. 7589315, 4708400; 121. 7589320, 4708392; 122. 7589326, 4708385; 123. 7589327, 4708379; 124. 7589326, 4708373; 125. 7589323, 4708367; 126. 7589317, 4708363; 127. 7589294, 4708355; 128. 7589292, 4708351; 129. 7589288, 4708338; 130. 7589279, 4708320; 131. 7589279, 4708308; 132. 7589284, 4708300; 133. 7589293, 4708290; 134. 7589296, 4708280; 135. 7589293, 4708273; 136. 7589285, 4708265; 137. 7589287, 4708257; 138. 7589287, 4708251; 139. 7589284, 4708246; 140. 7589280, 4708242; 141. 7589276, 4708229; 142. 7589279, 4708204; 143. 7589266, 4708162; 144. 7589272, 4708149; 145. 7589273, 4708142; 146. 7589272, 4708128; 147. 7589267, 4708114; 148. 7589276, 4708112; 149. 7589288, 4708104; 150. 7589304, 4708100; 151. 7589310, 4708096; 152. 7589314, 4708087; 153. 7589311, 4708076; 154. 7589324, 4708065; 155. 7589327, 4708059; 156. 7589329, 4708053; 157. 7589327, 4708046; 158. 7589325, 4708040; 159. 7589307, 4708030; 160. 7589304, 4708017; 161. 7589299, 4708013; 162. 7589293, 4708009; 163. 7589293, 4708000; 164. 7589291, 4707991; 165. 7589294, 4707979; 166. 7589293, 4707966; 167. 7589294, 4707957; 168. 7589301, 4707946; 169. 7589302, 4707940; 170. 7589298, 4707928; 171. 7589295, 4707903; 172. 7589299, 4707895; 173. 7589299, 4707888; 174. 7589294, 4707880; 175. 7589280, 4707872; 176. 7589274, 4707868; 177. 7589271, 4707863; 178. 7589268, 4707852; 179. 7589265, 4707834; 180. 7589267, 4707825; 181. 7589276, 4707805; 182. 7589288, 4707794; 183. 7589305, 4707789; 184. 7589333, 4707770; 185. 7589357, 4707763; 186. 7589363, 4707758; 187. 7589372, 4707744; 188. 7589381, 4707737; 189. 7589416, 4707726; 190. 7589440, 4707736; 191. 7589471, 4707755; 192. 7589497, 4707766; 193. 7589509, 4707776; 194. 7589517, 4707781; 195. 7589535, 4707788; 196. 7589554, 4707792; 197. 7589561, 4707795; 198. 7589565, 4707798; 199. 7589567, 4707808; 200. 7589572, 4707816; 201. 7589579, 4707823; 202. 7589589, 4707824; 203. 7589611, 4707817; 204. 7589623, 4707818; 205. 7589628, 4707829; 206. 7589633, 4707834; 207. 7589652, 4707844; 208. 7589665, 4707855; 209. 7589672, 4707858; 210. 7589685, 4707860; 211. 7589699, 4707868; 212. 7589707, 4707868; 213. 7589713, 4707864; 214. 7589717, 4707858; 215. 7589723, 4707836; 216. 7589723, 4707820; 217. 7589717, 4707782; 218. 7589740, 4707747; 219. 7589762, 4707723; 220. 7589786, 4707714; 221. 7589792, 4707709; 222. 7589795, 4707701; 223. 7589794, 4707683; 224. 7589802, 4707678; 225. 7589835, 4707649; 226. 7589879, 4707622; 227. 7589878, 4707649; 228. 7589884, 4707679; 229. 7589888, 4707687; 230. 7589905, 4707704; 231. 7589923, 4707716; 232. 7589932, 4707718; 233. 7589939, 4707716; 234. 7589944, 4707708; 235. 7589945, 4707684; 236. 7589954, 4707676; 237. 7589969, 4707667; 238. 7589974, 4707660; 239. 7589980, 4707624; 240. 7589987, 4707606; 241. 7589988, 4707584; 242. 7589993, 4707582; 243. 7590023, 4707588; 244. 7590031, 4707588; 245. 7590038, 4707583; 246. 7590042, 4707576; 247. 7590044, 4707548; 248. 7590054, 4707547; 249. 7590064, 4707541; 250. 7590081, 4707544; 251. 7590095, 4707544; 252. 7590113, 4707539; 253. 7590121, 4707535; 254. 7590126, 4707527; 255. 7590125, 4707517; 256. 7590114, 4707491; 257. 7590105, 4707479; 258. 7590124, 4707467; 259. 7590142, 4707445; 260. 7590156, 4707441; 261. 7590170, 4707428; 262. 7590194, 4707412; 263. 7590204, 4707396; 264. 7590210, 4707380; 265. 7590213, 4707368; 266.

7590215, 4707364; 267. 7590227, 4707360; 268. 7590239, 4707352; 269. 7590253, 4707346; 270. 7590282, 4707321; 271. 7590301, 4707317; 272. 7590329, 4707314; 273. 7590335, 4707320; 274. 7590343, 4707321; 275. 7590357, 4707311; 276. 7590372, 4707295; 277. 7590378, 4707293; 278. 7590383, 4707295; 279. 7590411, 4707310; 280. 7590418, 4707312; 281. 7590425, 4707311; 282. 7590433, 4707304; 283. 7590437, 4707293; 284. 7590437, 4707275; 285. 7590432, 4707261; 286. 7590449, 4707246; 287. 7590470, 4707243; 288. 7590493, 4707236; 289. 7590513, 4707226; 290. 7590523, 4707224; 291. 7590550, 4707215; 292. 7590579, 4707230; 293. 7590593, 4707246; 294. 7590599, 4707250; 295. 7590609, 4707252; 296. 7590626, 4707249; 297. 7590633, 4707243; 298. 7590635, 4707235; 299. 7590631, 4707223; 300. 7590622, 4707214; 301. 7590621, 4707205; 302. 7590623, 4707199; 303. 7590630, 4707196; 304. 7590642, 4707197; 305. 7590653, 4707197; 306. 7590668, 4707192; 307. 7590683, 4707190; 308. 7590739, 4707171; 309. 7590749, 4707174; 310. 7590758, 4707172; 311. 7590763, 4707168; 312. 7590767, 4707162; 313. 7590772, 4707143; 314. 7590783, 4707116; 315. 7590787, 4707113; 316. 7590795, 4707111; 317. 7590806, 4707110; 318. 7590827, 4707113; 319. 7590859, 4707114; 320. 7590878, 4707111; 321. 7590904, 4707112; 322. 7590942, 4707105; 323. 7590950, 4707106; 324. 7590964, 4707114; 325. 7590972, 4707115; 326. 7590981, 4707111; 327. 7590988, 4707100; 328. 7590992, 4707096; 329. 7591002, 4707093; 330. 7591017, 4707092; 331. 7591049, 4707099; 332. 7591061, 4707100; 333. 7591069, 4707103; 334. 7591079, 4707110; 335. 7591099, 4707132; 336. 7591109, 4707137; 337. 7591125, 4707139; 338. 7591143, 4707137; 339. 7591173, 4707138; 340. 7591186, 4707136; 341. 7591205, 4707126; 342. 7591223, 4707129; 343. 7591232, 4707126; 344. 7591240, 4707119; 345. 7591246, 4707103; 346. 7591256, 4707093; 347. 7591279, 4707078; 348. 7591291, 4707075; 349. 7591303, 4707075; 350. 7591312, 4707077; 351. 7591320, 4707080; 352. 7591364, 4707117; 353. 7591385, 4707130; 354. 7591403, 4707133; 355. 7591412, 4707140; 356. 7591417, 4707148; 357. 7591426, 4707153; 358. 7591436, 4707154; 359. 7591455, 4707153; 360. 7591483, 4707145; 361. 7591503, 4707136; 362. 7591517, 4707135; 363. 7591538, 4707142; 364. 7591546, 4707151; 365. 7591556, 4707166; 366. 7591561, 4707169; 367. 7591568, 4707169; 368. 7591574, 4707164; 369. 7591577, 4707155; 370. 7591578, 4707144; 371. 7591574, 4707128; 372. 7591564, 4707110; 373. 7591553, 4707099; 374. 7591547, 4707090; 375. 7591532, 4707075; 376. 7591524, 4707064; 377. 7591517, 4707048; 378. 7591506, 4707012; 379. 7591507, 4707005; 380. 7591514, 4706994; 381. 7591532, 4706974; 382. 7591551, 4706947; 383. 7591558, 4706927; 384. 7591561, 4706911; 385. 7591564, 4706903; 386. 7591568, 4706898; 387. 7591577, 4706895; 388. 7591610, 4706894; 389. 7591635, 4706902; 390. 7591644, 4706910; 391. 7591651, 4706913; 392. 7591669, 4706917; 393. 7591680, 4706917; 394. 7591694, 4706911; 395. 7591732, 4706876; 396. 7591749, 4706868; 397. 7591762, 4706871; 398. 7591797, 4706871; 399. 7591802, 4706874; 400. 7591816, 4706889; 401. 7591832, 4706899; 402. 7591847, 4706904; 403. 7591876, 4706907; 404. 7591887, 4706903; 405. 7591904, 4706890; 406. 7591910, 4706880; 407. 7591946, 4706871; 408. 7591950, 4706869; 409. 7591953, 4706864; 410. 7591987, 4706869; 411. 7591998, 4706823; 412. 7591967, 4706822; 413. 7591960, 4706818; 414. 7591945, 4706816; 415. 7591925, 4706817; 416. 7591897, 4706830; 417. 7591880, 4706845; 418. 7591868, 4706858; 419. 7591862, 4706859; 420. 7591840, 4706844; 421. 7591828, 4706841; 422. 7591809, 4706832; 423. 7591789, 4706828; 424. 7591767, 4706825; 425. 7591745, 4706814; 426. 7591738, 4706812; 427. 7591724, 4706813; 428. 7591710, 4706819; 429. 7591699, 4706827; 430. 7591690, 4706838; 431. 7591680, 4706846; 432. 7591672, 4706849; 433. 7591668, 4706848; 434. 7591657, 4706839; 435. 7591648, 4706835; 436. 7591628, 4706828; 437. 7591616, 4706829; 438. 7591601, 4706827; 439. 7591587, 4706816; 440. 7591582, 4706815; 441. 7591577, 4706816; 442. 7591572, 4706819; 443. 7591564, 4706830; 444. 7591548, 4706835; 445. 7591525, 4706847; 446. 7591507, 4706867; 447. 7591497, 4706886; 448. 7591490, 4706888; 449. 7591485, 4706893; 450. 7591483, 4706901; 451. 7591485, 4706913; 452. 7591486, 4706923; 453. 7591460, 4706939; 454. 7591453, 4706950; 455. 7591443, 4706959; 456. 7591435, 4706973; 457. 7591432, 4706983; 458. 7591429, 4706997; 459. 7591431, 4707036; 460. 7591426, 4707038; 461. 7591413, 4707026; 462. 7591402, 4707021; 463. 7591393, 4707019; 464. 7591369, 4706994; 465. 7591339, 4706971; 466. 7591329, 4706965; 467. 7591314, 4706961; 468. 7591283, 4706956; 469. 7591259, 4706957; 470. 7591245, 4706962; 471. 7591231, 4706973; 472. 7591220, 4706979; 473. 7591194, 4706986; 474.

7591179, 4706995; 475. 7591162, 4706994; 476. 7591145, 4706998; 477. 7591131, 4706998; 478. 7591099, 4706989; 479. 7591080, 4706978; 480. 7591065, 4706966; 481. 7591049, 4706960; 482. 7591047, 4706958; 483. 7591041, 4706942; 484. 7591037, 4706939; 485. 7591032, 4706937; 486. 7591023, 4706940; 487. 7591014, 4706952; 488. 7590972, 4706949; 489. 7590930, 4706954; 490. 7590918, 4706949; 491. 7590913, 4706948; 492. 7590908, 4706950; 493. 7590898, 4706958; 494. 7590852, 4706946; 495. 7590830, 4706942; 496. 7590802, 4706941; 497. 7590776, 4706943; 498. 7590745, 4706955; 499. 7590722, 4706961; 500. 7590713, 4706965; 501. 7590700, 4706977; 502. 7590690, 4706995; 503. 7590679, 4707002; 504. 7590663, 4706993; 505. 7590644, 4706969; 506. 7590627, 4706941; 507. 7590580, 4706891; 508. 7590570, 4706876; 509. 7590546, 4706853; 510. 7590529, 4706841; 511. 7590523, 4706835; 512. 7590518, 4706826; 513. 7590512, 4706804; 514. 7590494, 4706771; 515. 7590487, 4706751; 516. 7590482, 4706747; 517. 7590471, 4706745; 518. 7590467, 4706747; 519. 7590460, 4706755; 520. 7590457, 4706775; 521. 7590464, 4706803; 522. 7590462, 4706812; 523. 7590465, 4706828; 524. 7590470, 4706838; 525. 7590470, 4706843; 526. 7590466, 4706853; 527. 7590467, 4706860; 528. 7590485, 4706898; 529. 7590493, 4706910; 530. 7590500, 4706930; 531. 7590506, 4706957; 532. 7590517, 4706967; 533. 7590525, 4706981; 534. 7590534, 4706988; 535. 7590566, 4707024; 536. 7590548, 4707029; 537. 7590495, 4707052; 538. 7590456, 4707058; 539. 7590418, 4707069; 540. 7590397, 4707071; 541. 7590391, 4707075; 542. 7590379, 4707085; 543. 7590364, 4707092; 544. 7590338, 4707106; 545. 7590307, 4707118; 546. 7590276, 4707125; 547. 7590251, 4707136; 548. 7590227, 4707153; 549. 7590210, 4707167; 550. 7590206, 4707173; 551. 7590201, 4707185; 552. 7590190, 4707194; 553. 7590169, 4707179; 554. 7590149, 4707171; 555. 7590139, 4707154; 556. 7590121, 4707145; 557. 7590108, 4707144; 558. 7590094, 4707151; 559. 7590082, 4707153; 560. 7590067, 4707159; 561. 7590065, 4707158; 562. 7590060, 4707141; 563. 7590048, 4707131; 564. 7590054, 4707109; 565. 7590054, 4707093; 566. 7590052, 4707086; 567. 7590047, 4707080; 568. 7590034, 4707073; 569. 7590028, 4707059; 570. 7590011, 4707030; 571. 7589988, 4707002; 572. 7589981, 4706998; 573. 7589974, 4706999; 574. 7589969, 4707003; 575. 7589968, 4707009; 576. 7589968, 4707028; 577. 7589972, 4707041; 578. 7589974, 4707058; 579. 7589970, 4707072; 580. 7589957, 4707095; 581. 7589954, 4707109; 582. 7589943, 4707116; 583. 7589935, 4707124; 584. 7589927, 4707143; 585. 7589920, 4707152; 586. 7589912, 4707169; 587. 7589913, 4707183; 588. 7589923, 4707200; 589. 7589921, 4707216; 590. 7589923, 4707231; 591. 7589903, 4707247; 592. 7589899, 4707253; 593. 7589898, 4707260; 594. 7589899, 4707268; 595. 7589912, 4707298; 596. 7589902, 4707308; 597. 7589892, 4707311; 598. 7589870, 4707299; 599. 7589857, 4707297; 600. 7589850, 4707287; 601. 7589832, 4707274; 602. 7589823, 4707271; 603. 7589815, 4707274; 604. 7589810, 4707281; 605. 7589810, 4707291; 606. 7589827, 4707349; 607. 7589825, 4707358; 608. 7589822, 4707366; 609. 7589803, 4707382; 610. 7589794, 4707398; 611. 7589758, 4707419; 612. 7589738, 4707438; 613. 7589721, 4707448; 614. 7589694, 4707467; 615. 7589680, 4707474; 616. 7589659, 4707490; 617. 7589634, 4707499; 618. 7589610, 4707517; 619. 7589598, 4707520; 620. 7589582, 4707521; 621. 7589564, 4707516; 622. 7589530, 4707494; 623. 7589479, 4707471; 624. 7589450, 4707467; 625. 7589436, 4707467; 626. 7589399, 4707453; 627. 7589372, 4707450; 628. 7589363, 4707451; 629. 7589353, 4707456; 630. 7589347, 4707461; 631. 7589340, 4707473; 632. 7589318, 4707489; 633. 7589289, 4707494; 634. 7589269, 4707501; 635. 7589261, 4707501; 636. 7589249, 4707494; 637. 7589241, 4707470; 638. 7589236, 4707463; 639. 7589229, 4707457; 640. 7589221, 4707453; 641. 7589187, 4707441; 642. 7589176, 4707435; 643. 7589163, 4707430; 644. 7589157, 4707425; 645. 7589147, 4707408; 646. 7589139, 4707399; 647. 7589135, 4707389; 648. 7589127, 4707383; 649. 7589122, 4707330; 650. 7589119, 4707319; 651. 7589115, 4707313; 652. 7589109, 4707310; 653. 7589104, 4707309; 654. 7589098, 4707311; 655. 7589093, 4707317; 656. 7589080, 4707346; 657. 7589078, 4707361; 658. 7589073, 4707371; 659. 7589070, 4707381; 660. 7589071, 4707400; 661. 7589069, 4707411; 662. 7589074, 4707439; 663. 7589085, 4707467; 664. 7589088, 4707483; 665. 7589091, 4707491; 666. 7589100, 4707501; 667. 7589102, 4707506; 668. 7589108, 4707530; 669. 7589106, 4707538; 670. 7589091, 4707535; 671. 7589067, 4707535; 672. 7589051, 4707534; 673. 7589038, 4707535; 674. 7589030, 4707538; 675. 7589024, 4707543; 676. 7589016, 4707560; 677. 7589011, 4707564; 678. 7588986, 4707566; 679. 7588941, 4707581; 680. 7588931, 4707587; 681. 7588891, 4707595;

682a. 7588879, 4707602; 683a. 7588881, 4707606; 684a. 7588881, 4707622; 685a. 7588901, 4707687; 686a. 7588938, 4707788; 687a. 7588958, 4707835.

У обухвату зоне I акумулације налазе се непокретности на територији КО Првонек, чији је списак парцела дат у табели 4.

Табела 4. Списак парцела у обухвату Зоне I акумулације.

Катастарска општина	Катастарске парцеле
Првонек	1665, 1667, 2285, 2287/2, 2287/3, 2288, 2289, 2290, 2291, 2845, 2852/1, 2853, 3098/1, 3098/2, 3099, 3133, 3134, 3135, 3136, 3156, 3157, 3158, 3159, 3161, 3162, 3167, 3168, 3169, 3195/1, 3196, 3197, 3198, 3199/2, 3203, 3204, 3205, 3206/1, 3207/1, 3232, 3288, 3289, 3293/2, 3298, 3299, 3300, 3301, 3302, 3303, 3304, 3305, 3306, 3307, 3308, 3309, 3310, 3311, 3312, 3321, 3324, 3325, 3326, 3327, 3333, 3334, 3335, 3336, 3410, 3411, 3434, 3437, 3438, 3439, 3440, 3441, 3442, 3443, 3444, 3445, 3446, 3447, 3448, 3449, 3450, 3451, 3452, 3453, 3454, 3455, 3456, 3457, 3458, 3459, 3460, 3461, 3462, 3463, 3464, 3465, 3466, 3467, 3468, 3470, 3471, 3472, 3473, 3474, 3475, 3476, 3477, 3478, 3479, 3480, 3481, 3482, 3483, 3484, 3488, 3697, 3698, 3700, 3713, 3722, 3725, 3726, 3727, 3728, 3729, 3730, 3731, 3732, 3733, 3734, 3735, 3736, 3737, 3738, 3740, 3741, 3744, 4369, 4405, 4410, 4763, 4775, 4776, 4777, 4779, 4782, 4783, 4784, 4833, 4834, 4835, 4836, 4837, 4838, 4839, 4840, 4841, 4842, 4843, 4844, 4845, 4861, 4862, 4863, 4864, 4866, 4867/1, 4867/2, 4871, 4872, 4873, 4874, 4875, 4969, 4970, 4971, 4975, 4977, 4980, 4982, 4987.

2.2. ЗОНА II АКУМУЛАЦИЈЕ

На простору зоне II акумулације „Првонек“ (површине 520,86 ha), успоставља се режим контролисаног коришћења простора и сталног санитарног надзора са забраном изградње објеката који угрожавају здравствену исправност воде на изворишту. Забрањена је изградња нових стамбених и угоститељских објеката.

Задржавају се постојећи стамбени и економски објекти домаћинства, уз обавезу управљача водоводног система да у року од 12 месеци од доношења Просторног плана обезбеди санитарно безбедно прикупљање и пречишћавање свих отпадних вода на грађевинској, односно катастарској парцели. Дозвољава се реконструкција, санација и адаптација постојећих објеката.

Задржавају се други постојећи објекти, као што су куће за одмор и други објекти, ако не угрожавају безбедност изворишта, уз обавезу да се обезбеди санитарно безбедно прикупљање и пречишћавање свих отпадних вода (водонепропусне септичке јаме). Дозвољава се реконструкција, санација и адаптација постојећих објеката.

Дозвољена је доградња постојећег некатегорисаног пута Стара Брезовица-Глог, на деоницама у овој зони.

Изградња дистрибутивне електроенергетске, електронске комуникационе мреже, локалне водоводне и канализационе инфраструктуре, усклађује се са режимом заштите акумулације. Дозвољава се изградња објеката за производњу енергије из обновљивих извора (соларне електране).

Дозвољава се уређење пешачко-излетничких, бициклистичких и риболовних стаза, као и планирано уређење приобаља акумулације (за одморишта и видиковце - еколошке пунктове у функцији заштите изворишта и туристичко-рекреативне презентације акумулације и прилаз реверима за спортски риболов), уз претходно прибављање мишљења јавног водопривредног предузећа и водних услова, сагласности и дозволе надлежног органа јединице локалне самоуправе и уз обезбеђење организованог прикупљања и одношења отпада.

Забрањена је експлоатација камена, шљунка, песка и сви други рударски радови.

Забрањено је формирање депонија комуналног отпада, проширење и формирање нових гробаља.

Забрањена је употреба пестицида, хербицида и инсектицида, употреба хемијског ђубрива и течног и чврстог стајњака. Употреба средстава за заштиту биља и минералних ђубрива мора бити усаглашена, по врсти и количини, са агропедолошким условима и могућностима заштите вода. У погледу врста култура, предност имају ливаде са племенитим травама, лековитим биљем, махунаркама и др. Коришћење шума је у функцији антиерозивне заштите, те је дозвољена само селективна сеча, уз очување основне структуре шумске масе као заштитног елемента терена.

Табела 5. Преглед парцела по КО у обухвату зоне II акумулације.

Катастарска општина	Катастарска парцела
Првонек	1461, 1619, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1627, 1628, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1656, 1657, 1659, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1688, 1689, 1690, 1692, 1698, 1699, 1700, 1701, 1758, 1759, 1760, 1761, 1762, 1763, 1765, 2133, 2134, 2220, 2221, 2244, 2251, 2253, 2254, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2286, 2287/1, 2287/2, 2287/3, 2287/4, 2287/5, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2348, 2349, 2356, 2357, 2358, 2813, 2823, 2824, 2825, 2826, 2827, 2830, 2831, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842, 2843, 2844, 2845, 2846, 2847, 2848, 2849, 2850, 2851, 2852/1, 2852/2, 2852/3, 2852/4, 2852/5, 2852/6, 2853, 2854, 2855, 2856, 2857, 3014, 3015, 3129, 3130, 3131, 3132, 3134, 3136, 3137, 3145, 3149, 3150, 3151, 3152, 3153, 3154, 3155, 3156, 3159, 3160, 3161, 3162, 3163, 3164, 3165, 3166, 3167, 3168, 3169, 3170, 3171, 3172, 3173, 3174, 3175, 3176, 3177, 3178, 3179, 3180, 3181, 3182, 3183, 3184, 3185, 3186, 3187, 3188, 3189, 3190, 3191, 3192, 3193, 3194/1, 3194/2, 3195/1, 3195/2, 3196, 3199/1, 3199/2, 3200, 3201, 3202, 3203, 3204, 3206/1, 3206/2, 3206/3, 3207/1, 3207/2, 3208/1, 3208/2, 3209/1, 3209/2, 3210, 3211/1, 3211/2, 3212, 3213, 3214, 3215, 3216, 3217, 3218, 3219, 3220, 3221, 3222, 3223, 3224, 3225, 3226, 3227, 3228, 3229, 3230, 3231, 3232, 3233, 3234, 3235, 3236, 3237, 3238, 3239, 3240, 3241, 3242, 3243, 3248, 3249, 3250, 3251, 3252, 3254, 3255, 3256, 3257, 3258, 3259, 3260, 3261/1, 3261/2, 3262, 3263, 3264, 3265, 3266, 3267, 3268, 3269, 3270, 3271, 3272, 3273, 3274, 3275, 3276, 3277, 3278, 3279, 3280, 3281, 3282, 3283, 3284, 3285, 3286, 3287/1, 3287/2, 3288, 3289, 3290, 3291, 3292, 3293/1, 3293/2, 3294, 3295, 3296, 3297/1, 3297/2, 3299, 3300, 3312, 3313, 3314, 3315, 3316, 3317, 3318, 3319, 3320, 3321, 3322, 3323, 3324, 3327, 3328, 3329, 3330, 3331, 3332, 3333, 3334, 3336, 3337, 3338, 3339, 3340, 3342, 3343, 3344, 3345, 3346, 3347, 3348, 3349/1, 3349/2, 3350, 3351, 3352, 3353, 3354, 3355, 3356, 3357, 3358, 3359, 3360, 3361, 3362, 3363, 3364, 3365, 3366, 3367, 3368, 3369, 3370, 3371/1, 3371/2, 3371/3, 3372, 3373, 3374/1, 3374/2, 3374/3, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379, 3380, 3381, 3382, 3383, 3384, 3385, 3386, 3387, 3388, 3389, 3390, 3391, 3392, 3393, 3394, 3395, 3396, 3397,

	3398, 3399, 3400, 3401, 3402, 3403, 3405, 3406, 3407, 3408, 3409, 3410, 3411, 3412, 3413, 3414, 3415, 3416, 3417, 3418, 3419, 3420, 3421, 3422, 3423, 3424, 3425, 3426, 3427, 3428, 3429, 3430, 3431, 3432, 3433, 3434, 3435, 3436, 3437, 3438, 3441, 3442, 3445, 3446, 3447, 3454, 3455, 3458, 3468, 3469, 3470, 3471, 3473, 3485, 3486, 3487, 3488, 3489, 3490, 3491, 3492, 3493, 3494, 3495, 3496, 3497, 3498, 3499, 3500, 3501, 3502, 3503, 3504, 3505, 3506, 3507, 3508, 3509, 3510, 3511, 3512, 3513, 3514, 3518, 3528, 3529, 3530, 3531, 3532, 3533, 3590, 3591, 3592, 3593, 3595, 3596, 3597, 3598, 3599, 3600, 3601, 3602, 3603, 3605, 3609, 3610, 3611, 3612, 3613, 3614, 3615, 3616, 3617, 3618, 3619, 3620, 3627, 3628, 3629, 3630, 3631, 3632, 3633, 3634, 3635, 3636, 3637, 3638, 3639, 3640, 3642, 3643, 3644, 3645, 3646, 3647, 3648, 3649, 3650, 3651, 3652, 3653, 3654, 3655, 3656, 3657, 3658, 3659, 3660, 3661, 3662, 3663, 3664, 3665, 3666, 3667, 3668, 3669, 3670, 3671, 3672, 3673, 3674, 3675, 3676, 3677, 3678, 3679, 3680, 3681, 3682, 3683, 3684, 3685, 3686, 3687, 3688, 3689, 3690, 3691, 3692, 3693, 3694, 3695, 3696, 3699, 3700, 3701, 3702, 3703, 3704, 3705, 3706, 3707, 3708, 3709, 3710, 3711, 3712, 3713, 3714, 3715, 3716, 3717, 3718, 3719, 3720, 3721/1, 3721/2, 3722, 3723, 3724, 3725, 3738, 3739, 3740, 3741, 3742, 3743, 3744, 3745, 3746, 3747, 3748, 3749, 3750, 3751, 3752, 3753, 3754, 3755, 3756, 3757, 3758, 3759, 3760, 3761, 3762, 3763, 3764, 3765, 3766, 3767, 3768, 3769, 3770, 3771, 3772, 3774, 3777, 3778, 3779, 3780, 3781, 3782, 3783, 3784, 3785, 3786, 3787, 3788, 3789, 3790, 3791, 3792, 3793, 3794, 3795, 3796, 3797, 3798, 3799, 3800, 3801/1, 3801/2, 3802, 3804, 3805, 3806, 3807, 3809, 3810, 3811, 3813, 3814, 3815, 3910, 3911, 3912, 3913, 3914, 3915, 3916, 3917, 3918, 4329, 4369, 4370, 4371, 4372, 4373, 4374, 4375, 4376, 4377, 4378, 4379, 4380, 4381, 4382, 4383, 4384, 4385, 4386, 4387, 4388, 4389, 4390, 4391, 4392, 4393, 4394, 4395, 4396, 4397, 4398, 4399, 4400, 4401, 4402, 4403, 4404, 4405, 4406, 4407, 4408, 4409, 4410, 4411, 4412, 4413, 4414, 4415, 4416, 4417, 4418, 4419, 4420, 4421, 4422, 4423, 4429, 4430, 4431, 4432, 4433, 4434, 4435, 4438, 4709, 4711, 4713, 4714, 4756, 4757, 4758, 4763, 4764, 4765, 4766, 4767, 4768, 4769, 4770, 4771, 4772, 4773, 4774, 4775, 4776, 4777, 4778, 4779, 4780, 4781, 4782, 4783, 4784, 4785, 4786, 4787, 4788, 4789, 4790, 4791, 4792, 4793, 4794, 4795, 4796, 4797, 4798, 4799, 4800, 4801, 4802, 4803, 4804, 4805, 4806, 4807, 4808, 4809, 4810, 4811, 4812, 4813, 4814, 4815, 4816, 4817, 4818, 4819, 4820, 4821, 4822, 4823, 4824, 4825, 4826, 4827, 4828, 4829, 4830, 4831, 4832, 4834, 4835, 4837, 4845, 4846, 4847/1, 4847/2, 4848, 4849, 4850/1, 4850/2, 4851, 4852, 4853, 4854, 4855, 4856, 4857, 4858, 4859, 4860, 4861, 4865, 4867/1, 4868, 4869, 4870, 4871, 4872, 4873, 4874, 4875, 4876, 4877, 4878, 4879, 4880, 4881, 4882, 4883, 4884, 4885, 4886, 4887, 4888, 4889, 4890, 4891, 4892, 4893, 4894, 4895, 4896, 4897, 4898, 4899, 4900, 4902, 4903, 4904, 4905, 4906, 4907, 4908, 4909, 4912, 4915, 4916, 4917, 4926, 4927, 4928, 4929, 4930, 4931, 4932, 4933, 4934, 4935, 4936, 4937, 4938, 4943, 4944, 4945, 4946, 4952, 4953/1, 4954, 4955, 4969, 4970, 4971, 4975, 4977, 4982, 4983, 4984, 4987.
Стара Брезовица	129, 130, 142, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 253, 254, 255, 256, 258, 271, 272, 273, 281, 282, 283/1, 285, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304/1, 304/2, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 315, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 325, 326, 3367, 3368, 360, 361, 362, 397, 399, 400.
Корбул	1, 2, 1116.

2.3. ЗОНА III АКУМУЛАЦИЈЕ

У зони III акумулације „Првонек“ (површине 7927,43 ha), успоставља се режим контролисане изградње и коришћења простора, који обезбеђује заштиту квалитета вода и здравствену исправност воде изворишта. У овој зони се примењују појачане мере санитације, али не и рестрикција која би угрожавала развој насеља. Дозвољена је изградња стамбених, економских, угоститељских, комерцијалних и туристичких објеката.

У овој зони није дозвољено неконтролисано депоновање комуналног и другог отпада, лоцирање и уређење депонија чврстог отпада, депоновање, складиштење и транспорт опасних материја и материја које се не смеју директно или индиректно уносити у воде.

Није дозвољено грађење производних погона, термоенергетских и других објеката, као ни обављање радова, чије отпадне воде садрже загађујуће материје или на било који начин угрожавају квалитет и режим вода. Дозвољена је реализација објеката виших нивоа финализације, са „чистим“ технологијама које немају чврсте или течне отпадне и опасне материје. Дозвољено је градити мале занатско-индустријске погоне (објекти за прераду пољопривредних производа, мини-хладњаче, сушаре, млинове и др.), уз обавезу да се отпадне воде пречисте до прописане класе квалитета пре испуштања у реципијент.

За насеља, у којима због конфигурације терена и разуђености, реализација канализационог система није реална – примењује се санитација на нивоу домаћинства или групе кућа, путем прописних сенгрупа и резервоара/таложница за сакупљање отпадних вода. Спровешће се санитарно уређење насеља уз забрану депоновања комуналног и другог отпада, те материја које се не смеју директно или индиректно уносити у воде. Извршиће се лоцирање и санитација одлагалишта чврстог отпада, као и санација фарми, тако да испуњавају све санитарно-техничке услове који обезбеђују потпуну сигурност од загађивања вода и тла.

Забрањено је обављање рударских радова (површински и подповршински радови, мињање тла), продор у слој који застире подземну воду и одстрањивање слоја који застире водоносни слој, и других радова чије отпадне воде садрже загађујуће материје или на било који начин угрожавају квалитет и режим вода.

Развој и уређење локалне саобраћајне и техничке инфраструктуре реализоваће се без посебних захтева у погледу заштите акумулације.

За потребе туристичко-рекреативног коришћења слива акумулације „Првонек“, дозвољава се реализација излетничких, риболовних, пешачких, бициклистичких стаза и друге пратеће инфраструктуре и санитарно обезбеђених мањих објеката за потребе информисања и предаха туриста (одморишта, видиковци, ресторани, заклони за склањање од невремена и сл).

2.4. ПОДРУЧЈЕ ИЗВАН ЗОНА САНИТАРНЕ ЗАШТИТЕ АКУМУЛАЦИЈЕ

Подручје Просторног плана изван зона санитарне заштите акумулације „Првонек“ (око 28,4 km²) обухвата простор вансливних површина на којима се налазе делови:

- коридора цевовода сирове воде на подручју КО Првонек, од језера „Првонек“ до ППВ,
- подбрански део,

На вансливним површинама подручја Просторног плана, не успостављају се посебна ограничења, већ важе режими заштите коришћења и уређења утврђени другим просторним плановима подручја посебне намене и просторним плановима јединица локалне самоуправе и и урбанистичким плановима, и то:

- Просторни план града Врања („Службени гласник града Врања“, број 13/2011 и 21/2011-исправка)
- ПДР цевовода сирове воде (Службени гласник града Врања“, број 13/2014)

3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА РАЗВОЈ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ

3.1. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА

3.1.1. Заштита и коришћење пољопривредног земљишта и развој пољопривреде

Пољопривредно земљиште је природно добро од општег интереса, те се његова заштита и коришћење на сливном подручју акумулације „Првонек” заснива на принципу интегралног управљања природним ресурсима и концепцији одрживог пољопривредног и руралног развоја. Коришћења и уређења пољопривредног земљишта подразумева:

- у зони I око акумулације земљиште се неће користити за пољопривреду;
- у зони II око акумулације пољопривредно земљиште ће се користити уз ограничења (степен коришћења хемијских препарата у ратарској производњи; контролисано коришћење појила за стоку; забрану складиштења агротехничких средстава на отвореном простору и забрану манипулација која би довела до њиховог неконтролисаног доспевања у водотокове; спречавање испуштања осоке у земљиште и водотокове);
- у зони III акумулације примењују се принципи рационалног коришћења пољопривредног земљишта.

За остваривање одрживог руралног развоја значајно је обезбеђивање подршке буџетских средстава ресорног министарства за: повећање конкурентности (субвенционисање набавке пољопривредне механизације, опреме и увођења стандарда и подизање дугогодишњих засада), подршку заштити животне средине и руралних предела (узгој аутохтоних раса, узгој лековитог биља, производњу органске хране и шумарство), диверсификацију активности у руралној економији са усмерењем према туризму и тржишне мере подршке (инвестиције у модернизацију производње и прераде пољопривредних производа).

3.1.2. Заштита и коришћење шума и шумског земљишта и развој ловства

Газдовање шумама обављаће се у складу са Законом о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12 и 89/15), подзаконским актима и постојећим планским документима донетим на основу тог закона, а ловство ће се развијати у складу са Законом о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10) и прописима и документима донетим на основу тог закона. У шумама и ловиштима од посебног значаја је и примена прописа којима се уређују заштита природе, заштита и управљање водама и заштита од пожара уколико релевантне одредбе тих прописа нису обухваћене регулативом и праксом у области шумарства и ловства.

Основна решења Просторног плана усаглашена су са претходно наведеним прописима и документима и не индикују неповољне промене стања шумских екосистема, шумског земљишта и ловне дивљачи.

Шуме сопственика на подручју Просторног плана нису уређене, односно за њих нису донети програми газдовања шумама сходно одредбама Закона о шумама. Просторним планом, због значаја шуме као биљног покривача у заштити режима вода и квалитета воде у акумулацији и саме акумулације од ерозивних процеса, препоручује се заинтересованим и надлежним субјектима израда и доношење тих програма. До доношења програма, у коришћењу и заштити шума сопственика, осим Закона о шумама, примењиваће се и меродавне мере и услови утврђени планом заштите и управљања акумулацијом при чему је најважније да се очува склоп и побољша структура састојина и повећа обраслост. Уколико такве мере подразумевају повећане трошкове, или штету услед ограничења права коришћења у односу на законом допуштене активности и радове у шумама, неопходно је утврдити и применити подстицајне и компензационе инструменте финансијског и другог карактера.

Антиерозивна заштита на површинама под шумом и на шумском земљишту, осим одговарајућих мера гајења и неге постојећих шума, оствариће се вештачким обнављањем и оснивањем нових шума, односно применом различитих биолошких и био-техничких антиерозивних радова (попуњавање култура, пошумљавање, затрављивање просека, подизање плетера и зидића против спирања и др.). Поред планираног пошумљавања и других радова на државном шумском земљишту, неопходно је пошумљавањем и другим антиерозивним радовима обухватити и одговарајуће површине приватног земљишта. Приоритет су терени угрожени ексцесивном и јаком ерозијом у изворишној челенци Бањске реке (КО Бабина Пољана), сливовима Црновршког потока, потока Самар и Рашевица (КО Црни Врх) и Глошке реке (КО Стари Глог). Планови гајења, обнављања, оснивања нових и неге шума утврђени основама газдовања шумама у државној својини на подручју Просторног плана компатибилни су са основном функцијом тог простора као изворишта водоснабдевања. Кроз установљење и одговарајуће планско газдовање заштитним шумама обезбеђује се пуна подршка мерама очувања и унапређења режима и квалитета вода и заштите акумулације од наноса.

Управљање ловиштем и активности гајења, заштите и излова дивљачи обављају се према ловној основи и годишњим плановима, сходно закону, и нису посебно ограничени у односу на циљеве, режиме и мере заштите вода, осим у начину организовања лова у зони непосредне заштите акумулације, где ловне активности нису допуштене.

Ризик појаве и могућа штета од пожара у шумама су највећи у вештачки подигнутим састојинама четинара, пре свега у састојинама црног и белог бора, које су у I степену угрожености, али је опасност ширења пожара умањена због релативно мале површине и просторне изолованости четинарских култура. Лишћарске састојине букве, китњака и других врста, које значајно просторно преовлађују, имају мањи ризик од пожара и сврстане су у IV и V степен угрожености, али и у њима је изузетно важно организовати и спроводити превентивне противпожарне мере, посебно у време пролећног чишћења (спаљивањем) корова и жбуња на пољопривредним површинама и у време летњих, првенствено августовских суша. Заштита шума од пожара, укључујући и санацију пожаришта, као важан сегмент укупне заштите шума, уређена је Законом о шумама и подзаконским актима и документима, сходно Закону о заштити од пожара („Службени гласник РС”, бр. 111/09 и 20/15).

У складу са меродавним одредбама Закона о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12 и 89/15), уколико дође до промене намене шумских површина извршиће се потребне измене и допуне основа газдовања шумама.

3.2. ЕКОНОМИЈА И ПРИВРЕДНИ СИСТЕМИ

3.2.1. Развој и размештај привредних активности

У непосредном окружењу подручја Просторног плана, привреда ће се развијати под предусловима: даљег реструктурирања и прилагођавања привредне структуре тржишним условима привређивања, следећи потенцијале и ограничења за развој појединих привредних и услужних делатности; развој МСП сходно локационо-развојном потенцијалу и ограничењима простора и др.

Под претпоставком да ће постепено бити испуњени предуслови привредног развоја подручја Просторног плана и окружења, који се односе на континуитет постојећих успешних фирми у окружењу и реализацију неопходне инфраструктуре и стварање динамичног пословног амбијента могу се дефинисати приоритетне развојне делатности:

- водопривреда и шумарство, са потенцијалима базираним на постојећој акумулацији, очуваном шумском фонду и квалитетној животној средини;

- пољопривреда, заснована на унапређеним традиционалним видовима, уз стварање услова за ефикаснију производњу, формирање микропогона за прераду и пласман производа, удруживање произвођача, интеграцију са туризмом и др.;
- туризам, са потенцијалима базираним на очуваној природној средини и повољним условима за развој водног, планинског, ловног, риболовног, спортско-рекреативног, еколошког и руралног туризма, уз интегрисање са туристичком понудом непосредног окружења, пре свега бањским, транзитним и осталим видовима туризма. Активирање туризма ће допринети развоју комплементарних делатности (са пратећим услугама за подмиривање потреба туриста и излетника) и побољшавању стандарда и запослености локалног становништва, истовремено доприносећи решавању појединих развојних проблема, подизању атрактивности подручја за инвестирање и побољшање демографске структуре становништва, као и мотивисању младих за останак и повратак на рурално подручје; и
- мала и средња предузећа (пре свега породичне фирме домаће радиности и др.) као основни облик организовања фирми и генератор развоја, конкурентности и запошљавања (приоритетно у производњи и преради пољопривредних производа, туризму, трговини и сектору услуга).

Основни облик будуће алокације привредних делатности представљаће дисперзија туристичких и услужних капацитета МСП пре свега у оквиру насеља на руралном подручју и Врањској Бањи, низводно од акумулације, као и развој туристичко-рекреативне понуде у сливном подручју и посебно ван слива на подручју туристичког комплекса Бесне Кобиле. Основни критеријуми за усмеравање размештаја привредних делатности су: просторно-еколошка прихватљивост (уз селективан размештај у складу са режимима заштите изворишта и природе); инфраструктурно опремање насеља; идентификација потенцијалних профитабилних инвестиционих програма на нивоу појединих делатности и/или насеља у складу са расположивим потенцијалима, и др.

Интерес за развојем МСП на руралном подручју биће реализован: изградњом микро погона у оквиру постојећег стамбеног ткива сеоских насеља, у складу са режимима заштите, поштовањем правила изградње и уређења простора и услова заштите животне средине; и активирањем и побољшањем инфраструктурне опремљености постојећих локација и напуштених објеката (нпр. сушара, откупних станица, земљорадничких задруга, складишта и др.). Важан аспект представљаће и развој алтернативне економије сеоског домаћинства, која треба да омогући његово допунско ангажовање и додатне приходе, уз организациону и логистичку подршку. Основни актери развоја алтернативне економије сеоског домаћинства биће: (1) сеоска домаћинства, као мале самосталне производно-пословне јединице/погони за производњу, лоцирани у насељима и засеоцима на планском подручју или непосредном окружењу; (2) прерађивачке јединице (финална прерада, паковање и складиштење) лоциране на погодним локацијама у зони III акумулације, или ван сливног подручја; и организационе јединице као носиоци интеграције и заједничких функција (едукација домаћинства, комерцијала, технологија, контрола квалитета, пласман производа, маркетинг, организација посла и др.), лоциране у насељима са потенцијалном функцијом двојних комплементарних центара за пољопривредну производњу и организовано снабдевање пољопривредним производима насеља у непосредном и ширем окружењу.

3.3. ТУРИЗАМ И РЕКРЕАЦИЈА

Туристичка понуда засниваће се на: (1) географско-саобраћајном положају, са атрактивним створеним и природним ресурсима, првенствено акумулацијом „Првонек“ у контакту са високопланинском туристичком дестинацијом Бесна Кобила, као и Врањском Бањом и градом Врање у долини Јужне Мораве и коридором аутопута Е-75, у корелацији са програмима заштите изворишта, природе, животне средине и културног наслеђа и одговарајућих развојних политика Републике; и (2) потенцијалима за водни, планински,

ловни, риболовни, спортско-рекреативни, еколошки, рурални као и других видова туризма. Предвиђа се развој интегралне туристичке понуде базиране на етно-традицији, кроз аутентични смештај и организовање појединачних спортско-рекреативних садржаја туристичке понуде, производњу и пласман традиционалне и еколошки квалитетне хране, традиционалне занате и сл.

Туристичка понуда подручја Просторног плана заокружиће се: комплетирањем садржаја целогодишње понуде у простору; изградњом комуналне опреме и јавних садржаја и др; активирањем летње рекреације на воденим површинама као и јахања, планинског бициклизам, планинарења, излета и др. Са блиским прикључком на транзитни туристички коридор аутопута Е-75 (постојећа петља „Врање“ и планирана петља „Врањска Бања“), деоницама гребенских-панорамских путева (који тангирају слив на правцу од Бесне Кобиле ка Дукату) и развојем локалне путне мреже, сви туристички потенцијали и комплементарне активности интегрисаће се у јединствену понуду.

Подручје акумулације „Првонек“, предвиђа се као излетничка и транзитна спортско-рекреативна дестинација у непосредном контакту Врањске Бање, града Врања, планине Бесна Кобила и међународног инфраструктурног коридора аутопута Е-75 (деоница Ниш – Република Македонија). Излетиште може да рачуна на део транзитних туриста са коридора аутопута као и гравитациону зону тражње локалних излетника у којој су градови Врање, Лесковац, Ниш и др. Низводно од акумулације и бране реализован је спортско-рекреативни пункт у оквиру КО Првонек, уз приступну саобраћајницу (са рекреативним садржајима, дечијим програмом, теренима за мале спортове и др., уз основне угоститељске и сервисне објекте, паркинг и др.). Гости пункта као и понуде на акумулацији користиће смештај углавном ван подручја Просторног плана.

На акумулацији (у оквиру КО Првонек, у склопу зоне I и II санитарне заштите могући су спортови на води - пливање, веслање, риболов, роњење и др., без употребе пловила (изузев на електрични погон и весла) и без могућности директног прилаза моторних возила акваторији), као и уређене риболовне стазе, до којих се долази пешице, или бицикличке стазе. Предвиђена је могућност да се у развијеној фази туризма изврши повезивање подбранског дела акумулације, преко села Првонек, жичаром или неким другим средством вертикалног транспорта, са планираним планинским ризортом „Српска Чука“ (који ће представљати другу фазу изградње и уређења скијалишта Бесна Кобила). На тај начин би се остварио комфоран спој језера и планине, док се спрега планинске понуде и „Врањских терми“ остварује приступним путем.

На ширем планинском простору на северним падинама Бесне Кобиле предвиђа се алпско скијалишта, мрежа излетничко-планинарских стаза за пешаке, јахаче и планинске бициклисте, са видиковцима, одмориштима, склоништима и др.

3.4. ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ И МРЕЖА НАСЕЉА

Становништво

Имајући у виду да је популација мала и изложена негативним демографским процесима, питање демографске ревитализације представља једно од кључних изазова на подручју Просторног плана.

С обзиром на неповољну економску ситуацију подручја може се очекивати да ће и у будућности ендегени фактори имати пресудан утицај на наставак депопулације. Развоја становништва мора бити подржан следећим мерама и активностима:

- Примени државних и локалних мера демографске политике у комбинацији са локалним економским и друштвеним развојем;
- Повећање могућности за запошљавање локалног становништва као основ за задржавање млађег становништва

- Јачање пољопривредне и услужних делатности уз активирање и едукацију локалног становништва и коришћење компаративних предности одрживог управљања природним ресурсима;
- Уважавање чињенице израженог старења становништва и могућности за његову бољу интеграцију у живот локалне заједнице.

Мрежа насеља

Развој мреже насеља ближе се утврђује просторним плановима јединица локалне самоуправе. Од значаја за будући развој насеља на подручју Просторног плана биће подстицање социо-економске трансформације сеоских насеља уз унапређење саобраћајне повезаности насеља са центрима заједнице насеља и развијеним урбаним центрима (Врање и Врањска Бања).

Јавне службе

Развој мреже јавних служби заснива се на постојећој мрежи објеката јавних служби, очекиваним демографским променама и на развоју насељских функција. У том контексту једно од основних планских опредељења је побољшање доступности и квалитета услуга који су прилагођени потребама корисника (интегрисано пружање услуга здравствене и социјалне заштите, организовање мобилних служби, и др.)

Просторним плановима јединица локалне самоуправе ближе се утврђује развој мреже објеката и услуга јавних служби за сва насеља која се налазе на подручју Просторног плана.

3.5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА

3.5.1. Саобраћај

Развој саобраћаја на подручју Просторног плана подразумева стварање услова за његово безбедно одвијање и потпуну функционалност, у складу са режимима и мерама заштите изворишта водоснабдевања. Планиране су следеће активности:

- модернизација, реконструкција и доградња општинског пута број 15: Врањска Бања - Првонек - Бабина Пољана - Стари Глог - Петрова Гора - Нови Глог (веза са државним путем ПА реда бр. 227) са обезбеђењем приступа акваторији језера на више локација;
- завршетак градње некатегорисаног пута од бране „Првонек“ до засеока Церак на подручју КО Првонек; и
- изградња сервисне саобраћајнице дуж леве обале језера „Првонек“ у зони I акумулације;
- реконструкција, доградња и модернизација некатегорисаних путева који су од значаја за побољшање туристичке понуде, међусобно повезивање насеља у заједницама насеља и делова насеља у истој катастарској општини.

3.5.2. Електроенергетска инфраструктура и обновљиви извори енергије

Планиране су следеће активности развоја електроенергетске мреже и објеката према плановима ЈП „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, огранак „Врање“:

1. реконструкција постојећих и изградња нових ТС 10/0,4 кV; и
2. реконструкција постојећих и изградња нових ДВ 10/0,4 кV

Планирана је изградња МХЕ „Стара воденица“ 50 kW на катастарској парцели бр. 2909/4 КО Првонек). Поред ов, на основу Катастра МХЕ Србије (1987.), предвиђене су потенцијалне локације за 10 МХЕ укупне снаге од око 4,15 MW: „Загузје“ (река Градашница/Киловица), инсталисане снаге 95 kW; „Тован“ (река Булутарница), инсталисане снаге 110 kW; „Китка“ (Бањска река), инсталисане снаге 1.150 kW; „Дубрава 1“ (Бањска

река), инсталисане снаге 245 kW; „Дубрава 2” (Корбилска река), инсталисане снаге 175 kW; „Дуавица” (Корбевачка река), инсталисане снаге 380 kW; „Барје” (река Бањска/Голема), инсталисане снаге 715 kW; „Волок” (река Борова Лука/Воговарница), инсталисане снаге 275 kW; „Самар 1” (река Собошница), инсталисане снаге 735 kW и „Соколовац” (река Собошница), инсталисане снаге 270 kW.

Изградња МХЕ је планирана искључиво за коришћење хидропотенцијала, тако да не угрожавају еколошку равнотежу, а да буду од користи за повећање сигурности снабдевања електричном енергијом. Димензионисање МХЕ ће стриктно бити у складу са природним протоцима и падовима водотока. Повезивање планираних МХЕ на електроенергетски систем генерално ће се вршити ваздушним или кабловским ДВ на постојећу или планирану ДВ 10kV мрежу и објекте. Детаљнији услови изградње и повезивања МХЕ са електроенергетском мрежом (траса далековода, напонски ниво и место повезивања) утврдиће се са надлежним електродистрибутивним предузећем и предузећем надлежним за газдовање објектима водопривредних система, те условима завода надлежних за заштиту природних и културних добара.

Поред производње електричне енергије из МХЕ, предвиђа се и коришћење соларне енергија, изградњом соларних електрана. Потенцијалне локације су: на подручју КО Првонек на катастарској парцели бр. 3136 инсталисане снаге до 400 kW и КО Бабина Пољана на катастарским парцелама бр. 360 и 362.

3.5.3. Електронске комуникације и поштански саобраћај

Планирани развој фиксне телефонске мреже и мобилне телефоније заснива се на:

- стварању услова да се на постојеће оптичке каблове, који пролазе уз саму границу подручја Просторног плана, изградње приводи према свакој локацији на којој се укажу потребе за новим мултисервисним услугама. Тиме ће се омогућити, поред телефонских услуга, приступ интернету и мрежи за пренос података у свим местима у којима се појави потреба.
- инсталација руралног радиотелефонског система (CDMA) за делове подручја на којима постоји потреба првенствено за фиксне телефонске сервисе ;
- изградњи планираних базних станица мобилних оператора .

У циљу побољшања постојећег стања поштанског саобраћаја, потребно је отварање нових поштанских јединица или, увођење мобилних поштанских шалтера који би по одређеном распореду, обилазили села и засеоке, као и увођење свих нових поштанских услуга у поштанском саобраћају.

3.5.4. Управљање чврстим отпадом и комунална инфраструктура

На сливном подручју планска опредељења у погледу управљања комуналним отпадом односе се на утврђивање обавезе за одлагање отпада ван зона ексцесивног нагомилавања смећа, у засебно постављене посуде за свако домаћинство, чија би евакуација била у надлежности ЈКП. Даља дистрибуција отпада врши се на регионалну депонију „Метерис“.

Планско опредељење је и спровођење забране одлагања свих врста отпада (комуналног, грађевинског, амбалажног, опасног и другог) у сливу акумулације; затварање, чишћење, ремедијација и рекултивација свих сметлишта и спонтано нагомиланог комуналног отпада у приобаљу, речним коритима, коридорима путне инфраструктуре; систематско прикупљање отпада који се таложи у речним коритима и његова безбедна евакуација ван зона I и II санитарне заштите.

Генерисани органски отпад у зони III акумулације, могуће је прерађивати на парцели домаћинства његовим одлагањем у засебне рупе у земљи, ограђивањем и прекривањем ради добијања компоста. Отпад пореклом из сточарске производње, уколико има карактеристике органског отпада неопходно је засебно транспортовати ван граница слива на сабирне станице

за опасни отпад. Отпад пореклом из пољопривредне производње који садржи трагове хемијских препарата мора бити евакуисан ван граница сливног подручја.

Постојеће сеоско гробље у засеоку Турлинци у КО Првонек, које се налази на граници зона II и III санитарне заштите неопходно је конзервирати и обезбедити у складу са режимима заштите. Проширење постојећих гробља могуће је само у зони III акумулације и то у складу са прописима заштите акумулације (уз поштовање санитарних стандарда). Ван граница слива на подручју Просторног плана, у већим насељима неопходно је изградити централна организована и уређена гробља, јер су постојећа индивидуална неорганизована гробља прилично запуштена и хигијенски и организационо неподесна за обављање сахрањивања.

Безбедно уклањање животињског отпада обављаће се ван слива акумулације. Према Правилнику о начину нешкодљивог уклањања животињских лешева и отпадака животињског порекла и о условима које морају да испуњавају објекти и опрема за сабирање, нешкодљиво уклањање и утврђивање узрока угинућа и превозна средства за транспорт животињских лешева и отпадака животињског порекла („Сл. лист СФРЈ“ бр. 53/89) нешкодљиво уклањање животињских лешева и отпадака животињског порекла врши се прерадом у објекту за прераду животињских лешева и отпадака животињског порекла (кафилерије) ван граница планског подручја.

3.6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРИРОДНИХ И НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ

3.6.1. Заштита животне средине

Планска решења не индикују неповољан утицај на главне елементе и показатеље стања животне средине. Планом се, успостављањем зона санитарне заштите, обезбеђују просторни услови одрживости водоснабдевања као основне планске намене која је условљена очувањем и унапређењем квалитета вода и земљишта у сливу. Мере заштите изворишта водоснабдевања и очувања квалитета вода акумулације „Првонек“ детаљно су дефинисане кроз режиме одржавања зона санитарне заштите („III ПЛАНСКА РЕШЕЊА, 2. РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА“) и утврђене Елаборатом о зонама санитарне заштите акумулације „Првонек“ на основу меродавних прописа и одговарајућих истраживања. Забрањени и препоручени радови, активности, техничка и технолошка решења обухватају следећа главна питања:

За управљање ризиком од опасних материја у сливу акумулације у будућности од значаја може бити примена Закона о транспорту опасне робе („Службени гласник РС“, број 104/16) и Правилника о начину транспорта опасног терета кроз заштићене зоне („Службени гласник РС“, број 75/15). Према том закону, транспорт опасне робе кроз заштићену зону врши се уз поштовање прописаних ограничења. Сада на подручју нема транзитних и других саобраћајница којима се таква роба може превозити.

Потпуни стручни, правни и финансијски оквир за (обавезну) примену мера заштите акумулације од утицаја пољопривредне делатности и отпадних комуналних вода може се обезбедити ако се на основу меродавних одредби Закона о водама подручје слива или нека од зона санитарне заштите утврде за рањиво подручје (осетљиво на нитрите, према Нитритној директиви 91/676/ЕЕС) или за осетљиво подручје (осетљиво на нутријенте, према Директиви о третману комуналних вода 91/271/ЕЕС) и подручје подложно еутрофикацији на коме је у циљу достизања циљева квалитета вода потребно обезбедити боље пречишћавање комуналних вода. За ову опцију заштите акумулације сада не постоје основани разлози, али је треба имати у виду у будућности и применити у зависности од развоја процеса еутрофикације.

За праћење остваривања заштите квалитета вода у сливу акумулације значајан је мониторинг вода и земљишта. Сходно Закону о водама, за државни односно надзорни

мониторинг вода, који обухвата запремину, водостаје и протицаје до степена значајног за еколошки потенцијал и параметре (биолошке, хемијске, физичко-хемијске и хидроморфолошке) еколошког потенцијала одговорна је Агенција за заштиту животне средине и Републички хидрометеоролошки завод и неопходно је да се за акумулацију „Првонек” такав мониторинг планира у одговарајућем годишњем распону, или ванредно, у случају указане потребе. Јавно предузеће „Водовод” Врање одговорно је за регистровање количина и испитивање квалитета воде на водозахвату, цевоводу и постројењу за пречишћавање вода. Мерење и испитивање квалитета вода могу вршити и друга акредитована правна лица. Елаборатом о зонама санитарне заштите акумулације „Првонек”, на основу Правилника о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС”, број 92/08), утврђен је детаљан предлог мера контролног, тзв. рационалног мониторинга у квантитативном и квалитативном смислу, који би требао да постане део систематског, трајног или привременог (неколико година) програма мониторинга акумулације и зона санитарне заштите на државном нивоу.

Мониторинг земљишта уређен је Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС”, број 112/15) као обавеза државе и локалне самоуправе и његово успостављање допринеће заштити овог ресурса, а посредно и заштити вода у сливу акумулације „Првонек”, посебно због индиција о прекомерним садржајима никла и бакра у земљишту на појединим деловима сливног подручја.

Посебан значај у погледу превентивне заштите животне средине представља доследна примена мера прописаних законом, посебно мера које се односе на испуштање (емисију) загађујућих, опасних и штетних материја у воду и земљиште, одлагање и елиминацију отпада, антиерозивне и противпожарне заштите, рекултивацију и ремедијацију, како подстицајног тако и репресивног карактера. Утицај планиране изградње инфраструктурних, услужних, спортско-рекреативних, туристичких и других објеката, посебно утицај на воде, може се успешно контролисати наведеним мерама заштите животне средине и у поступку израде урбанистичке и пројектне документације, кроз студије утицаја на животну средину или на други начин утврђен у складу са законом.

3.6.2. Заштита природних вредности

Планска решења не индикују непожељне промене стања природе, односно вредности живог света, геонаслеђа и предела. Планирани просторни развој основне намене подручја као изворишта водоснабдевања не изазива уништавање и нарушавање дивљих врста и њихових станишта, неповољне промене површина под природном и полуприродном вегетацијом, оштећивање морфолошких и хидролошких обележја, подстиче традиционалне видове коришћења простора на планском подручју и обезбеђује контролу над процесима и активностима који могу изазвати загађивање животне средине, ерозију земљишта и прекомерно коришћење шума.

Овај просторни план наслеђује и преузима релевантне циљеве и планска решења заштите природних вредности утврђене регионалним просторним планом и просторним планом локалне самоуправе и препоручује да надлежне институције и органи спроведу потребне активности на истраживању, вредновању и проглашењу планине Бесна кобила за заштићено подручје због прелиминарно утврђених значајних обележја дивљег живог света, рељефа, вода и предела и погодности за њено одрживо вишефункционално коришћење.

У спровођењу просторног плана обавезна је примена мера заштите природних вредности, односно дивљих врста и њихових станишта, предела и геонаслеђа утврђених у складу са Законом о заштити природе.

У поступку израде урбанистичких планова и пројектне документације за изградњу објеката и друге радове неопходно је обезбедити акт о условима заштите природе.

Сходно Закону о заштити природе, уколико се у току радова наиђе на геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати

заштићену природну вредност налазач је дужан да о налазу обавести министарство надлежно за послове заштите животне средине у року од осам дана од проналаска и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе до доласка овлашћеног лица.

На основу Правилника о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС”, број 35/10), а сходно одредбама Закона о заштити природе, на подручју Просторног плана ће се у току његове имплементације идентификовати и детаљно картирати станишта што ће представљати основу за утврђивање и спровођење мера заштите и очувања.

Риболовне воде у обухвату Просторног плана, односно акумулација „Првонек” и притоке припадају Рибарском подручју „Јужна Морава I”, а његов корисник је Асоцијација „Ветерница-Власина” д.о.о. из Лесковца. Управљање рибљим фондом у риболовним водама уређено је Законом о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС”, број 128/14) и на основу тог закона донетим прописима. У оквиру мера заштите и очувања рибљег фонда и коришћења риболовних вода, између осталог, забрањено је уносити алохтоне врсте, прекидати или ометати миграторне путеве риба и технички неоправдано испуштати воду из акумулација ако се тиме проузрокује опасност за опстанак рибе, а корисници брана дужни да елиминишу до максималне могуће мере или неутралишу активности и препреке које ометају или спречавају миграцију риба. Рекреативни риболов на акумулацији и другим риболовним водама у сливу законом није забрањен и може се вршити при чему активности риболоваца на води и у приобаљу, као и порибљавање, уколико је допуштено на основу прописа који уређују заштиту и одрживо коришћење рибљег фонда, морају бити подређени мерама заштите квалитета вода, у складу са планом заштите и управљања акумулацијом. План управљања и годишњи програми управљања рибарским подручјем, на које сагласност даје министарство надлежно за заштиту животне средине, морају бити усаглашени са прописаним режимима санитарне заштите. Привременим програмом управљања рибарским подручјем из 2017. године, на акумулацији „Првонек” порибљавање није предвиђено, а дозвољен је двадесетчетворочасовни риболов уз услов ноћне осветљености риболоваца и забрану употребе чамаца са мотором на унутрашње сагоревање, ложење ватре и бацање отпада.) Законом су дате могућности изузећа дела риболовних вода из рибарског подручја, забране и ограничења риболова.

3.6.3. Заштита непокретних културних добара

На просторима и објектима непокретних културних добара која уживају претходну заштиту и евидентираних, потенцијалних културних добара, као и у њиховој непосредној околини, забрањени су радови који могу оштетити или уништити културна добра, као и мењати својства, изглед и намену тих добара без претходно прибављене сагласности надлежне установе за заштиту културних добара, у складу са законом.

На просторима археолошких налазишта и сакралних објеката који уживају претходну заштиту и на местима на којима су прелиминарно идентификоване и евидентиране одговарајуће споменичке/културне вредности, као што су спомен чесме, изградња се не може вршити без прибављених услова надлежне установе заштите културних добара која има право да пропише заштитна археолошка и друга истраживања, праћење радова или забрану радова који могу деградирати културна добра и њихову околину.

Уколико се у току спровођења Просторног плана открију, истраже и утврде непокретна културна добра и њихова заштићена околнина основне мере заштите су забрана изградње и постављање објеката трајног и привременог карактера који својим изгледом, габаритом, карактером или наменом могу да оштете или униште споменичка својства непокретног културног добра или деградирају изграђене и природне елементе његове заштићене околине.

Сходно Закону о културним добрима, надлежна установа заштите културних добара ће у поступку израде документације за изградњу објеката и уређење простора посебним актима утврдити конкретне услове чувања, коришћења и одржавања, као и услове за предузимање конкретних мера техничке заштите за свако поједино културно добро под претходном заштитом за које се у поступку израде те документације утврди такав статус и закључи да може трпети значајне неповољне утицаје услед планираних радова.

Прибављање и спровођење услова и мера истраживања, техничких мера и других радова на местима и објектима за које се на основу података надлежне установе или других сазнања претпоставља или зна да имају културне вредности уређени су Законом о заштити културних добара, а посебно су значајне следеће обавезе инвеститора, извођача радова и установа заштите културних добара утврђене тим законом:

- Уколико се у току грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта и археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;
- Ако постоји непосредна опасност оштећења археолошког налазишта или предмета, надлежни завод за заштиту споменика културе привремено ће обуставити радове док се на основу овог закона не утврди да ли је односна непокретност или ствар културно добро или није;
- Ако надлежни завод за заштиту споменика културе не обустави радове, радове ће обуставити Републички завод за заштиту споменика културе;
- Инвеститор је дужан да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публикавање и излагање добра које ужива претходну заштиту које открије приликом изградње, до предаје добра на чување надлежној установи заштите.

Археолошки налази и објекти народног градитељства представљају важан сегмент културног наслеђа, а о њиховим својствима, хронологији и значају може са сигурношћу судити тек на основу спроведених систематских археолошких истраживања или претходних сондажних истраживања, односно одговарајућих истраживања архитектонско-грађевинских и културно-историјских обележаја и садржаја етно и других објеката. Из тих разлога, препоручује се завршетак рекогносцирања целог подручја Просторног плана са аспекта културног наслеђа и детаљно и систематско истраживање значајних археолошких локалитета и других места објеката, уз обезбеђење потребних материјално финансијских услова за носиоце тих активности, пре свега за Завод за заштиту споменика културе Ниш и Народни музеј Врање.

Посебно се препоручују рекогносцирање терена и одговарајућа истраживања индикованих археолошких локалитета и објеката народног градитељства на подручју насеља Стара Брезовица, у току израде инвестиционо-техничке документације и извођења радова у зонама изградње објеката предвиђене овим Просторним планом и другим планским документима. Веома је важно да се за рекогносцирање, потребна истраживања и заштита културних добара на целом подручју слива обезбеде материјално-финансијска средства, с обзиром да се убрзаном депопулацијом губе и преостали извори обавештења о местима и објектима од културно-историјског значаја, објекти народног градитељства рунирају и нестају, а трагови ранијих култура и епоха зарастају у коров, трње и шуму.

Ради обезбеђења транспарентности и ефикасног спровођења заштите културних добара као и информисаности инвеститора и других носилаца развојних активности, неопходно је да установе надлежне и одговорне за заштиту културних добара утврде прецизне и детаљне локацијске карактеристике простора и објеката са културним вредностима под претходном заштитом, а за проглашена (утврђена) културна доба и локацијске карактеристике заштићене околине и мере и услове заштите и коришћења тих добара и њихове заштићене околине.

Планским решењима, посебно у домену основне планске намене, не угрожавају се или неповољно мењају физички интегритет, функције и услови истраживања, уређења и презентације непокретних културних добара подручја Просторног плана.

3.6.4. Заштита од акцидентата, елементарних непогода и обезбеђење интереса за одбрану земље

План коришћења и уређења простора у ванредним ситуацијама заснива се на примени следећих пропозиција:

- извршиће се обележавање терена у случају пробијања бране и организовати адекватне активности и мере заштите;
- смањење ризика од поплава обезбедиће се осматрањем оскултација и систематском контролом водозахватних објеката и бране, израдом студије ризика са анализама могућих сеизмичких деформација терена и унапређењем инфраструктуре за обавештавање, узбуњивање и евакуацију становништва;
- предвиђена саобраћајна приступачност шумским подручјима биће реализована изградњом нових јавних, службених и шумских путева;
- заштита од зимских непогода (завејавање, штете узроковане ледом, лавином, снегом, ветром и др) и од летњих непогода (олуја, бујице праћене одронима и сл.) биће остварена изградњом и уређењем планираних садржаја супраструктуре и инфраструктуре, посебно антиерозивних преграда, пошумљавањем и затрављивањем голети и предвиђеним регулацијама.

3.7. ОСНОВНА НАМЕНА ПРОСТОРА СА БИЛАНСОМ ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Употреба простора на подручју Просторног плана (површине око 113,74 km²) има следећу структуру¹:

- Преовлађују шуме и шумско земљиште са око 84,89 km² (74,6 %);
- пољопривредно земљиште око 17,56 km² (око 15,4 %); затим
- Травната и жбунаста вегетација са око 10,55 km² (9,4%); и
- остало земљиште (изграђено, неплодно, водене површине и влажна подручја) око 0,74 km² (0,6%).

Одредбе овог просторног плана не подразумевају значајније промене у начину коришћења земљишта, већ пре свега промену режима коришћења у сливу. Промене у билансу основне намене простора биће резултат пре свега изградње инфраструктурних система објеката (Табела 6).

Планиране промене највише ће се одразити на шуме и шумско земљиште, с обзиром на њихову највећу заступљеност и то највећим делом ван зона санитарне заштите.

Грађевинска подручја насеља/заселака приказана су као оријентационе просторне целине, које обухватају грађевинско земљиште и окућнице са обрадивим земљиштем. Планирана градња, биће већим делом у оквиру постојећих граница грађевинског подручја насеља, а изградња саобраћајница вршиће се претежно на трасама постојећих локалних и некатегорисаних путева.

¹ Извор: „Републички геодетски завод“. Основни извор информација за израду Карте основног земљишног покривача јесу SPOT 5 сателитски снимци резолуције 10 m из 2011. године.

Табела 6: Приказ биланса намене простора по зонама санитарне заштите акумулације „Првонек” и на подручју Просторног плана у km²

Година	Намена простора					Укупно
	Пољопривредно	Шумско	Травне, жбунасте и голети	Водно	Остало	
Зона I акумулације „Првонек” (1)						
2017.	0,01	0,15	0,18	0,56	0,01	0,91
2028.	0,01	0,11	0,18	0,56	0,05	
2028/2017	0	-0,04	0	0	+0,04	
Зона II акумулације „Првонек” (2)						
2017.	0,65	4,40	0,10	0,05	0,01	5,21
2028.	0,65	4,39	0,10	0,05	0,02	
2028/2017	0	-0,01	0	0	+0,01	
Зона III акумулације „Првонек” (3)						
2017.	11,88	57,70	9,63	-	0,06	79,27
2028.	11,88	57,70	9,63	-	0,06	
2028/2017	0	0	0	-	0	
Укупно слив акумулације „Првонек” (1+2+3)						
2017.	12,54	62,25	9,91	0,61	0,08	85,39
2028.	12,54	62,25	9,91	0,61	0,08	
2028/2017	0	0	0	0	0	
Ван слива (4)						
2017.	5,02	22,64	0,64	0,01	0,04	28,35
2028.	5,02	22,64	0,64	0,01	0,04	
2028/2017	0	0	0	0	0	
Укупно подручје Просторног плана (1+2+3+4)						
2017.	17,56	84,89	10,55	0,62	0,12	113,74
2028.	17,56	84,84	10,55	0,62	0,17	
2028/2017		-0,05			+0,05	

Извор: Републички геодетски завод, 2017., стање 2011. година

IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

Правила која се односе на режиме заштите, уређења и коришћења у зонама санитарне заштите изворишта су обавезујућа за усклађивање донетих, односно за израду и доношење других просторних планова подручја посебне намене, Просторног плана града Врања и урбанистичких планова у границама слива акумулације „Првонек“.

Правила уређења и грађења утврђена Просторним планом су обавезујућа за издавање локацијских услова у зони његове директне примене, за објекте у функцији водопривреде који се налазе у зони I акумулације „Првонек“, као и за евентуалну реконструкцију или изградњу других објеката у функцији система водоснабдевања у обухвату Просторног плана.

Утврђују се правила заштите, уређења и изградње на подручју Просторног плана за следеће целине:

- 1) Зону I акумулације „Првонек“;
- 2) Брану и подбрански део и коридор дела цевовода сирове воде;

Просторним планом града Врања и Планом детаљне регулације цевовода сирове воде ближе су утврђене:

- зоне и појасеви с посебним режимима и правилима изградње и уређења простора, и то: заштитни појасеви инфраструктурних система; зоне и појасеви заштите од извора загађења животне средине; започете и инициране зоне изградње и др.
- правила изградње и уређења некатегорисане путне мреже;
- правила уређења и грађења за објекте стамбене и пословне намене; и
- правила уређења и грађења за објекте привредне намене.

Ова правила се примењују при издавању локацијских услова за изградњу нових објеката у грађевинским подручјима насеља у зони III акумулације и за делове њихових заселака и диспергованих групација домаћинства, када су у складу са обавезујућим правилима која се односе на режиме заштите, уређења и коришћења у зонама санитарне заштите изворишта из овог просторног плана.

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ЗА ЗОНЕ СА ПОСЕБНИМ РЕЖИМОМ ЗАШТИТЕ

1.1. ЗОНЕ САНИТАРНЕ ЗАШТИТЕ ИЗВОРИШТА ВОДОСНАБДЕВАЊА

Изградња и уређење зона санитарне заштите акумулације „Првонек“ утврђена су у делу „III ПЛАНСКА РЕШЕЊА, 2. РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА“.

Заштита водног земљишта спроводи се на начин који је дефинисан Просторним планом Републике Србије и Законом о водама. За нерегулисане водотоке се до завршетка картирања свих зона које се плаве великим водама вероватноће до $Q_{1\%}$ успоставља водно земљиште на појасу ширине 10 m дуж обала водотока. За водно земљиште дуж водотока утврђују се следећа правила уређења и изградње простора:

- 1) забрањена је градња било каквих сталних објеката, осим хидротехничких објеката, али се земљиште може користити за пољопривредну производњу, плантажне засаде (шуме и воћњаци) и спортско-рекреативне отворене површине;
- 2) не дозвољава се подужно вођење саобраћајних и инфраструктурних система у односу на границу КМУ; у случају да је неопходна изградња појединих деоница инфраструктурних система са подужним положајем трасе, иста се условљава извођењем линијских одбрамбених система за заштиту од поплавних вода вероватноће 0,5%;

- 3) на преласку плавних зона објекти линијских и комуналних инфраструктурних система (саобраћајнице, објекти за пренос енергије, цевоводи) морају се висински издићи и диспозиционо тако решити да буду заштићени од поплавних вода вероватноће $Q_{0,5\%}$ (тзв. двестогодишња велика вода), а у случају укопавања, по правилу управо на водоток и у складу са водним условима;

1.2. ЗОНЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Изградња и уређење подручја природних добара планираних за заштиту ће се третирати у складу са одредбама из дела III ПЛАНСКА РЕШЕЊА, 3.6.2. „Заштита природних вредности” Просторног плана.

Уређење простора утврђених непокретних културних добара и њихове заштићене околине, добара која уживају претходну заштиту и простора на којима су евидентирани или индиковане културне вредности третираће се у складу са одредбама из дела III ПЛАНСКА РЕШЕЊА, 3.6.3. „Заштита непокретних културних добара”.

1.3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА У ОБУХВАТУ ДЕТАЉНЕ РАЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1.3.1. Обухват и опис подручја детаљне разраде

Укупна површина обухвата подручја детаљне разраде је 99,71 ha, на подручју катастарских општина Првонек, и приказана је на рефералним картама Просторног плана. Уколико се јави неслагање пописа обухваћених катастарских парцела са стварним стањем, меродавна је ситуација приказана на листовима Рефералне карте број 5.

Списак преломних тачака границе регулационе разраде

Граница и обухват детаљне разраде одређени су координатама преломних тачака линије границе (редни број тачке, X и Y координата Гаус-Кригера пројекција) и приказане на листовима Рефералне карте 5²: 1. 7588967, 4707832; 2. 7588986, 4707819; 3. 7589007, 4707812; 4. 7589017, 4707828; 5. 7589031, 4707840; 6. 7589046, 4707844; 7. 7589063, 4707842; 8. 7589067, 4707846; 9. 7589070, 4707854; 10. 7589068, 4707882; 11. 7589070, 4707892; 12. 7589081, 4707909; 13. 7589101, 4707930; 14. 7589101, 4707934; 15. 7589093, 4707942; 16. 7589089, 4707949; 17. 7589089, 4707955; 18. 7589092, 4707962; 19. 7589095, 4707981; 20. 7589088, 4708030; 21. 7589078, 4708064; 22. 7589079, 4708073; 23. 7589084, 4708089; 24. 7589084, 4708101; 25. 7589081, 4708120; 26. 7589084, 4708140; 27. 7589083, 4708146; 28. 7589077, 4708163; 29. 7589076, 4708192; 30. 7589078, 4708199; 31. 7589093, 4708228; 32. 7589099, 4708233; 33. 7589108, 4708236; 34. 7589102, 4708259; 35. 7589104, 4708269; 36. 7589121, 4708284; 37. 7589135, 4708287; 38. 7589139, 4708292; 39. 7589145, 4708312; 40. 7589152, 4708329; 41. 7589158, 4708364; 42. 7589163, 4708380; 43. 7589167, 4708401; 44. 7589163, 4708424; 45. 7589163, 4708438; 46. 7589165, 4708447; 47. 7589171, 4708458; 48. 7589191, 4708473; 49. 7589183, 4708491; 50. 7589164, 4708515; 51. 7589160, 4708525; 52. 7589160, 4708531; 53. 7589164, 4708537; 54. 7589170, 4708540; 55. 7589176, 4708539; 56. 7589189, 4708535; 57. 7589196, 4708540; 58. 7589216, 4708544; 59. 7589234, 4708542; 60. 7589243, 4708545; 61. 7589250, 4708552; 62. 7589262, 4708558; 63. 7589273, 4708566; 64. 7589284, 4708571; 65. 7589293, 4708588; 66. 7589309, 4708605; 67. 7589322, 4708623; 68. 7589331, 4708627; 69. 7589342, 4708626; 70. 7589352, 4708627; 71. 7589368, 4708632; 72. 7589390, 4708651; 73. 7589401, 4708665; 74. 7589417, 4708678; 75. 7589421, 4708685; 76. 7589436, 4708721; 77. 7589455, 4708754; 78. 7589467, 4708773; 79. 7589478, 4708783; 80.

² На листовима Рефералне карте 5. због прегледности приказане су карактеристичне преломне тачке границе.

7589482, 4708796; 81. 7589490, 4708807; 82. 7589495, 4708811; 83. 7589495, 4708830; 84. 7589503, 4708858; 85. 7589527, 4708835; 86. 7589540, 4708827; 87. 7589532, 4708797; 88. 7589518, 4708768; 89. 7589507, 4708752; 90. 7589487, 4708697; 91. 7589480, 4708656; 92. 7589484, 4708650; 93. 7589500, 4708634; 94. 7589503, 4708627; 95. 7589503, 4708627; 96. 7589505, 4708621; 97. 7589504, 4708616; 98. 7589501, 4708611; 99. 7589496, 4708608; 100. 7589482, 4708606; 101. 7589456, 4708610; 102. 7589452, 4708607; 103. 7589442, 4708593; 104. 7589415, 4708569; 105. 7589400, 4708560; 106. 7589384, 4708535; 107. 7589361, 4708513; 108. 7589349, 4708497; 109. 7589356, 4708492; 110. 7589363, 4708481; 111. 7589370, 4708475; 112. 7589372, 4708470; 113. 7589371, 4708465; 114. 7589364, 4708459; 115. 7589337, 4708448; 116. 7589329, 4708439; 117. 7589315, 4708430; 118. 7589314, 4708428; 119. 7589315, 4708421; 120. 7589315, 4708400; 121. 7589320, 4708392; 122. 7589326, 4708385; 123. 7589327, 4708379; 124. 7589326, 4708373; 125. 7589323, 4708367; 126. 7589317, 4708363; 127. 7589294, 4708355; 128. 7589292, 4708351; 129. 7589288, 4708338; 130. 7589279, 4708320; 131. 7589279, 4708308; 132. 7589284, 4708300; 133. 7589293, 4708290; 134. 7589296, 4708280; 135. 7589293, 4708273; 136. 7589285, 4708265; 137. 7589287, 4708257; 138. 7589287, 4708251; 139. 7589284, 4708246; 140. 7589280, 4708242; 141. 7589276, 4708229; 142. 7589279, 4708204; 143. 7589266, 4708162; 144. 7589272, 4708149; 145. 7589273, 4708142; 146. 7589272, 4708128; 147. 7589267, 4708114; 148. 7589276, 4708112; 149. 7589288, 4708104; 150. 7589304, 4708100; 151. 7589310, 4708096; 152. 7589314, 4708087; 153. 7589311, 4708076; 154. 7589324, 4708065; 155. 7589327, 4708059; 156. 7589329, 4708053; 157. 7589327, 4708046; 158. 7589325, 4708040; 159. 7589307, 4708030; 160. 7589304, 4708017; 161. 7589299, 4708013; 162. 7589293, 4708009; 163. 7589293, 4708000; 164. 7589291, 4707991; 165. 7589294, 4707979; 166. 7589293, 4707966; 167. 7589294, 4707957; 168. 7589301, 4707946; 169. 7589302, 4707940; 170. 7589298, 4707928; 171. 7589295, 4707903; 172. 7589299, 4707895; 173. 7589299, 4707888; 174. 7589294, 4707880; 175. 7589280, 4707872; 176. 7589274, 4707868; 177. 7589271, 4707863; 178. 7589268, 4707852; 179. 7589265, 4707834; 180. 7589267, 4707825; 181. 7589276, 4707805; 182. 7589288, 4707794; 183. 7589305, 4707789; 184. 7589333, 4707770; 185. 7589357, 4707763; 186. 7589363, 4707758; 187. 7589372, 4707744; 188. 7589381, 4707737; 189. 7589416, 4707726; 190. 7589440, 4707736; 191. 7589471, 4707755; 192. 7589497, 4707766; 193. 7589509, 4707776; 194. 7589517, 4707781; 195. 7589535, 4707788; 196. 7589554, 4707792; 197. 7589561, 4707795; 198. 7589565, 4707798; 199. 7589567, 4707808; 200. 7589572, 4707816; 201. 7589579, 4707823; 202. 7589589, 4707824; 203. 7589611, 4707817; 204. 7589623, 4707818; 205. 7589628, 4707829; 206. 7589633, 4707834; 207. 7589652, 4707844; 208. 7589665, 4707855; 209. 7589672, 4707858; 210. 7589685, 4707860; 211. 7589699, 4707868; 212. 7589707, 4707868; 213. 7589713, 4707864; 214. 7589717, 4707858; 215. 7589723, 4707836; 216. 7589723, 4707820; 217. 7589717, 4707782; 218. 7589740, 4707747; 219. 7589762, 4707723; 220. 7589786, 4707714; 221. 7589792, 4707709; 222. 7589795, 4707701; 223. 7589794, 4707683; 224. 7589802, 4707678; 225. 7589835, 4707649; 226. 7589879, 4707622; 227. 7589878, 4707649; 228. 7589884, 4707679; 229. 7589888, 4707687; 230. 7589905, 4707704; 231. 7589923, 4707716; 232. 7589932, 4707718; 233. 7589939, 4707716; 234. 7589944, 4707708; 235. 7589945, 4707684; 236. 7589954, 4707676; 237. 7589969, 4707667; 238. 7589974, 4707660; 239. 7589980, 4707624; 240. 7589987, 4707606; 241. 7589988, 4707584; 242. 7589993, 4707582; 243. 7590023, 4707588; 244. 7590031, 4707588; 245. 7590038, 4707583; 246. 7590042, 4707576; 247. 7590044, 4707548; 248. 7590054, 4707547; 249. 7590064, 4707541; 250. 7590081, 4707544; 251. 7590095, 4707544; 252. 7590113, 4707539; 253. 7590121, 4707535; 254. 7590126, 4707527; 255. 7590125, 4707517; 256. 7590114, 4707491; 257. 7590105, 4707479; 258. 7590124, 4707467; 259. 7590142, 4707445; 260. 7590156, 4707441; 261. 7590170, 4707428; 262. 7590194, 4707412; 263. 7590204, 4707396; 264. 7590210, 4707380; 265. 7590213, 4707368; 266. 7590215, 4707364; 267. 7590227, 4707360; 268. 7590239, 4707352; 269. 7590253, 4707346; 270. 7590282, 4707321; 271. 7590301, 4707317; 272. 7590329, 4707314; 273. 7590335, 4707320; 274. 7590343, 4707321; 275. 7590357, 4707311; 276. 7590372, 4707295; 277. 7590378, 4707293; 278. 7590383, 4707295; 279. 7590411, 4707310; 280. 7590418, 4707312; 281. 7590425, 4707311; 282. 7590433, 4707304; 283. 7590437, 4707293; 284. 7590437, 4707275; 285. 7590432, 4707261; 286. 7590449, 4707246; 287. 7590470, 4707243; 288.

7590493, 4707236; 289. 7590513, 4707226; 290. 7590523, 4707224; 291. 7590550, 4707215; 292. 7590579, 4707230; 293. 7590593, 4707246; 294. 7590599, 4707250; 295. 7590609, 4707252; 296. 7590626, 4707249; 297. 7590633, 4707243; 298. 7590635, 4707235; 299. 7590631, 4707223; 300. 7590622, 4707214; 301. 7590621, 4707205; 302. 7590623, 4707199; 303. 7590630, 4707196; 304. 7590642, 4707197; 305. 7590653, 4707197; 306. 7590668, 4707192; 307. 7590683, 4707190; 308. 7590739, 4707171; 309. 7590749, 4707174; 310. 7590758, 4707172; 311. 7590763, 4707168; 312. 7590767, 4707162; 313. 7590772, 4707143; 314. 7590783, 4707116; 315. 7590787, 4707113; 316. 7590795, 4707111; 317. 7590806, 4707110; 318. 7590827, 4707113; 319. 7590859, 4707114; 320. 7590878, 4707111; 321. 7590904, 4707112; 322. 7590942, 4707105; 323. 7590950, 4707106; 324. 7590964, 4707114; 325. 7590972, 4707115; 326. 7590981, 4707111; 327. 7590988, 4707100; 328. 7590992, 4707096; 329. 7591002, 4707093; 330. 7591017, 4707092; 331. 7591049, 4707099; 332. 7591061, 4707100; 333. 7591069, 4707103; 334. 7591079, 4707110; 335. 7591099, 4707132; 336. 7591109, 4707137; 337. 7591125, 4707139; 338. 7591143, 4707137; 339. 7591173, 4707138; 340. 7591186, 4707136; 341. 7591205, 4707126; 342. 7591223, 4707129; 343. 7591232, 4707126; 344. 7591240, 4707119; 345. 7591246, 4707103; 346. 7591256, 4707093; 347. 7591279, 4707078; 348. 7591291, 4707075; 349. 7591303, 4707075; 350. 7591312, 4707077; 351. 7591320, 4707080; 352. 7591364, 4707117; 353. 7591385, 4707130; 354. 7591403, 4707133; 355. 7591412, 4707140; 356. 7591417, 4707148; 357. 7591426, 4707153; 358. 7591436, 4707154; 359. 7591455, 4707153; 360. 7591483, 4707145; 361. 7591503, 4707136; 362. 7591517, 4707135; 363. 7591538, 4707142; 364. 7591546, 4707151; 365. 7591556, 4707166; 366. 7591561, 4707169; 367. 7591568, 4707169; 368. 7591574, 4707164; 369. 7591577, 4707155; 370. 7591578, 4707144; 371. 7591574, 4707128; 372. 7591564, 4707110; 373. 7591553, 4707099; 374. 7591547, 4707090; 375. 7591532, 4707075; 376. 7591524, 4707064; 377. 7591517, 4707048; 378. 7591506, 4707012; 379. 7591507, 4707005; 380. 7591514, 4706994; 381. 7591532, 4706974; 382. 7591551, 4706947; 383. 7591558, 4706927; 384. 7591561, 4706911; 385. 7591564, 4706903; 386. 7591568, 4706898; 387. 7591577, 4706895; 388. 7591610, 4706894; 389. 7591635, 4706902; 390. 7591644, 4706910; 391. 7591651, 4706913; 392. 7591669, 4706917; 393. 7591680, 4706917; 394. 7591694, 4706911; 395. 7591732, 4706876; 396. 7591749, 4706868; 397. 7591762, 4706871; 398. 7591797, 4706871; 399. 7591802, 4706874; 400. 7591816, 4706889; 401. 7591832, 4706899; 402. 7591847, 4706904; 403. 7591876, 4706907; 404. 7591887, 4706903; 405. 7591904, 4706890; 406. 7591910, 4706880; 407. 7591946, 4706871; 408. 7591950, 4706869; 409. 7591953, 4706864; 410. 7591987, 4706869; 411. 7591998, 4706823; 412. 7591967, 4706822; 413. 7591960, 4706818; 414. 7591945, 4706816; 415. 7591925, 4706817; 416. 7591897, 4706830; 417. 7591880, 4706845; 418. 7591868, 4706858; 419. 7591862, 4706859; 420. 7591840, 4706844; 421. 7591828, 4706841; 422. 7591809, 4706832; 423. 7591789, 4706828; 424. 7591767, 4706825; 425. 7591745, 4706814; 426. 7591738, 4706812; 427. 7591724, 4706813; 428. 7591710, 4706819; 429. 7591699, 4706827; 430. 7591690, 4706838; 431. 7591680, 4706846; 432. 7591672, 4706849; 433. 7591668, 4706848; 434. 7591657, 4706839; 435. 7591648, 4706835; 436. 7591628, 4706828; 437. 7591616, 4706829; 438. 7591601, 4706827; 439. 7591587, 4706816; 440. 7591582, 4706815; 441. 7591577, 4706816; 442. 7591572, 4706819; 443. 7591564, 4706830; 444. 7591548, 4706835; 445. 7591525, 4706847; 446. 7591507, 4706867; 447. 7591497, 4706886; 448. 7591490, 4706888; 449. 7591485, 4706893; 450. 7591483, 4706901; 451. 7591485, 4706913; 452. 7591486, 4706923; 453. 7591460, 4706939; 454. 7591453, 4706950; 455. 7591443, 4706959; 456. 7591435, 4706973; 457. 7591432, 4706983; 458. 7591429, 4706997; 459. 7591431, 4707036; 460. 7591426, 4707038; 461. 7591413, 4707026; 462. 7591402, 4707021; 463. 7591393, 4707019; 464. 7591369, 4706994; 465. 7591339, 4706971; 466. 7591329, 4706965; 467. 7591314, 4706961; 468. 7591283, 4706956; 469. 7591259, 4706957; 470. 7591245, 4706962; 471. 7591231, 4706973; 472. 7591220, 4706979; 473. 7591194, 4706986; 474. 7591179, 4706995; 475. 7591162, 4706994; 476. 7591145, 4706998; 477. 7591131, 4706998; 478. 7591099, 4706989; 479. 7591080, 4706978; 480. 7591065, 4706966; 481. 7591049, 4706960; 482. 7591047, 4706958; 483. 7591041, 4706942; 484. 7591037, 4706939; 485. 7591032, 4706937; 486. 7591023, 4706940; 487. 7591014, 4706952; 488. 7590972, 4706949; 489. 7590930, 4706954; 490. 7590918, 4706949; 491. 7590913, 4706948; 492. 7590908, 4706950; 493. 7590898, 4706958; 494. 7590852, 4706946; 495. 7590830, 4706942; 496.

7590802, 4706941; 497. 7590776, 4706943; 498. 7590745, 4706955; 499. 7590722, 4706961; 500.
7590713, 4706965; 501. 7590700, 4706977; 502. 7590690, 4706995; 503. 7590679, 4707002; 504.
7590663, 4706993; 505. 7590644, 4706969; 506. 7590627, 4706941; 507. 7590580, 4706891; 508.
7590570, 4706876; 509. 7590546, 4706853; 510. 7590529, 4706841; 511. 7590523, 4706835; 512.
7590518, 4706826; 513. 7590512, 4706804; 514. 7590494, 4706771; 515. 7590487, 4706751; 516.
7590482, 4706747; 517. 7590471, 4706745; 518. 7590467, 4706747; 519. 7590460, 4706755; 520.
7590457, 4706775; 521. 7590464, 4706803; 522. 7590462, 4706812; 523. 7590465, 4706828; 524.
7590470, 4706838; 525. 7590470, 4706843; 526. 7590466, 4706853; 527. 7590467, 4706860; 528.
7590485, 4706898; 529. 7590493, 4706910; 530. 7590500, 4706930; 531. 7590506, 4706957; 532.
7590517, 4706967; 533. 7590525, 4706981; 534. 7590534, 4706988; 535. 7590566, 4707024; 536.
7590548, 4707029; 537. 7590495, 4707052; 538. 7590456, 4707058; 539. 7590418, 4707069; 540.
7590397, 4707071; 541. 7590391, 4707075; 542. 7590379, 4707085; 543. 7590364, 4707092; 544.
7590338, 4707106; 545. 7590307, 4707118; 546. 7590276, 4707125; 547. 7590251, 4707136; 548.
7590227, 4707153; 549. 7590210, 4707167; 550. 7590206, 4707173; 551. 7590201, 4707185; 552.
7590190, 4707194; 553. 7590169, 4707179; 554. 7590149, 4707171; 555. 7590139, 4707154; 556.
7590121, 4707145; 557. 7590108, 4707144; 558. 7590094, 4707151; 559. 7590082, 4707153; 560.
7590067, 4707159; 561. 7590065, 4707158; 562. 7590060, 4707141; 563. 7590048, 4707131; 564.
7590054, 4707109; 565. 7590054, 4707093; 566. 7590052, 4707086; 567. 7590047, 4707080; 568.
7590034, 4707073; 569. 7590028, 4707059; 570. 7590011, 4707030; 571. 7589988, 4707002; 572.
7589981, 4706998; 573. 7589974, 4706999; 574. 7589969, 4707003; 575. 7589968, 4707009; 576.
7589968, 4707028; 577. 7589972, 4707041; 578. 7589974, 4707058; 579. 7589970, 4707072; 580.
7589957, 4707095; 581. 7589954, 4707109; 582. 7589943, 4707116; 583. 7589935, 4707124; 584.
7589927, 4707143; 585. 7589920, 4707152; 586. 7589912, 4707169; 587. 7589913, 4707183; 588.
7589923, 4707200; 589. 7589921, 4707216; 590. 7589923, 4707231; 591. 7589903, 4707247; 592.
7589899, 4707253; 593. 7589898, 4707260; 594. 7589899, 4707268; 595. 7589912, 4707298; 596.
7589902, 4707308; 597. 7589892, 4707311; 598. 7589870, 4707299; 599. 7589857, 4707297; 600.
7589850, 4707287; 601. 7589832, 4707274; 602. 7589823, 4707271; 603. 7589815, 4707274; 604.
7589810, 4707281; 605. 7589810, 4707291; 606. 7589827, 4707349; 607. 7589825, 4707358; 608.
7589822, 4707366; 609. 7589803, 4707382; 610. 7589794, 4707398; 611. 7589758, 4707419; 612.
7589738, 4707438; 613. 7589721, 4707448; 614. 7589694, 4707467; 615. 7589680, 4707474; 616.
7589659, 4707490; 617. 7589634, 4707499; 618. 7589610, 4707517; 619. 7589598, 4707520; 620.
7589582, 4707521; 621. 7589564, 4707516; 622. 7589530, 4707494; 623. 7589479, 4707471; 624.
7589450, 4707467; 625. 7589436, 4707467; 626. 7589399, 4707453; 627. 7589372, 4707450; 628.
7589363, 4707451; 629. 7589353, 4707456; 630. 7589347, 4707461; 631. 7589340, 4707473; 632.
7589318, 4707489; 633. 7589289, 4707494; 634. 7589269, 4707501; 635. 7589261, 4707501; 636.
7589249, 4707494; 637. 7589241, 4707470; 638. 7589236, 4707463; 639. 7589229, 4707457; 640.
7589221, 4707453; 641. 7589187, 4707441; 642. 7589176, 4707435; 643. 7589163, 4707430; 644.
7589157, 4707425; 645. 7589147, 4707408; 646. 7589139, 4707399; 647. 7589135, 4707389; 648.
7589127, 4707383; 649. 7589122, 4707330; 650. 7589119, 4707319; 651. 7589115, 4707313; 652.
7589109, 4707310; 653. 7589104, 4707309; 654. 7589098, 4707311; 655. 7589093, 4707317; 656.
7589080, 4707346; 657. 7589078, 4707361; 658. 7589073, 4707371; 659. 7589070, 4707381; 660.
7589071, 4707400; 661. 7589069, 4707411; 662. 7589074, 4707439; 663. 7589085, 4707467; 664.
7589088, 4707483; 665. 7589091, 4707491; 666. 7589100, 4707501; 667. 7589102, 4707506; 668.
7589108, 4707530; 669. 7589106, 4707538; 670. 7589091, 4707535; 671. 7589067, 4707535; 672.
7589051, 4707534; 673. 7589038, 4707535; 674. 7589030, 4707538; 675. 7589024, 4707543; 676.
7589016, 4707560; 677. 7589011, 4707564; 678. 7588986, 4707566; 679. 7588941, 4707581; 680.
7588931, 4707587; 681. 7588891, 4707595; 688. 7588843, 4707533; 689. 7588710, 4707648; 690.
7588707, 4707664; 691. 7588693, 4707678; 692. 7588684, 4707713; 693. 7588627, 4707709; 694.
7588622, 4707711; 695. 7588631, 4707733; 696. 7588630, 4707744; 697. 7588644, 4707744; 698.
7588630, 4707809; 699. 7588623, 4707858; 700. 7588665, 4707848; 708. 7588670, 4707929; 709.
7588635, 4707943; 710. 7588598, 4707964; 711. 7588486, 4707938; 712. 7588475, 4707931; 713.

7588468, 4707935; 714. 7588466, 4707952; 715. 7588486, 4707963; 716. 7588604, 4707987; 717. 7588707, 4707930; 718. 7588750, 4707956; 719. 7588869, 4707911; 720. 7588967, 4707858.

Списак парцела у обухвату детаљне разраде Просторног плана

Списком парцела обухваћена је акваторија акумулације „Првонек“, и простор 10m око ње, што одговара зони I санитарне заштите акумулације, као и брана и подбрански део. У случају неслагања података из списка парцела (Табела 7) са приказом на листовима Рефералне карте 5. валидан је картографски приказ.

Табела 7. Парцеле детаљне разраде Просторног плана.

Катастарска општина	Катастарске парцеле
Првонек	1665, 1667, 2285, 2287/2, 2287/3, 2288, 2289, 2290, 2291, 2845, 2852/1, 2853, 2854, 2895, 2898, 2899, 2909/2, 2909/3, 2909/4, 2909/5, 2909/6, 2918, 2919, 3066, 3078, 3080, 3081, 3083, 3084, 3085, 3086, 3087, 3088, 3089, 3090, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098/1, 3098/2, 3099, 3100, 3101, 3103, 3104, 3105/1, 3105/2, 3105/3, 3105/4, 3105/5, 3115, 3117, 3133, 3134, 3135, 3136, 3156, 3157, 3158, 3159, 3161, 3162, 3167, 3168, 3169, 3195/1, 3196, 3197, 3198, 3199/2, 3203, 3204, 3205, 3206/1, 3207/1, 3232, 3288, 3289, 3293/2, 3298, 3299, 3300, 3301, 3302, 3303, 3304, 3305, 3306, 3307, 3308, 3309, 3310, 3311, 3312, 3321, 3324, 3325, 3326, 3327, 3333, 3334, 3335, 3336, 3410, 3411, 3434, 3437, 3438, 3439, 3440, 3441, 3442, 3443, 3444, 3445, 3446, 3447, 3448, 3449, 3450, 3451, 3452, 3453, 3454, 3455, 3456, 3457, 3458, 3459, 3460, 3461, 3462, 3463, 3464, 3465, 3466, 3467, 3468, 3470, 3471, 3472, 3473, 3474, 3475, 3476, 3477, 3478, 3479, 3480, 3481, 3482, 3483, 3484, 3488, 3697, 3698, 3700, 3713, 3722, 3725, 3726, 3727, 3728, 3729, 3730, 3731, 3732, 3733, 3734, 3735, 3736, 3737, 3738, 3740, 3741, 3744, 4369, 4405, 4410, 4763, 4775, 4776, 4777, 4779, 4782, 4783, 4784, 4833, 4834, 4835, 4836, 4837, 4838, 4839, 4840, 4841, 4842, 4843, 4844, 4845, 4861, 4862, 4863, 4864, 4866, 4867/1, 4867/2, 4871, 4872, 4873, 4874, 4875, 4969, 4970, 4971, 4975, 4977, 4980, 4982, 4987.

1.3.2. Подела на карактеристичне целине, планирана намена простора и врста и намена објеката

Подручје детаљне разраде подељено је на три просторне целине:

- Целина „А“ – Акваторија акумулације „Првонек“ са зоном I заштите, површине 90,59 ha;
- Целина „Б“ – Брана са пратећим објектима, површине 6,72 ha;
- Целина „В“ - Приступна саобраћајница комплексу бране „Првонек“ - део општинског пута број 15, површине 2,4 ha;

Четврта просторна целина, Целина „Г“ - ПДР подбранског дела бране „Првонек“ са коридором дела цевовода сирове воде, површине 6,51 ha, представља преостали простор подбранског дела за који је неопходно урадити план детаљне регулације.

1.3.3. Правила уређења и правила грађења у обухвату детаљне разраде Просторног плана

Правила уређења у обухвату детаљне разраде Просторног плана обезбеђују плански основ за утврђивање јавног интереса за издвајање водног од осталог земљишта и обезбеђења права стварне службености, као и формирање грађевинских парцела за изведене водне објекте са приступним путевима.

Правила изградње усаглашена су у целости са стањем објеката и пратећих грађевинских радова изведеним на основу Одобрења за изградњу бране и акумулацију „Првонек“ које је издато од стране Министарства за урбанизам, стамбено-комуналне делатности и грађевинарство, број 351-1722/90 од 1992. године.

Правила уређења и правила грађења су ближе одређена према техничко технолошким захтевима и функцијским специфичностима просторних целина.

Целина А – Акваторија акумулације „Првонек” са зоном I заштите планирана је као површина јавне намене, односно водно земљиште. Граница планиране јавне површине је одређена графички, са елементима за геодетско обележавање и пописом обухваћених катастарских парцела (Реферална карта 5. и део „2. РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА, 2.1. ЗОНА I АКУМУЛАЦИЈЕ“). На подручју просторне целине правила уређења и правила грађења спроводе се у складу са правилима прописаним за I степен санитарне заштите акумулације.

Целина Б – Брана са пратећим објектима, планирана је као површина јавне намене, односно водно земљиште са следећим грађевинским објектима у функцији водопривреде и то: зградом командно контролног центра, „сувим“ делом бране, приступним путем дуж круне бране до зграде командно контролног центра и подбранским објектима.

Граница планиране јавне површине је одређена графички, са елементима за геодетско обележавање и пописом обухваћених катастарских парцела. На подручју просторне целине правила уређења и правила грађења спроводе се у складу са изведеним стањем објеката и пратеће инфраструктуре.

Границе подбранске целине Б је описана следећим координатама преломних тачака: 688. 7588843, 4707533; 689. 7588710, 4707648; 690. 7588707, 4707664; 691. 7588693, 4707678; 692. 7588684, 4707713; 693. 7588627, 4707709; 694. 7588622, 4707711; 695. 7588631, 4707733; 696. 7588630, 4707744; 697. 7588644, 4707744; 698. 7588630, 4707809; 699. 7588623, 4707858; 700. 7588665, 4707848; 701. 7588689, 4707891; 702. 7588788, 4707833; 703. 7588846, 4707826; 704. 7588854, 4707847; 705. 7588898, 4707876; 706. 7588923, 4707863; 707. 7588959, 4707838; 682а. 7588879, 4707602; 683а. 7588881, 4707606; 684а. 7588881, 4707622; 685а. 7588901, 4707687; 686а. 7588938, 4707788; 687а. 7588958, 4707835;

У обухвату целине Б су следеће парцеле у КО Првонек: 2854, 2909/3, 2909/5, 2909/6, 2918, 2919, 3084, 3085, 3086, 3087, 3088, 3089, 3090, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098/1, 3099, 3100, 3104, 3117, 3136, 3334, 4970, 4971, 4980.

Целина „В“ - приступна саобраћајница комплексу бране „Првонек“ - део општинског пута број 15, планирана је као површина јавне намене, деоница општинског пута број 15 који је и у функцији обезбеђења приступа брани. Граница планиране јавне површине је одређена графички, са елементима за геодетско обележавање и пописом обухваћених катастарских парцела. На подручју просторне целине правила уређења и правила грађења спроводе се у складу са изведеним стањем објеката и пратеће инфраструктуре.

Границе подбранске целине „В“ је описана следећим координатама преломних тачака: 701. 7588689, 4707891; 702. 7588788, 4707833; 703. 7588846, 4707826; 704. 7588854, 4707847; 705. 7588898, 4707876; 706. 7588923, 4707863; 707. 7588959, 4707838; 708. 7588670, 4707929; 709. 7588635, 4707943; 710. 7588598, 4707964; 711. 7588486, 4707938; 712. 7588475, 4707931; 713. 7588468, 4707935; 714. 7588466, 4707952; 715. 7588486, 4707963; 716. 7588604, 4707987; 717. 7588707, 4707930; 718. 7588750, 4707956; 719. 7588869, 4707911; 720. 7588967, 4707858.

У обухвату целине „В“ су следеће парцеле у КО Првонек: 3066, 3078, 3100, 3101, 3103, 3104, 3105/1, 3105/2, 3105/3, 3105/4, 3105/5, 3115, 3117, 3136, 4971, 4980.

Коначне границе и обухват ПДР подбранског дела бране „Првонек“ са коридором дела цевовода сирове воде биће дефинисане приликом израде тог плана. Овде се прелиминарно дефинише целина „Г“ на следећи начин:

– Координатама преломних тачака: 721. 7588598, 4707723; 722. 7588582, 4707737; 723. 7588504, 4707767; 724. 7588380, 4707798; 725. 7588360, 4707794; 726. 7588336, 4707796;

727. 7588254, 4707853; 728. 7588285, 4707909; 729. 7588274, 4707971; 730. 7588287, 4707967; 731. 7588314, 4707964; 732. 7588331, 4707957; 733. 7588387, 4707918; 734. 7588407, 4707920; 735. 7588451, 4707941; 708в. 7588670, 4707929; 709в. 7588635, 4707943; 710в. 7588598, 4707964; 711в. 7588486, 4707938; 712в. 7588475, 4707931; 713в. 7588468, 4707935; 714в. 7588466, 4707952; 694б. 7588622, 4707711; 695б. 7588631, 4707733; 696б. 7588630, 4707744; 697б. 7588644, 4707744; 698б. 7588630, 4707809; 699б. 7588623, 4707858; 700б. 7588665, 4707848; 701б. 7588689, 4707891.

- Списком парцела: 2760, 2761, 2764, 2791, 2879, 2880, 2881, 2882, 2884, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 2909/1, 2909/2, 2909/4, 2909/5, 2910, 2911, 2912, 2913, 2914, 2915, 2916, 2917, 2918, 2919, 2920, 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2927, 2928, 2929, 2930, 2931, 2932, 2933, 2934, 2935, 2936, 2937, 2938, 2939, 2940, 2957, 2964, 2965, 2966, 2967, 2968, 3066, 3078, 3080, 3081, 3082, 3083, 3084, 3104, 3105/2, 3105/3, 4970, 4980, 4981.

У случају неслагања података из списка парцела са приказом на листовима Рефералне карте 5. валидан је картографски приказ.

У границама просторних целина „А“, „Б“ и „В“ успоставља се трајна обавеза прибављања услова/сагласности од стране предузећа надлежног за газдовање браном и акумулацијом код израде друге планске и урбанистичко-техничке документације, измена постојећег начина уређења и коришћења површина, као и инвестиционог одржавања или реконструкције других инфраструктурних објеката.

1.3.4. Правила за установљивање права службености и издвајање површина јавне намене

Према одредбама Закона о планирању и изградњи, постављање/изградња подземних и надземних линијских инфраструктурних објеката/водова није условљена формирањем посебне грађевинске парцеле. Површина за цевовод сирове воде и пратећих инсталација (електроенергетски и телекомуникациони кабл) се обезбеђује у обухвату постојећих коридора без измене постојеће намене површина и власништва. Попис катастарских парцела на којима је могуће установљивање права службености утврђен је овим Просторним планом.

Границе регулације и површине акумулационог простора са зоном I заштите, као и осталих грађевинских објеката изворишта водоснабдевања одређени су према изведеном стању и техничко-технолошким специфичностима. На основу Просторног плана, водно земљиште и грађевинске површине се формирају по утврђивању јавног интереса, препарцелацијом обухваћених катастарских парцела, у складу са Законом о планирању и изградњи и другим важећим прописима.

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

Имајући у виду принципе и препоруке Европске уније у области политике вода, које су усмерене ка обавези очувања и унапређења квалитета вода у сливовима акумулација, предложен је оквир примене Просторног плана као подручја на којем је поред развоја водопривредне инфраструктуре, неопходно обезбедити здраве и функционалне екосистеме и очување водних и других екосистемских услуга у сливу, заштиту животне средине (посебно еколошки осетљивих станишта), природних и културних вредности, као и одрживи развој локалне заједнице (пољопривреде, туризма и рекреације, као и других комплементарних еколошки прихватљивих делатности).

Интегрално управљање водним ресурсима, просторним развојем, уређењем и заштитом слива акумулације Првонек у складу са планским решењима и правилима утврђеним Просторним планом, као и одредбама Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године, Уредбе о утврђивању Водопривредне основе Републике Србије и Стратегије управљања водама на територији Републике Србије, подразумева: успостављање зона санитарне заштите акумулације и поштовање режима заштите, коришћења и уређења тих простора; обезбеђење трајне заштите и унапређења квалитета површинских и подземних вода за потребе одрживог, избалансираних и праведног коришћења водних ресурса; очување резервисаног простора за функционисање постојеће и даљи развој водопривредне инфраструктуре и објеката; утврђивање елемената за интегрално управљање и заштиту вода, на основу праведне и избалансираних политике усклађивања интереса за коришћење водних ресурса с интересима локалне заједнице развојем водних екосистемских услуга које имају улогу чувара водних ресурса и екосистема у сливу акумулације; стварање услова за увођење наплате водних екосистемских услуга (НВЕУ); стварање услова за реализацију компензација локалном становништву кроз развој комуналне инфраструктуре, активности и функција јавног значаја, као и стимулацију постојећих (пре свега пољопривреде) и развој нових делатности (пре свега туризма) компатибилних са функцијама и заштитом изворишта; успостављање ефикасније контроле заштите, коришћења и изградње простора и др.

1.1. ПОДРШКЕ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1.1.1. Подршка информационог, мониторинг и контролног система

Управљање заштитом, развојем и уређењем простора у складу са планским решењима и правилима утврђеним Просторним планом подразумева развој информационог и мониторинг система, и унапређење контролних система у различитим областима (Табела 8).

Табела 8. Преглед неопходних планираних активности и одговорних субјеката реализације

АКТИВНОСТИ	ОДГОВОРНИ СУБЈЕКТИ
Израда катастра загађивача вода, праћење засипања акумулације, периодично испитивање абиотичких и биотичких карактеристика акумулације, већих притока и низводног тока реке Бањске реке и израда економских анализа коришћења воде.	Републичка дирекција за воде, Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе”, Водопривредни центар „Морава” Ниш (РЈ „Јужна Морава“ у Нишу, Секција Владичин Хан), у сарадњи са управљачем и корисником изворишта водоснабдевања „Првонек“ ЈП „Водовод“ Врање и осталим градским јавним комуналним предузећима.

Појачани надзор и спречавањем нелегалне изградње у зонама I и II санитарне заштите акумулације.	Управа града Врања.
Успостављање система мониторинга квалитета воде и система мониторинга управљања акумулацијом „Првонек“, као и припрема за њено укључивање у Водопривредни информациони систем Србије.	Министарство надлежно за водопривреду, тј. Републичка дирекција за воде, ЈВП „Србијаводе“, ВПЦ „Морава“ Ниш (РЈ „Јужна Морава“ у Нишу, Секција Владичин Хан), у сарадњи са управљачем и корисником изворишта водоснабдевања „Првонек“ ЈП „Водовод“ Врање
Успостављање мониторинга метеоролошких параметара у зони акумулације.	Министарство надлежно за водопривреду, тј. Републичка дирекција за воде, ЈВП „Србијаводе“, ВПЦ „Морава“ Ниш (РЈ „Јужна Морава“ у Нишу, Секција Владичин Хан), у сарадњи са управљачем и корисником изворишта водоснабдевања „Првонек“ ЈП „Водовод“ Врање и РХМЗ
Континуална осматрања оскултација и систематска контрола водозахватних објеката акумулација и бране „Првонек“	Министарство надлежно за послове надзора и мониторинга водопривредних објеката.
Израда катастра загађивача пољопривредног земљишта и водотока и успостављањем мониторинга коришћења пољопривредног земљишта, појачаном контролом порибљавања водотока и акумулације и рибарства, примене средстава за заштиту биља и других хемијских средстава и појачаним ветеринарско-санитарним надзором.	Министарства надлежна за пољопривреду, водопривреду и заштиту животне средине, у сарадњи са локалним самоуправама.
Остваривањем водозащитне функције шума и успостављање информационог и мониторинг система о шумама у сливу акумулације „Првонек“.	Министарство надлежно за шумарство, у сарадњи са ЈП за газдовање шумама „Србијашуме“, управљачима заштићених природних добара и локалним самоуправама.

1.1.2. Препоруке за унапређење институционално-организационе подршке

Управљање заштитом, развојем и уређењем простора у складу са планским решењима и правилима утврђеним Просторним планом подразумева и низ институционално-организационих мера које би требало да предузимају управа града Врање, месне заједнице и приватан сектор, у сарадњи са републичким ресорним органима, републичким и регионалним организацијама, невладиним организацијама и асоцијацијама грађана, и то:

- организационо и кадровско јачање градских служби (потенцијално и управа и/или организација на регионалном/међуопштинском нивоу управљања) ради контроле коришћења, изградње и уређења простора, управљања заштитом животне средине и развоја партнерства с невладиним организацијама и другим субјектима заинтересованим за унапређење животне средине на сливу акумулације „Првонек“;
- иницирање координираног управљања животном средином у сливном подручју акумулације Првонек (као и ван слива, ако су заједнички корисници изворишта водоснабдевања и туристичких простора);
- побољшање координације градских јавних предузећа (за комуналне делатности, урбанизам и катастар) у погледу обједињавања активности на побољшању инфраструктурне опремљености и комуналне уређености подручја;

- развој и модернизација ветеринарске и саветодавне пољопривредне службе, уз обезбеђење стручног саветодавства и информативно-едукативне подршке за перманентно информисање и образовање пољопривредних произвођача у погледу заштите и уређења пољопривредног земљишта, примене средстава за заштиту биља и других хемијских средстава и других мера заштите вода и животне средине;
- институционално организовање субјеката развоја туризма ради установљења и координације интегралног развоја туристичке понуде подручја слива акумулације Првонек (информатичко-маркетиншка подршка повезивању понуде у сливу и његовом окружењу –Бесна Кобила, Власинско језеро, модернизација и удруживање туристичких организација, и др.);
- обезбеђење формалних услова за материјалну и организациону подршку правовременог информисања и активног учешћа заинтересованих физичких и правних лица и невладиног сектора код спровођења планираних мера санитарне заштите и могућностима обезбеђења компензационих мера;
- формирање пољопривредно-туристичких задруга села које могу организовати и контролисати квалитет услужно-туристичких програма домаћинстава удружених у сеоску кооперативу и др.

Управљање заштитом, развојем и уређењем подручја Просторног плана би требало да се заснива на координисаном деловању државне управе, локалних самоуправа на подручју слива акумулације „Првонек“ и других корисника изворишта водоснабдевања.

Управљање заштитом, развојем и уређењем подручја Просторног плана би требало да се заснива на координираном деловању локалних самоуправа на подручју слива акумулације „Првонек“ и корисника регионалног система водоснабдевања, путем јавног институционално-организационог аранжмана за имплементацију компензационих шема и програма (из јавних прихода градова/општина корисника вода и/или из дела економске цене пружања водопривредних услуга, или наплате водних екосистемских услуга). Искуства на увођењу наплате водних екосистемских услуга - НВЕУ (*UNECE, 2007, Recommendations on payments for ecosystem services in integrated water resources management*) указују на следеће предуслове и кораке:

1. регулација еколошких услуга и НВЕУ у законском основу;
2. идентификација релевантних водних екосистемских услуга у сливу,
3. идентификација кључних стејкхолдера,
4. процена добити и губитака од промена у водним екосистемским услугама услед промена у екосистемима и начину коришћења земљишта,
5. процена дистрибуције трошкова и добити међу кључним стејкхолдерима и израда неопходних компензационих програма и шема;
6. партиципација и усаглашавање кључних стејкхолдера око увођења НВЕУ; и
7. мониторинг водних екосистемских услуга.

Основни типови НВЕУ шема су: а) јавне – одређени ниво управљања се појављује као једини или примарни купац водних екосистемских услуга или земљишта; б) приватне шеме самоорганизовања - шеме у којима су продавци и купци из приватног сектора на локалном нивоу, в) јавно-приватне - продавци су из јавног сектора, а купци из приватног на локалном нивоу; и г) шеме за трговину - увођење тржишта за трговину установљених права, дозвола или квота за коришћење воде и водних еколошких услуга.

Финансијски аранжмани за НВЕУ се диференцирају на: 1) финансијске аранжмана за продавце - директна компензација (пружаоцима еколошких услуга), инвестициони или развојни фондови (средства на име накнада се акумулирају у фонду одакле се преко НВЕУ шема дистрибуирају у инвестиције за побољшање екосистемских услуга), и куповина земљишта (преко НВЕУ шема за побољшање екосистемских услуга); и 2) финансијске аранжмана за купце - директна наплата услуга потрошачима (преко јавних или приватних компанија за снабдевање водом), паушална наплата од компанија (годишња наплата или део

промета / профита компаније договорен преговорима у склопу НВЕУ шеме) и пореска наплата за НВЕУ.

1.2. УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Кључни учесници у остваривању Просторног плана, у складу са својим надлежностима и делокругом рада су републички ресорни државни органи, јавна предузећа, посебне организације и град Врање. По потреби, у имплементацију Просторног плана могу се укључити и друге јединице локалне самоуправе у окружењу (општине Бујановац и Прешево као корисници воде), као и други заинтересовани субјекти.

Кључни учесници на републичком нивоу управљања су министарства са одговарајућим дирекцијама и управама надлежним за послове водопривреде, здравља, пољопривреде, шумарства, саобраћаја, туризма, планирања и изградње, као и јавна предузећа надлежна за послове водопривреде, шумарства, електропривреде и путева.

У остваривању Просторног плана посебно учешће имаће овлашћено предузеће надлежно за одржавање и управљање акумулацијом „Првонек“ (ЈП „Водовод“ Врање), као и месне заједнице, локална јавна комунална предузећа, одељења надлежна за послове урбанизма и уређења грађевинског земљишта, и друге установе.

Поред наведених учесника неопходно је анимирати и организовати учешће других актера у остваривању овог Просторног плана, у првом реду власнике непокретности, привредна предузећа, асоцијације произвођача, невладине организације и друге актере.

2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план се спроводи, у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи, на следећи начин:

1) директно:

- издавањем локацијских услова на основу планских решења и правила овог Просторног плана за обухват детаљне разраде, и то за: објекте у функцији водопривреде који се налазе у зони I санитарне заштите акумулације „Првонек“ и просторне целине „Б“ и „В“;

2) индиректно:

- применом и разрадом планских решења овог Просторног плана у другим просторним плановима подручја посебне намене;
- применом и разрадом планских решења овог просторног плана у планским документима јединица локалне самоуправе (Просторни план града Врања и урбанистички планови).

2.1. СПРОВОЂЕЊЕ И РАЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПРОСТОРНИМ И УРБАНИСТИЧКИМ ПЛАНОВИМА, УРБАНИСТИЧКО-ТЕХНИЧКОМ ДОКУМЕНТАЦИЈОМ И ПРОГРАМИМА

Важећи плански документи донети до дана ступања на снагу овог просторног плана, примењују се на следећи начин (Реферална карта 4. и Реферална карта 5.):

1. Не примењује се Просторни план града Врања у делу зоне I санитарне заштите акумулације „Првонек“ (земљишта јавне намене) у режиму строгог санитарног надзора утврђеног овим просторним планом;
2. Примењују се, у делу и на начин који није у супротности са овим просторним планом, Просторни план града Врања у делу зоне II санитарне заштите акумулације Првонек, нарочито у погледу режима контролисаног коришћења простора и сталног санитарног надзора, односно режима уређења и заштите простора;

3. Примењују се, у делу и на начин који није у супротности са овим просторним планом, Просторни план града Врања у делу зоне III санитарне заштите акумулације Првонек, нарочито у погледу режима контролисана изградње и коришћења простора;
4. Примењују се у целини плански документи у делу вансливних површина обухваћених овим просторним планом.

Град Врање ће донети одлуку и покренути поступак усаглашавања (измене и допуне) Просторног плана града Врања са овим просторним планом, у року који не може бити дужи од две године од дана доношења овог просторног плана.

По доношењу овог просторног плана наставља се у целости примена Плана детаљне регулације ценовода сирове воде од бране Првонек до постројења за прераду пијаће воде у Врањској бањи, („Службени гласник града Врања“, број 14/13), у делу који се налази у обухвату овог просторног плана.

На основу овог просторног плана, Скупштина града Врања донеће у периоду до 2020. године План детаљне регулације за подбрански део акумулације „Првонек“;

Грађевинска подручја насеља дата су оријентационо на рефералним картама Просторног плана. Грађевинска подручја насеља ближе се утврђују Просторним планом града Врања, или другим урбанистичким плановима.

На основу овог просторног плана могу се градити објекти у функцији водопривреде намењени заштити и уређењу слива акумулације, посебно антиерозивне и антибујичне преграде/објекти у складу са техничком документацијом и прибављеним условима.

2.2. СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА У СЕКТОРСКИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА

Поред мера заштите изворишта водоснабдевања и очувања квалитета вода акумулације „Првонек“ које су дефинисане кроз режиме одржавања зона санитарне заштите („III ПЛАНСКА РЕШЕЊА, 2. РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА“), примењују се и мере утврђене Елаборатом о зонама санитарне заштите.

Спровођење и разраду планских концепција, решења и пропозиција утврђених Просторним планом у секторским плановима и програмима у складу са законом обезбеђују:

- министарство надлежно за водопривреду, Републичка дирекција за воде, ЈВП „Србијаводе“, ВПЦ „Морава“ Ниш (РЈ „Јужна Морава“ у Нишу, Секција Владичин Хан), у сарадњи са управљачем и корисником изворишта водоснабдевања „Првонек“ ЈП „Водовод“ Врање, усклађивањем и спровођењем програма антиерозивне заштите слива акумулације и програма мониторинга квалитета воде у сливу акумулације „Првонек“;
- министарство надлежно за здравље које ће издати решење о одређивању зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања акумулације „Првонек“, по захтеву органа града Врање, а на основу овог просторног плана;
- скупштина града Врања доношењем средњорочних и годишњих програма развоја водоводне и канализационе инфраструктуре; планова управљања отпадом; плана проглашења ерозивних подручја и оперативног плана заштите од поплава за воде II реда;
- скупштина града Врања у сарадњи са министарством надлежним за пољопривреду и шумарство, асоцијацијама пољопривредних произвођача и власницима земљишта, доношењем интегралних програма уређења пољопривредног земљишта у зонама II и III акумулације „Првонек“, програма ревитализације пашњачког сточарења и програма развоја органске производње хране;
- ЈП „Србијашуме“, ревизијом основа газдовања шумама за газдинске јединице које су обухваћене овим просторним планом, а у сарадњи са власницима земљишта изградом програма газдовања шумама;
- скупштина града Врања, уз помоћ надлежног министарства, туристичких организација, различитих невладиних и других организација, доношењем програма одрживог развоја туризма;

- управе скупштине града Врања, у сарадњи с министарством надлежним за заштиту животне средине, усклађивањем и реализацијом локалних еколошких програма заштите животне средине преко локалних Агенди 21 (тзв. ЛЕАП);
- скупштина града Врања доношењем и спровођењем локалних планова управљања отпадом;
- скупштина града Врања доношењем програма и плана мониторинга животне средине (воде, ваздуха, буке, земљишта и др.) и програма праћења документације о стратешким проценама утицаја планова и проценама утицаја пројеката на животну средину.

3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ

Полазећи од планских циљева и решења, приоритетне активности на имплементацији Просторног плана утврђују се за прву фазу имплементације до 2022. године, и обухватају:

1. Заштита изворишта водоснабдевања:

Приоритетне активности:	<ul style="list-style-type: none"> – Успостављање строгог режима заштите изворишта водоснабдевања у зонама I и II; – Санитација на нивоу домаћинства; – Чишћење антиерозивних преграда на Бањској реци – Извођење антиерозивних радова у сливу акумулације „Првонек“;
-------------------------	---

2. Побољшање путне инфраструктуре:

Приоритетне активности:	<ul style="list-style-type: none"> – Реконструкција општинског пута бр. 15 са обезбеђењем више приступа акваторији језера; – Завршетак изградње некатегорисаног пута од бране „Првонек“ до засеока Церак на подручју КО Првонек; – Изградња сервисне саобраћајнице дуж леве обале језера „Првонек“ у зони I акумулације; – Изградња мреже туристичких, спортских и излетничких стаза.
-------------------------	---

3. Заштита културних добара:

Приоритетне активности:	– Рекогносцирање терена и одговарајућа истраживања индикованих археолошких локалитета и објеката народног градитељства на подручју насеља Стара Брезовица.
-------------------------	--

4. Развој туризма:

Приоритетне активности:	<ul style="list-style-type: none"> – Консолидација и функционално интегрисање постојеће туристичке понуде акумулације „Првонек“, планине Бесне Кобиле, града Врања и Врањске бање; – Реализација садржаја целогодишње туристичко-рекреативне понуде на подручју слива акумулације „Првонек“ (водни, риболовни, еколошки, спортски туризам, ловни и други специјализован видови еко-туризма).
-------------------------	--

4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Ефикасност имплементације Просторног плана условљена је обезбеђењем координације између учесника у имплементацији. У томе су битна досадашња искуства у Републици Србији и искуства других држава, да се успешна координација може обезбедити применом мултисекторског приступа, комбинације мера и инструмената различитих

политика према тематским областима и проблемима који се планом решавају, као и успостављањем институционално-организационих аранжмана и партнерства на различитим релацијама (јавни - приватни сектор, јавне - независне институције/организације, ниво управљања - јавност и др). Основне мере и инструменти различитих политика за имплементацију планских решења Просторног плана базирани су на постојећем систему управљања у Републици Србији. У одређеној мери се сугеришу мере и инструменти који ће, према очекивањима, бити дефинисани и примењивани током фазе приступања Европској унији. Мере и инструменти за имплементацију Просторног плана су отворени за усклађивање с променама система управљања и планирања у Републици Србији, у току имплементације овог просторног плана.

За остваривање планских концепција, решења и пропозиција Просторног плана најзначајнија је примена основних мера и инструмената имплементације, и то:

Планско-програмске мере и инструменти имплементације:

- израда измена и допуна Просторног плана града Врања;
- израда катастра загађивача вода и економских анализа коришћења воде;
- израда катастра загађивача пољопривредног земљишта;

Организационе мере и инструменти имплементације (уз претходно дефинисане препоруке за унапређење институционално-организационе подршке):

- обезбеђење мера појачаног надзора урбанистичке и грађевинске инспекције ради контроле режима коришћења, уређења и заштите простора у зонама санитарне заштите изворишта „Првонек“;
- оглашавање и информисање становника са планског подручја од стране стручних служби градске управе о планским решењима и режимима коришћења, уређења и заштите простора, као и информисање о правима и обавезама власника и корисника обухваћених непокретности и пружање других потребних обавештења у вези са спровођењем Просторног плана;
- систем компензација (услова, обрачуна, модалитета и аранжмана) власницима земљишта и титуларима својине над земљиштем за настале штете, ускраћивање и умањење добити (у развоју пољопривреде и села, локалних инфраструктурних система, комуналних објеката, јавних служби, туризма и др) због ограничења у развоју локалних заједница на подручју Просторног плана ради спровођења режима и мера санитарне заштите изворишта водоснабдевања, заједнички утврђују месне заједнице у сливу акумулације Првонек са управом града Врање, ЈВП „Србијаводе“, ВПЦ „Морава“ Ниш (РЈ „Јужна Морава“ у Нишу, Секција Владичин Хан), управљач и корисник изворишта водоснабдевања „Првонек“ ЈП „Водовод“ Врање, уз стручну и организациону подршку надлежних министарстава, одговарајућих управа, агенција и/или фондова. Таквим уговором створили би се услови за реализацију одговарајућих компензација локалном становништву и предузетницима, развој инфраструктуре, активности и функција јавног значаја као и за стимулацију постојећих и развој нових еколошки прихватљивих делатности компатибилних са функцијама и заштитом изворишта водоснабдевања;
- развој модела уговорног повезивања/организовања, односно различити видови кластерског и дестинацијског удруживања (републичких, регионалних и локалних) туристичких субјеката, у креирању понуде туристичких простора; избор управљача и контрола ефикасности управљања одрживим развојем туризма, реализацијом програма развоја туризма и пројеката развоја туристичке инфраструктуре и супраструктуре, односно уређењем грађевинских подручја/локација туристичких дестинација;

Финансијске мере и инструменти имплементације:

- финансијска средства министарства надлежног за водопривреду, Републичке дирекције за воде, ЈВП „Србијаводе“, ВПЦ „Морава“ Ниш (РЈ „Јужна Морава“ у Нишу, Секција Владичин Хан), управљача и корисника изворишта водоснабдевања „Првонек“ ЈП „Водовод“ Врање и приватног сектора за реализацију радова на објектима и систему за

сакупљање и обраду отпадних вода домаћинстава и санитацији објеката и насеља у зонама II и III акумулације „Првонек“;

- усклађивање продајне цене воде и свих водопривредних услуга према начелу да се покрију сви трошкови прости репродукције система и трошкови заштите изворишта водоснабдевања, као и део трошкова проширене репродукције, са циљем да се постепено уводи наплате водних екосистемских услуга – НВЕУ;
- удруживање средстава јавних прихода Републике Србије и града Врање у области водопривреде и заштите животне средине за реализацију приоритетних активности утврђених овим Просторним планом.